

Oláh Zsolt

*Színházművészeti önaazonosság
a Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozata támogatási lehetőségeinek tükrében*

*Beszélgetések a Magyar Művészeti Akadémia
színházművészeti területet érintő támogatási lehetőségeiről*

Készült a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet megbízásából.

2019. május 15.

Köszönetnyilvánítás

Ezúton szeretnék köszönetet mondani Dr. Kucsera Tamás Gergelynek, az MMA főtitkárának

és

Dr. habil. Kocsis Miklósnak, az MMA MMKI igazgatójának,

hogy lehetőséget nyújtottak az MMA színházművészeti területet érintő pályázatainak vizsgálatára.

Köszönöm interjúalanyaimnak, hogy értékes és hiteles gondolataikkal gazdagították

az MMA támogatási lehetőségeiről folytatott párbeszédet.

Szeretném megköszönni Szabó Anitának, az MMA Kommunikációs és Sajtóosztály főosztályvezetőjének

és

Cseresnyés Márk főosztályvezető-bélyettesnek, az MMA Sajtóosztály vezetőjének támogatását,

valamint

Kovács Adrienn-nek, az MMA Gazdasági és Pénzügyi Főosztály,

Támogatáskezelési és Jogi Szolgáltatási Osztály osztályvezetőjének,

Szóke Levente pályázati referensnek, Farkas Róbert pályázati munkatársnak

és

Huszár Orsolyának, az MMA Színházművészeti Tagozat titkárának együttműködését.

Külön köszönettel tartozom Árendás József Munkácsy Mihály-díjas grafikusművésznak, érdemes művésznak,

a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagjának, az MMA Emlékkönyvek és Évkönyvek tervezőjének.

Tartalomjegyzék

Bevezetés	4
Színházművészet a Magyar Művészeti Akadémia életében	7
Interjúk	16
Számomra a pályázat az állampolgári szabadság szimbóluma – beszélgetés Prof. em. Fekete Györggyel.....	16
Pályázati rendszerünk nyitott a teljes nemzetközösségre – beszélgetés Dr. Kucsera Tamás Gergellyel.....	19
Az MMA megalakulásával szabadabbá vált a magyar művészeti élet – beszélgetés Vidnyánszky Attilával.....	22
Nem érzem befejezettnek a munkát – beszélgetés Rátóti Zoltánnal.....	25
Nem mindegy, milyen emléket hagyunk örökségül – beszélgetés Huszár Orsolyával.....	28
Fontosnak tartom, hogy hiánypótló tapasztalatokkal gazdagítsák a szakmai közösséget – beszélgetés Császár Angelával.....	31
Nem akartunk többet, csupán megváltani a világot – beszélgetés Kiss Jánossal.....	33
Kivállunk az emberi értékek mellett – beszélgetés Oberfrank Pállal.....	36
A pályázatok megjelenései tervezhetők a programok megvalósításánál – beszélgetés Cseke Péterrel.....	39
A DESZKA több lábon áll, de folyamatos működésében meghatározó az MMA támogatása – beszélgetés Ráckevei Annával.....	41
Működésünk folyamatos volt a legnehezebb években is – beszélgetés Bucz Hunorral.....	43
Évről évre, rendszeresen támaszkodhatunk erre a forrásra – beszélgetés Szamosvári Gyöngyvérrel.....	47
Szükség van a művészetek felé nyitott gyermekközösségek támogatására – beszélgetés Szentirmai Lászlóval.....	53
Az MMA szakmai támogatást is nyújt számunkra – beszélgetés Lampl Lajossal.....	56
Az MMA ösztöndíjával biztonságban érzem magam – beszélgetés Blaskó Borbálával.....	58
Valódi alkotói közösséget hozunk létre – beszélgetés Eke Angélával.....	62
Minél több módszert és technikát ismerünk, annál gazdagabban válogathatunk a lehetőségek közül – beszélgetés Kozma Gábor Viktorral.....	65
Összefoglalás	69
Melléklet	71

Bevezetés

Első alkalommal nyílik lehetőség arra, hogy a Magyar Művészeti Akadémia által támogatott alkotók és művészek, a színházak és a szakmai szervezetek képviselői, a hároméves ösztöndíjprogram támogatottjai, valamint a Magyar Művészeti Akadémia tisztségviselői és több évtizedes, kiemelkedő művészi pályával, meghatározó intézményvezetői tapasztalattal bíró akadémikusai beszélgetéssorozat keretében megfogalmazzák gondolataikat az MMA színházművészeti területet érintő pályázati lehetőségeiről.

Hazánkban a rendszerváltozás után gyökeresen átalakult a kulturális, művészeti szféra. A művészeti élet finanszírozásának területén új állami intézmények jöttek létre, a folyamatosan kialakuló művészeti piacon pedig megjelentek a gazdasági élet képviselői is. Különösen izgalmasnak látszott ez a folyamat a színházművészet területén. A szuverén alkotói gondolatra épülő, és a támogatásra benyújtott koncepciókban megfogalmazott művészi szándékot, vagyis a színházművészeti önazonosságot képviselő előadás létrehozásához szükséges finansziális háttér előteremtése az elmúlt közel harminc év során számos megválaszolandó kérdést rótt a művészekre, a projektmenedzserekre, a különböző pályázatokat kiíró és a támogatási lehetőségeket meghirdető intézmények munkatársaira, valamint a gazdasági szféra képviselőire egyaránt. A hazai állami művészeti finanszírozási rendszerben történő részvétel sokak számára szükséges és elengedhetetlen feltétele a minőségi, értékes és hiteles művészi produktum létrejöttének. Milyen lehetőségek állnak rendelkezésre a színházi alkotók és munkatársak számára, hogy kapcsolódjanak a Magyar Művészeti Akadémia pályázataihoz? Hogyan segítik az alkotói szándék megvalósulását, vagyis a színházművészeti önazonosság hiteles képviseletét a Magyar Művészeti Akadémia színházművészeti területet érintő támogatási lehetőségei? Miért érdemes pályázni a Magyar Művészeti Akadémiához? Milyen tanácsokkal látják el a pályázókat a Magyar Művészeti Akadémia akadémikusai?

A Színházművészeti önazonosság a Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozata támogatási lehetőségeinek tükrében című interjúsorozat az alkotókkal, rendezőkkel, koreográfusokkal, színművészekkel, táncművészekkel, fiatal ösztöndíjasokkal, a támogatott színházak és szervezetek képviselőivel, valamint a Magyar Művészeti Akadémia tisztségviselőivel és akadémikusaival készült beszélgetéseken keresztül keresi a lehetséges válaszokat a fenti kérdésekre.

A beszélgetések célja, hogy a széles olvasóközönség számára, közérthető nyelven és lényegre törően megismerhetővé váljon az MMA Színházművészeti Tagozatának felépítése, működése és tevékenysége, valamint a Tagozathoz kapcsolódó pályázatok és az MMA színházművészeti területet érintő támogatási lehetőségei. A beszélgetések alkalmat nyújthatnak a leendő pályázók számára, hogy az interjúkban megfogalmazott gondolatok által inspirációt nyerjenek szakmai programjuk benyújtásához. Miután az eddigi támogatások száma és mértéke az MMA honlapján évekre visszamenőleg megtekinthető, ezzel kapcsolatban számszerű adatok általánosan nem jelennek meg, ellenben a megnyilatkozók az interjúk egy részében kifejtik a konkrét, őket érintő támogatásokról alkotott véleményüket és néhányan segítő javaslatot tesznek az MMA pályázati rendszerének fejlesztése érdekében. A különböző támogatási lehetőségek bemutatásán túl az olvasó az MMA egyesületi korszakától kezdődően betekintést nyerhet a színházművészet megjelenésébe és kiteljesedésébe az Akadémia életében. Mai, rohanó világunkban az átlag olvasónak elvétve adódik ideje arra, hogy különböző könyvtári adatbázisokban kutasson. Az előbbiekből fakadóan és a komplex tartalom koncentrált megjelenésének érdekében, az MMA *Emlékkönyvei*, *Évkönyvei* és weboldala, valamint a Színházművészeti Tagozat üléseinek jegyzőkönyvei, jelenléti ívei és határozatai alapján 1992-től 2017-ig (a Magyar Művészeti Akadémia megalakulásától kezdődően legutóbbi *Évkönyvének* megjelenéséig) az MMA színházművészeti területet érintő, jelentősebb állomásairól olvasható áttekintés, az interjúk összefoglalását követően pedig ugyanezen időintervallumot tekintve felsorolásszerűen, kronológiailag szerepelnek a fontosabb színházművészeti területet érintő események és a Színházművészeti Tagozat akadémikusainak az MMA által is dokumentált szakmai tevékenysége, amelyből kirajzolódhat a köztestületté alakulást követően megalakult Színházművészeti Tagozat fejlődéstörténete is.

Az interjúalanyok kiválasztásának szempontjai

A megszólalók az alábbi csoportokat képviselik:

- Az MMA jelentős közigazgatási, kulturális igazgatási tapasztalattal bíró tisztségviselői
- Az MMA Színházművészeti Tagozatának mindennapi működésében részt vevő szakemberek a Tagozat vezetője és a Tagozat titkára
- Az MMA több évtizedes, elismert művészi pályával bíró és a különböző döntési folyamatokban részt vevő akadémikusai, egyben a Színházművészeti Tagozat tagjai
- Az MMA pályázatain támogatást nyert előadó-művészeti szervezetek, színházak képviselői
- Az MMA pályázatain támogatás nyert szakmai, érdekképviseleti szervezetek képviselői
- Az MMA hároméves ösztöndíjprogramján támogatást nyert fiatal alkotók, művészek

A fővárosiak mellett vidéki, és jelentős határon túli együttműködéseket folytató színháznak, valamint minősítéssel nem rendelkező színházi szervezetnek is lehetősége nyílt a megnyilatkozásra, és a fiatal ösztöndíjasok közül is megjelenik olyan alkotó, akinek vidéki, határon túli, nemzetközi tevékenysége túlmutat programjának Budapestet érintő állomásain. A felnövő generációra fókuszálva, az interjúk között szerepel olyan szakmai szervezet is, amely kifejezetten a gyermekek minőségi színházművészeti nevelésének érdekében végzi tevékenységét. Természetesen minden eddigi támogatottal nem készülhetett interjú, így a jelen beszélgetéssorozat sem törekedhet ebben a tekintetben a teljességre, azonban az interjúk alapján felveti a további beszélgetések elkészítésének lehetőségét. Az interjúsorozat nem kíván többnek mutatkozni, mint ami eredeti vállalása: célja, hogy a megnyilatkozók gondolatai által előbbre vigye az MMA támogatásairól folytatott párbeszédet, és aktuális, autentikus látképet nyújtson az MMA színházművészeti területet érintő pályázatairól, hogy ezáltal segítse a pályázó alkotók, művészek és szakemberek, a döntéshozók, valamint az MMA munkatársainak további munkáját.

Színházművészet a Magyar Művészeti Akadémia életében

Szemelvények az MMA színházművészetet érintő fontosabb állomásaiból

A tárgyalt időszak a Magyar Művészeti Akadémia 1992. évi megalapításától kezdődően 2017-ig, az MMA legutolsó Évkönyvének megjelenéséig tart. A 2018-as évet összefoglaló Évkönyv jelenleg is szerkesztés alatt áll.

A Magyar Művészeti Akadémia életében a színházművészet megjelenését és kiteljesedését, valamint a színházművészeti területet érintő támogatások kialakulását meghatározta három középponti esemény: az MMA 1992. évi megalapítása, az MMA 2011. évi köztestületté alakulása, valamint az MMA Színházművészeti Tagozatának 2012. évi létrejötte. Az első lehetőséget nyújtott arra, hogy az összművészeti értékközösségként és szellemi bázisként létrehozott egyesület alkotói és művészei között megjelenjenek a színházművészek, programsorozatában pedig a színházművészettel kapcsolatos események. A második, törvényben szabályozott kereteket teremtett arra, hogy a minőségi színházművészetet is magában foglaló szellemi értékek strukturális táptalajt kapjanak a művészeti közéletben, a harmadik pedig magával hozta a tagozati szakmai specifikációt és az önállóan működő szakmai tevékenység kiteljesedését.

Az MMA egyesületi korszakának első éveiben a tagságot alapvetően többek között építészek, belsőépítészek, írók, költők, zeneszerzők, képzőművészek, tervezőművészek, esszéisták, művészettörténészek és folkloristák alkották. Ebben az időszakban mások mellett Bertha Bulcsu, Határ Győző, Hernádi Gyula, Gyurkovics Tibor és Páskándi Géza drámái, Balassa Sándor, Bozay Attila, Dubrovay László, Farkas Ferenc és Szokolay Sándor zenés színpadi művei alapján képviselték a színházművészeti területet; a különböző színházakban végzett munkájukból fakadóan Gion Nándor színházigazgatói, Farkas Ferenc karmesteri, Fábri Zoltán színházi rendezői és díszlettervezői, Hernádi Gyula és Gyurkovics Tibor dramaturgi működéséhez kapcsolhatjuk leginkább a színházszakmai közösség jelenlétét. Miután az MMA 1992. évi megalakulásától kezdődően rendszeresen szervezett programokat, amelyeken a résztvevők kicserélhették egymással gondolataikat, felmerülhet a kérdés: hogyan jelent meg a színházművészeti terület képviselete a gyakorlatban? Az MMA fontosabb eseményeit bemutató három *Emlékkönyv*éből (*Az első tíz év – a Magyar Művészeti Akadémia Emlékkönyve 1992–2002; A Magyar Művészeti Akadémia emlékkönyve 2002–2007; A Magyar Művészeti Akadémia harmadik emlékkönyve 2008–2011*) kitűnik, hogy az első tíz év programjaiban más művészeti területek megjelenéséhez viszonyítva, arányaiban csekélyebb volt a színházművészetet érintő események száma, színművészekkel, rendezőkkel, operaénekesekkel, vagy éppen táncművészekkel pedig elvétve találkozhatunk. Ennek egyik lehetséges oka egyes

vélemények szerint a színház működésének mindennapi gyakorlatából fakadhat: az MMA rendezvényeire többségükben késő délután, vagy este került sor, éppen abban az időszakban, amikor a színművész, az énekművész és a táncművész az aznap esti előadásban színpadra lép, vagy a rendező esti próbát tart. Az előbbitől hangsúlyosabb okként sokan úgy gondolják, hogy az akkori színházi közéletben uralkodó értékrend mellett a konzervatívabb, nemzeti gondolatok szinte alig kaptak teret. A fentiek fényében talán nem meglepő, hogy az MMA egyesület 1992. január 31-én, a Selyemgombolyítóban tartott alakuló ülése után az első, színházművészeti területet érintő programra is az építész- és képzőművész-szekció ülésén került sor 1993. november 11-én, *A Bartók-trilógia díszletei* címmel Makovecz Imre tartott előadást. A színházi produkciók díszleteit Makovecz Imre tervezte, rendezője Nagy Viktor, karmestere többek között Medveczky Ádám volt, ma már mindketten az MMA rendes tagjai. Az első színművész, akit a közösség tagjává választott, Tolnay Klári volt 1994-ben, ezután hat év telt el, amíg 2000-ben Sinkovits Imre is csatlakozott az MMA-hoz. Mindennek ellenére az MMA első tíz évében számos szakmai szerepvállalást felfedezhetünk. Az első jelentősebb, kifejezetten színházi területet érintő állásfoglalását 1995-ben jegyezte az MMA, miután felmerült, hogy a Nemzeti Színház az Erzsébet körúton található New York-palotában nyerjen végleges otthonra. A testület építész tagjai elhatárolódtak a tervektől. Még ugyanazon év tavaszán megtekintették Gyurkovics Tibor: *Császármarzsa* című darabjának felújítását – az előadás díszlettervezője az azóta szintén az MMA rendes tagjává választott Melocco Miklós volt –, és beszélgetést rendeztek Balassa Sándor: *Karl és Anna* című operájának bemutatójáról. 1996-ban Novák Ferenc és Bella István: *A csodaszarvas legendája* című táncjátékának megtekintése, Hernádi Gyula köszöntése, valamint Kemény Henrik előadása után Novák Ferencel, Kemény Henrikkal és Sütő Andrással bővült a tagság. 1997-ben Novák Ferenc bemutatkozására, és *A magyar nyelvterület táncdialektusai* címmel megtartott előadására került sor, 1998-ben pedig elkészült Filep Sándor Tolnay Klárit ábrázoló portréja, Bán Ferenc ismertette az új Nemzeti Színház terveit, Bozay Attila *Az öt utolsó színpad* című operájának alkotó folyamatáról tartott előadást, Mészöly Dezső bevezetőjével bemutatásra került Dubrovay László *Faust, az elkárhozott* című balettzenéje és Mészöly Dezső köszöntése is szerepelt a programban. Az előbbieken túl Kemény Henrik bábelőadása és Szakonyi Károly debreceni bemutatójának megtekintése is a tervek részét képezte. 1999-ben bemutatták Balassa Sándor: *A harmadik bolygó* című operakantatáját, beszélgetést rendeztek a zeneszerző munkásságáról, köszöntötték Farkas Ferencet, 2000-ben pedig Sinkovits Imre felvétele mellett erősödtek az MMA színházművészeti területen létrejött együttműködései: az elnökség döntése értelmében megállapodást kötöttek a Kassai Thália Színházzal. Márai Sándor emlékére meghirdették és lebonyolították meghívásos drámapályázatukat, amelynek fődíját Hernádi Gyula nyerte el. Az elkészült színművet 2000. november 23-án adták át a színház számára. A színház

homlokzatára került Schrammel Imre: *Kassai polgárok* című plasztikája, melynek kivitelezését a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma támogatásával finanszírozta az MMA. A különböző művészeti területeken alkotó, MMA-tagokat összefogó közös ügy képviselője, valamint az MMA-t és a kassai színházat összekapcsoló együttműködés a köztestülettel alakulás után a tagozatok között, valamint a Színházművészeti Tagozat és szakmai partnerei között létrejött kooperációk előzményének tekinthető. 2001-ben Pongrácz Zoltán: *Az utolsó stáció* című egyfelvonásos operáját ismerhették meg az MMA tagjai, Novák Ferencet, Szokolay Sándort és Gion Nádort is köszöntötték, 2002-ben pedig Szörényi Éva színművész volt az MMA vendége, Horváth Gyula színművész bemutatta Ady estjét, Fazekas Mihály: *Lúdas Matyi* című művének eredeti szövegét O. Szabó István színművész tolmácsolásában hallhatták és Hernádi Gyula drámájának előadásával felavatták a Kassai Thália Színház Márai Sándorról elnevezett stúdióját. 2003-ban O. Szabó István színművész Ágh István verseiből olvasott fel, Kiss József színművész Hamvas Béláról tartott előadást, és szeptembertől az MMA részt vett a Nemzeti Színház *Megyejárás* című eseménysorozatában is: két-két akadémikus volt tagja annak a bírálóbizottságnak, amely a színház által adományozott Pro Arte Hungarica elnevezésű díjat odaítélte az előadásokban szereplő színművészek valamelyikének. A díjat Lugossy Mária szobrászművész, az oklevelet Orosz István grafikusművész készítette. Még abban az évben *István a király Csíksomlyón* címmel Novák Ferenc tartott beszámolót, 2004-ben pedig többek között Bálint Márta *Egyedül – Székely János 677 sora* című estjét láthatták az érdeklődők, és Jordán Tamás, a Nemzeti Színház főigazgatója is az MMA vendége volt. Egy évvel később megünnepelték Kemény Henrik nyolcvanadik születésnapját, de a 2005-ös esztendő paradox módon egy sokak számára keserű csalódást hozó és megrázó erejű esemény által vált katalizátorává az MMA színházművészeti területet is érintő megerősödésének. A 2004. december 5-i, többek között a magukat magyar nemzetiségűnek valló, nem Magyarországon élő, nem magyar állampolgárok kedvezményes honosítását lehetővé tévő törvény megalkotásáról szóló népszavazás eredménytelensége Orosz István kezdeményezése alapján arra készítette az MMA elnökségét és tagságát, hogy tagjai létszámának jelentős növelésével, tevékenységét a korábnál jóval nagyobb mértékben kiterjessze a határon túli magyarság művészeti életére. A márciusi közgyűlésen Vidnyánszky Attila rendezővel együtt negyvennégy határon túli magyar művész vált az Akadémia rendes tagjává, akik az április 10-i ünnepi ülésen átvehették akadémiai oklevelüket. Az MMA tagjai nyári évadzárójukat a Honvéd Együttes táncosai és a Hegedős Együttes közreműködésével tartották, decemberben pedig a kassai Kazinczy Napokon, a Kassai Thália Színházban megrendezték az MMA nyilvános napját. 2006 januárjában nyílt napjukat Ungváron tartották, ugyanazon az estén pedig a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség a magyar kultúra napja tiszteletére színházi előadásra hívta a város és a környék magyarjait. A közönség a

Vidnyánszky Attila által vezetett beregszászi társulat Boccaccio novellák alapján készült *Sólyompecsenye* című előadását láthatta, és nyáron a színházi rendező bemutatkozó estjére is sor került az MMA-ban. 2007 januárjában az *Akadémiai Szalon* elnevezésű eseménysorozat keretében megrendezett *Beszélgetés a mai polgári színházról Nagy Viktor rendezővel és Balázs Péter színművésszel és rendezővel* című program az *Emlékkönyvekben* megjelenő fontosabb állomások mentén már sejtetni engedi a hazai színházművészet lehetséges irányairól és feladatairól folytatott szakmai párbeszéd értékteremtő műhely jellegét, az előbbi célokat pedig megerősítette, hogy 2008-ban az MMA szándékaival egyezően megalakult a Magyar Teátrumi Társaság. Ebben az évben Novák Ferenc köszöntése is szerepelt a programban, 2009-ben pedig a Kemény Henrikkel szervezett beszélgetés, majd a Kolár Péter kassai színházigazgatónak odaítélt akadémiai Aranyérem átadása után, szintén a hazai színházi élet került fókuszba az Akadémiai Szalon 2009. májusi rendezvényén, majd Hubay Miklós részvételével beszélgetést rendeztek a magyar drámáról.

Jelentős változást hozott az Akadémia életében, hogy 2010 őszén a magyar kormány elhatározta: az új Alaptörvényben nevesítetten deklarálja a Magyar Művészeti Akadémia működésének törvényi kereteit. Az MMA-ról szóló törvény indoklása szerint: *„A törvényi szabályozást indokolja az az elvárás, hogy a kultúra és kiemelten a különféle művészeti ágak képviselői egyre fontosabb szerepet töltsenek be a társadalom alakításában, és aktív szerepvállalásukkal járuljanak hozzá a kulturális érdekek hatékony érvényesítéséhez. A kulturális értékek védelme, a nemzet művészeti hagyományainak megőrzése, átörökítése és bemutatása, az új alkotások létrehozásának ösztönzése, a magas színvonalú alkotómunka közösségi feltételeinek megerősítése, a művészeti együttműködés fokozott igénye ma olyan jelentőségű feladatokká váltak, amelyek joggal vetik fel egy, a Magyar Tudományos Akadémiához hasonló szerepkörű és súlyú művészeti köztestület megalapításának szükségességét.”* Az Országgyűlés 2011. július 11-én elfogadta a 2011. évi CIX. törvényt a köztestületként működő Magyar Művészeti Akadémia létrehozásáról (MMA törvény). A törvény rendelkezése szerint azok vehettek részt a Magyar Művészeti Akadémia megalakulásában, akik az 1992. január 31-én alapított Magyar Művészeti Akadémia egyesület rendes tagjai voltak 2011. január 1-jén. 2011. november 5-én Budapesten, a Magyarság Háza Corvin termében, mint autonóm köztestület, megalakult a Magyar Művészeti Akadémia. Az első rendes közgyűlést 2012. január 28-án tartották Budapesten a Vörösmarty téri Kristályházban, 2012. március 21-én pedig megalakult a Színházművészeti Tagozat.

2012-ben a Tagozat 5. ülést tartott, az alakuló ülésen tagozatvezetővé választották Szakonyi Károlyt, megvitatták az éves munkatervet és a rendes tagság mellett betöltendő levelező tagsági helyekkel együtt körvonalazódtak a további tagfelvételek kapcsán érvényesítendő prioritások is, többek

között a széles körben elismert életmű felmutatása, a fiatalabb nemzedék tehetségek művészeinek beemelése, és az Akadémia értékrendjének hiteles képviselője. Fontosnak tartották kiemelni, hogy az elnökség a tagok felvételére vonatkozó döntést a Tagozat hatáskörébe helyezte. A Magyar Művészeti Akadémia az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet közreműködésével megemlékező ünnepséget rendezett a Bajor Gizi Múzeumban abból az alkalomból, hogy 175 évvel azelőtt nyitotta meg kapuit a Nemzeti Színház, az eseményen fellépett Császár Angela, Kubik Anna és Blaskó Péter, a házigazda Szakonyi Károly volt. A Tagozat részt vett a 2012. évi Pécsi Országos Színházi Találkozón, az októberi *56 éve volt '56* című gálaesten pedig szintén képviseltette magát a műsor összeállításában, megrendezésében, illetve a színpadra lépő művészeket illetően is: Gérecz Attila, Kányádi Sándor, Füst Milán, Kiss Dénes, Buda Ferenc, Utassy József, Ágh István, Bella István, Kovács István, Kiss Benedek, Nagy Gáspár, Mezey Katalin, Tóth Bálint és Gyurkovics Tibor műveit Kubik Anna, Blaskó Péter és Huszti Péter adták elő. Miután az MMA már a köztestületté alakulását követő évben, 2012-ben megjelentette az országos művészeti társaságok, szövetségek és társult szervezetek számára; művészeti program megvalósítására; könyvek és folyóiratok támogatására; kutatási tevékenység támogatására kiírt felhívásait; valamint a Magyar Művészetek Háza Programjára is lehetett pályázni, a megalakult pályázati bizottságba Bertalan Tivadart, Oberfrank Pált és Szakonyi Károlyt delegálta a Tagozat. Már a 2012. évi üléseken felmerültek a többi tagozattal (elsősorban az Irodalmi és a Zeneművészeti Tagozattal) tervezett együttműködések, valamint a nem akadémiai szakmai partnerekkel, társszervezetekkel, határon túli szervezetekkel, és az oktatási intézményekkel kialakítandó kapcsolatok iránti igény.

2013-ban a Tagozat 9 ülést tartott, a kilépett Szakonyi Károly helyére pedig Prof. emer. Ks. Marton Évát választották tagozatvezetőnek. 2013-ban a szakmai tevékenység horizontja kitágult. A támogatott és tagozati programokat illetően a legfontosabbak közé tartozott többek között a Veszprémi Petőfi Színház által a Thália Színházban megrendezett *Örkény Fesztivál*, a Magyar Bábjátékos Egyesület konferenciája, a *Parnasszus csillagai* című előadást, Erkel: *István király* című operája hangversenyszerű előadásának bemutatása, az *Európa Kulturális Fővárosa Kassa – 2013.* programsorozathoz csatlakozva Káel Csaba *Bánk bán* című operafilmjének levetítése és az alkotókkal, valamint a film szereplőivel létrejött kassai kerekasztal beszélgetés, a POSZT-on megjelenő *Vándorszínház* című kiállítás, a tusnádfürdői rendezvényeken megjelenő, a Nemzeti Színház épülettörténetét bemutató kiállítás, a magyarországi kihelyezett tagozati ülés és a Fatemplomba szervezett hangverseny, a Kodály Zoltán: *Székegyfő* és *Háry János* című daljátékaiból összeállított koncertek megrendezése három vidéki helyszínen, valamint a *Táncos életpálya – A magyar táncművészet aktuális kérdései* című, kétnapos konferencia. A Tagozat támogatta továbbá a Kaszás

Attila-díj átadását, az egri Gárdonyi Géza Színház *Szent Jobanna* című előadásának létrehozását, a Kaposvári Egyetem Színházi Tanszékének vizsgaelőadásait, Rossini: *A sevillai borbély* című operájának bemutatását, Csukás István: *Mirr Murr, a keandúr* című előadás színrevitelét, a balatongyöröki *Simándy József Emlékhangversenyt*, és a *Wagner emléktábla* létrehozását, a tagozati ösztöndíjasok támogatásán és a pályázatok bírálatán túl. Az évi tagozati díjat Senkálzky Endre kolozsvári színművésznek adományozták, a tagozati ösztöndíjasok Jakab Ildikó, Sándor Szabolcs, Várszegi Tibor, és ifj. Zsuráfszky Zoltán voltak.

2014-ben a Tagozat 8 ülést tartott. A szakmai program benyújtására kiírt pályázatokat illetően később sor került egy fontos felismerésre. A 2014. évi felhívás szerint Kelemen László, az első magyar színgazgató halálának 200. évfordulójával kapcsolatos rendezvényekre, színdarab megírására és színrevitelére, vándorkiállítás megrendezésére és színháztörténeti vetélkedő szervezésére lehetett pályázni. Ez némileg leszűkítette a tematikához csatlakozni tudó hazai alkotók és művészek csoportját, a későbbi pályázati kiírások kapcsán nyilvánvalóvá vált, hogy a széles körben értelmezhető tematika tágabb teret nyithat a pályázók által értékesnek tartott szakmai koncepciók benyújtásához. Ebben az évben a Tagozat ellátogatott a Nemzeti Színházba, megtekintette a debreceni Csokonai Színház *Régimódi történet* című vendégjátékát Kubik Anna főszereplésével, és a zeneakadémiai *A varázsfuvola* című produkció rendezője és fiatal művészei is találkoztak a Tagozat tagjaival. A 2014. évi támogatott és tagozati programok közül érdemes megemlíteni többek között a debreceni *DESZKA Fesztivált*, a tagozati portré sorozat keretében a Csikós Attila életművét és munkásságát átfogó könyv szerkesztését, kiadását és bemutatását, a Pécsi Országos Színházi Találkozón megrendezésre került *BÁB-EL (A színház és a báb)* című kiállítást, a Tolnay Klári születésének 100. évfordulója alkalmából megrendezett ünnepi ülést, Tokody Ilona áriaestjét, Sass Sylvia mesterkurzusát, a *Bizáncról Csíksomlyóig* című tusnádfürdői kiállítást, a Honvéd Együttes előadását Dózsa György halálának 500. évfordulójára emlékezve, valamint a színháztörténeti jelentőséggel bíró, Veszprémből indult előadó-művészeti konferenciát, amely az elmúlt évek alatt az ország legnagyobb színházszakmai eseményévé nőtte ki magát. Ahogyan az elmúlt időszakban, 2014-ben is sor került a pályázatok bírálatára. Az évente odaítélhető tagozati díjban Bitskey Tibor színművész részesült. A tagozati ösztöndíjasok Cser Ádám, Olt Tamás, Gyökér Gabriella és Muskát András voltak. Év végén változás történt a Tagozat vezetőjének személyében, mert Prof. emer. Ks. Marton Évát a közgyűlés elnökségi taggá választotta, 2014. november 5-től a tagozatvezetői tisztséget Rátóti Zoltán színművész tölti be. Megtartotta akadémiai székfoglaló előadását Bertalan Tivadar, Béres Ilona, Császár Angela, Cseke Péter, Haumann Péter, Huszti Péter, Juronics Tamás, Kiss Csaba, Kubik Anna, Marton Éva, Nagy Viktor, Oberfrank Pál,

Pregitzer Fruzsina, Ráckevei Anna, Rátkai Erzsébet, Rátóti Zoltán, Rohonyi Anikó, Sass Sylvia, Székely László, Tokody Ilona, Tordai Hajnal és Zsuráfszky Zoltán.

2015-ben 7 ülést tartott a Tagozat. A támogatott és tagozati programok közül érdemes említést tenni többek között az *I. MonodrÁma Fesztivál* legjobb előadásának díjazásáról, a debreceni *DESZKA Fesztivál* kiemelt tagozati támogatásáról, a kecskeméti *Újvilág Passió* című előadásról, *Teátristák – a magyar színháztörténet emblematikus alakjai* című kiállítás létrejöttéről a *Pécsi Országos Színházi Találkozó*n, a *Tusnádfürdői Szabadegyetemen* és a Bajor Gizi Színészmúzeumban, a *SZÍNPAD* szakmai folyóirat fennállásának tízéves jubileumáról, a Művészetek Palotájában Pártay Lilla koreográfiáival megrendezett *Liszt-táncstről*, a kaposvári Csiky Gergely Színházban megrendezett *Felolvasó-színházi Maraton*ról, a *POSZT* legjobb színházi alkotójának díjazásáról, Lengyel György kötetéről, a *Liszt és a költészet* és a *Színházbarát önkormányzat* című programokról, a *Világégsz és Töredék* című versszínházi produkcióról, Liszt Ferenc: *Szent Erzsébet legendája* című magyar nyelvű oratóriumának bemutatásáról, és az országos évadnyitóval egybekötött színházművészeti konferenciáról, mindamellet, hogy ebben az évben is elbírálásra kerültek a pályázati felhívásokra benyújtott koncepciók. 2015. március 13-án felavatták az MMA székházában, a Pesti Vigadóban a Sinkovits Imre Kamaraszínpadot, amelynek ünnepi estjén a Tagozat több akadémikusa is közreműködött. A Tagozat akadémikusai részt vettek Kemény Henrik vásári bábjátékos, az MMA néhai tagjának életmű-kiállításán, a művész születésének 90. évfordulójára, az MMA székháza, a Pesti Vigadó Makovecz termében rendezett ünnepi ülésen és az azt megelőző koszorúzáson, valamint Bertalan Tivadar akadémikus *Képszavak és Szóképek* című életmű-kiállításának megnyitóján is. A 2015. évi tagozati díjat Lengyel Györgynek ítelték, a tagozati ösztöndíjasok pedig Darvay Nagy Adrienne, Tóth Auguszt, Cziegler Balázs és Gál Tamás voltak. A Tagozat díjkeretéből a Színház- és Filmművészeti Egyetem színművész hallgatójának tanulmányát támogatták és az elkövetkezendő években a támogatást kiterjesztették. Megtartotta akadémiai székfoglaló előadását Bársági Ildikó, Bede-Fazekas Csaba, Bereményi Géza, Blaskó Péter, Jánoskúti Márta, Király Levente, Kiss-B. Atila, Mécs Károly, Miller Lajos, Pártay Lilla és Szarvas József.

2016-ban a Tagozat szintén 7 ülést tartott és beemelte éves tagozati programjai közé a színházművészeti fesztiválok, és szakmai találkozók rendszeres támogatását. A támogatott és tagozati programok közül kiemelkedett a *SacrART Fesztivál*, a *DESZKA Fesztivál*, a *MOST Fesztivál*, a *SZÍN-TÁR – Színházművészeti Egyetemek Találkozója*, valamint a *VIII. ASSITEJ Biennálé*, amelyen gyermek- és ifjúsági előadások seregszemléjét rendezték meg. Tagozati támogatással elkészült és felavatták Vámos László rendező emléktábláját a debreceni Csokonai Színház előterében, és

folytatódott a *Színházbarát önkormányzat* elnevezésű program is. A *Pécsi Országos Színházi Találkozó*n a Tagozat az *Arc/Álarc* című maszk-történeti kiállítással képviseltette magát, a tárlat a *Báthányosi Nyári Szabadegyetem és Diáktábor* rendezvényén, a Magyar Teátrumi Társaság sátrában is látható volt. A Tagozat Viszák, a *Tündérvári Napok* elnevezésű programon is látogatást tett, és az *Országos Színházi Évadnyitóval* egybekötve megrendezték a *Párbeszéd a magyar színház jövőjéről 3. – Előadó-művészeti Szakmai Konferenciát*. Az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulójának ünnepére a Tagozat hangoskönyves CD kiadvánnyal emlékezett, októberben pedig sor került az *Operajátékszűz vidéken* elnevezésű programra is és gálakoncerttel egybekötött mesterkurzust tartott Prof. emer. Ks. Marton Éva az MMA székházában, a Pesti Vigadóban. A szakmai programra kiírt pályázati felhívás a „*Jöjj el szabadság, te szűlj nekem rendet...*” – *színházi alkotások (előadások, táncprodukciók, történelmi drámák, operák, színház-történeti kutatások) támogatása a forradalom szellemében* tematikai megjelölést tartalmazta. Az MMA '56-os pályázat fiatalok számára új művészeti alkotások létrehozására című felhívására benyújtott művek közül színházművészet kategóriában az I. helyezett Oláh Tamás: *Szikerák – emléktöredékek öt hangra* című rádióhangjátéka, a II. helyezett Kovács Dániel Gábor: *Darázsfejűek* című egyfelvonásos színdarabja, a III. helyezett pedig Bogdán Endre: *Az ifjúság pásztora* című, Mindszenty József bíboros életéről szóló drámája lett. A Tagozat döntései értelmében a tagozati díjkeretből a *Pécsi Országos Színházi Találkozó*n a legjobb színházi alkotónak járó díjjal jutalmazták Füsti Molnár Éva színművészt, és kiemelkedő életpályájáért szakmai díjban részesítették Karikó Teréz operaénekest. Az éveként odaítélhető tagozati díjat Gyöngyössy Katalin kapta, a 2016-os év ösztöndíjasai Újhelyi Kinga, Koncz Andrea, Turnai Tímea és Csonka Roland voltak. Megtartotta akadémiai székfoglaló előadását Marton László és Reviczky Gábor.

2017-ben a Tagozat 8 ülést tartott és a jelenlegi, 40 főre bővült a tagok létszáma. Az előző évben stratégiai céllal beemelt, fesztiválokat és szakmai találkozókat érintő rendszeres támogatások alapján 2017-ben a *FACT Fesztivál*, a *DESZKA Fesztivál*, a *MOST Fesztivál*, a *SZÍN-TÁR*, és a *Felolvasó-színházi Maraton* részesült támogatásban. A további támogatott, tagozati programok során bemutatták Turnai Tímea Jánoskúti Márta életművét feldolgozó kötetét, és a *Pécsi Országos Színházi Találkozó*n, valamint a tusnádfürdői programokon látható volt a tagozati támogatással létrejött *Bolond/Bobóc* című színház-történeti kiállítás is. A Színház- és Filmművészeti Egyetem őszi tanévnyitóján átadták a Tagozat pályakezdő különdíját Tarnóczi Jakab rendező szakos hallgatónak, a tagozati keretből pedig a Taub János rendező életművéről szóló könyvéhez, a képanyag kutatásához és összeállításához támogatást kapott Darvai Nagy Adrienne színház-történész, a Tagozat korábbi ösztöndíjasa. 2017 szeptemberében immár negyedik alkalommal került sor a Tagozat kezdeményezésére 2014-ben Veszprémből elindult előadó-művészeti konferenciára,

októberben megrendezték az évek óta nagy sikerrel, fokozott közönségérdeklődéssel zajló gyöngyösi operagálát, és *Legyen világosság!* címmel Pregitzer Fruzsina Mécs László papköltő verseiből összeállított estjét is láthatta a közönség az MMA székháza, a Pesti Vigadó Sinkovits Imre Kamaraszínpadán. Elkezdődtek a Hamvas Béla író emlékére készülő hangoskönyv munkálatai is, a kiadványon a Tagozat színművész akadémikusainak tolmácsolásában hallhatók a szerző válogatott művei. A Színházművészeti Tagozat díját Orosz Adél kapta, a tagozati ösztöndíjasok pedig Molnár Tímea, Turnai Tímea, Méhes Csaba és Sánta Gergő voltak. Elbírálásra kerültek a művészeti program pályázati felhívására benyújtott koncepciók is, a 2017. évi tematika a magyar színházművészet értékmegőrzésére és értékteremtése fókuszált. Akadémiai székfoglalóra ebben az évben nem került sor.

A Magyar Művészeti Akadémia tagozatai közül a maga 40 tagjával a Színházművészeti Tagozat az egyik legnagyobb, működésébe széleskörűen beemeli a legkülönbözőbb alkotó- és előadó-művészeti területeket. Tagságát többek között színművészek, operaénekesek, táncművészek, rendezők, koreográfusok, díszlettervezők, jelmeztervezők, látványtervezők alkotják. Gazdag és szerteágazó tevékenysége és támogatásai a prózai színház, az opera, az operett, a musical, a klasszikus balett, a kortárs tánc, a mozgásművészet, a pódium műfajok megjelenésének és a színpadi művek létrehozásának, sőt, a színházművészeti oktatásnak szinte minden területét felölelik, a szakma egésze iránt érzett felelősségvállalása konferenciáinak megrendezése kapcsán is kitapintható. A Színházművészeti Tagozatban zajló munka előzményeként már az MMA egyesületi korszakában is megfigyelhetők arra vonatkozó törekvések, hogy létrejöjjön egy, az MMA értékrendjét magáénak valló színházzakmai szellemi bázis, amely konzekvens építkezésével és kiteljesedésével mértékadó szereppel bír a hazai művészeti életben. S bár a Tagozaton belül a sokféle területről érkező szándékok összehangolása érzékeny, figyelemmel teli és sokrétű egyeztetési folyamatokat feltételez, előbbi funkcióját mégis tagjainak értékteremtő együttgondolkodása alapján tölti be. Ez adja a fundamentumát az MMA színházművészeti területet érintő támogatói stratégiájának, amelyben kiemelt helyen szerepelnek a széles közönségrétegeket elérő színházi fesztiválok; a meghatározó szakmai díjakhoz történő jelentős anyagi hozzájárulás; a kiemelkedő produciók támogatása; a tehetséges fiatalok felkarolása, a tanulmányaikban és pályakezdésükben vállalt pártfogás; a tagozati ösztöndíjasok felé irányuló bizalom; a hároméves ösztöndíjprogram támogatottjai számára nyújtott hosszú távú kibontakozási lehetőség; az előadó-művészeti szervezetek működési támogatása és szakmai programjuk részbeni finanszírozása; a szakmai, érdekképviseleti, vidéki, határon túli és a fiatal korosztály nevelésével és oktatásával foglalkozó szervezetek és intézmények támogatása; valamint a szakírói tevékenység és a színházi tematikájú kötetek kiadásának elősegítése.

Számomra a pályázat az állampolgári szabadság szimbóluma

Beszélgetés Prof. em. Fekete Györggyel, a Nemzet Művészevel,
a Magyar Érdemrend nagykeresztjével és a Köztársasági Elnök Érdemérmével kitüntetett
Kossuth-díjas és Munkácsy Mihály-díjas belsőépítésszel, érdemes művésszel,
a Magyar Művészeti Akadémia tiszteletbeli elnökével

Államtitkárként, a Nemzeti Kulturális Alap megalapítójaként és első elnökeként, majd a Magyar Művészeti Akadémia elnökeként több évtizedes tapasztalattal rendelkezik a közigazgatásban, és átfogó rálátással bír a hazai kulturális, művészeti pályázati rendszerre. Melyek az Ön számára legfontosabb állomások a rendszerváltozás utáni támogatási rendszer kialakulásában?

Államtitkár koromból megőrzött fontos adat, hogy a rendszerváltozás pillanatában a magyar kultúra finanszírozása generálisan nyolcvan százalékban volt államilag, és húsz százalékban alapítványi, egyházi, társadalmi, külföldi és minden egyéb más helyről támogatott. Ugyanebben a pillanatban, 1990-ben Németországban ez éppen fordítva volt. A számok két, teljesen ellentétes tendenciát mutattak. A németek a saját történelmükből, mi pedig a szocializmusból örököltük az imént említett arányokat és ezek egyértelműen megmutatták számunkra, hogy Németországban akkorra már kialakult egy fogyasztói civil társadalom, amely nyitott volt a kulturális életre. A rendszerváltozás idején Antall József miniszterelnökkel és másokkal úgy láttuk, hogy mindennek a megteremtése idehaza húsz, vagy harminc évbe is beletelhet, mindaddig, amíg Magyarországon kiépül egy olyan civil társadalom, amely anyagilag döntő mértékben képes fenntartani a saját kulturális és művészeti életét. Nem merek konkrét számot mondani arra vonatkozóan, hogy most hol tartunk, de mindenesetre megfigyelhető az efelé irányuló törekvés. Az NKA-t már évekkal a rendszerváltozás előtt kitaláltuk, aminek külön története van, erről az idén ősszel megjelenő könyvemben részletesen írok. Az NKA megalakítása Andrásfalvy Bertalan művelődési és közoktatási miniszter hivatali ideje alatt nem jött létre, Mádl Ferenc hivatali ideje alatt viszont igen. Mádl Ferenc kérésének eleget téve, az NKA koncepcióját ismertettem egy kormányülésen Antall József és kormánya számára. A miniszterelnök arra kért, hogy foglaljam össze egyetlen mondatban az NKA szükségességének jelentőségét, amire azt válaszoltam, hogy az NKA-nak olyan műveket és kezdeményezéseket kell támogatnia, amelyek fontosak, de az NKA támogatása nélkül nem jöhetnének létre. A megalakuláskor fél évre kiküldtem külföldre két neves művészettörténészt, akik

azt vizsgálták, hogy a II. világháború befejezése után milyen változások történtek a kulturális élet támogatásában. Mindössze egyetlen példát tudtak mondani, a British Councilt, amely elindult az általunk is elképzelt úton. A mára már huszonhat éves történetében az NKA-nak egyetlen olyan elnöke sem volt szocialistáktól a szabaddemokratáig, aki nem azt mondta volna, hogy ez a legéletrevalóbb, legésszerűbb kulturális kezdeményezés az új Magyarország történetében. A II. világháborúval és a szocializmussal ugyanis Magyarország hajója léket kapott, amin beömlött a víz, és nekünk be kellett tömni a hasadékot, különben megfulladtak volna az utasok. Ma már természetesen számos pályázat elérhető, hiszen a különböző állami szervek és önkormányzatok is kiírják a támogatási lehetőségeket, és 2012-től a mi akadémiai pályázataink is megjelennek. Bár a fenntartásra, a létezésre, a folyamatos alkotómunkára lehetőséget nyújtanak az előbbieket, de a pályázati rendszer fejlődésének, magának a folyamatnak el kell érnie odáig, hogy a pályázatok valóban olyan alkotásokra irányuljanak, amelyek az adott támogatás nélkül nem jöhethetnének létre.

A fenti célok motiválták akkor is, amikor kialakították a Magyar Művészeti Akadémia támogatási rendszerét?

Részben, bár az MMA pályázataiban megjelenik a magyar kultúra iránti természetes és normális elfogultság, az akadémiai támogatásokban prioritás a nemzeti kultúra ápolása. Az MMA pályázatainak jelentőségét az irántuk tapasztalható érdeklődés is mutatja. A tavaly útjára indított hároméves, felmenő rendszerű ösztöndíj programunk első száz támogatási lehetőségére több, mint ezer pályázat érkezett be. A pályázati rendszeren belül többek között az ösztöndíj programok is azért jöttek létre, mert a professzionális művészek jelentős részének semmilyen állandó jövedelme nincs, és ki vannak téve a jelenleg még vergődő piacnak. Ebbe talán a színház és a zene nem tartozik bele, mert ez a két terület jó úton halad afelé, hogy önellátó legyen, hiszen a polgári fogyasztás jelentős részét képezi. A képzőművészet, az iparművészet, az élő népművészet és az irodalom terén viszont döntő mértékben nincsenek fix állások, ezért fontos kérdésnek tartom, hogy az előbbi területeket hogyan tudja ellátni a civil társadalom. A Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíj programja tematikájának kiválasztásánál és a bírálatánál nagyon figyelniük kell arra, hogy a pályázati teljesítmények szerepet vállaljanak a korábban említett hiányok betömésében. Azt várjuk az ösztöndíjasainktól, hogy olyan műveket alkossanak és olyan elméleti megközelítéseket tárjanak elénk, amelyek pótolják az előállt hiányt. A magyar történelem saját, ideális, lehetséges, meg nem valósult változatához képest fél évszázados késésben van. Ennek a késésnek a ledolgozása jelenleg is zajlik, többek között uniós segítséggel és közben ellenállással is. Részünkről a szándék egyenes és tisztességes.

Véleménye szerint mi különbözteti az MMA támogatási lehetőségeit az NKA pályázataitól?

Az NKA pályázatok zsűrije széles kört foglal magában, amelyben semmilyen irányzat nem érvényesül, ellentétben az MMA felhívásainak a nemzeti kultúra iránti kötődésével. A hozzánk beérkező nagy számú pályázat összehasonlításához óriási szakmai tapasztalat szükséges, hiszen itt sokszor szándékokról és nem dokumentált eredményekről van szó. Bizony, a pályázatonak számos tervet el kell hinnie előzetesen, a négyhónapos beszámolási időszakokban pedig kiderül, hogy ezek megvalósultak-e vagy sem. Mindezek ellenére, számomra a pályázat az állampolgári szabadság szimbóluma. Elmondhatod, hogy mit akarsz, értékelik a benyújtott programod, és ha támogatásban részesülsz, teljesítheted mindazt, amire vágytál.

Pályázati rendszerünk nyitott a teljes nemzetközösségre

Beszélgetés Dr. Kucsera Tamás Gergellyel, a Magyar Művészeti Akadémia főtitkárával

Az MMA 2011. évi köztestületi alakulását követően hogyan jöttek létre az MMA legfontosabb pályázati lehetőségei?

Megalakulásakor az Akadémia közelítőleg 1,5 milliárd forintos költségvetéssel rendelkezett és ennek nagyjából negyedét osztottuk el nyílt és meghívásos pályázatokon keresztül. Fontosnak tartottam, hogy a titkársági személyi állomány kialakulásával párhuzamosan elinduljon a nyílt pályázati rendszerünk, és az akkoriban megalakult tagozatok között létrejöjjenek együttműködések, amelyek keretében akadémikusaink önszabályozó módon, de egymásra figyelemmel meghatározták a pályázati felhívások tematikáit. Pályázataink a kezdeti fázisban kísérleti jelleggel működtek, évi közel 300 millió forintos keretösszeggel, ez az összeg ma is a gerincét adja a támogatásoknak. Ezekben belül az országos szervezetek támogatására közelítőleg 100 millió forintot fordítunk. Az egyes pályázatokon elnyerhető támogatási összegeket tekintve a nyílt, P jelű, szakmai programokat finanszírozó pályázatunkon 300 ezer és 1 millió forint közötti támogatást nyújtunk, a Magyar Művészetek Háza Programokon belül, a statisztikai átlag szerint 1 millió és 2 millió forint közötti összeggel finanszírozzuk a támogatott koncepciók megvalósulását, az OM jelű, országos szervezetek támogatását pedig a 6 millió forintos felső határig vállaljuk. A struktúra létrejötte mellett fontosnak tartottam, hogy az Akadémia életében kialakuljon a pályázati rutin, a felhívásokat tekintve ne jelenjenek meg párhuzamos kiírások más pályázati lehetőséget kínáló szervezetekkel és intézményekkel, az adminisztrációt illetően pedig egyszerűen kezelhető pályázati felület kialakítását, rövid ideig tartó értékelési folyamatot és tervezhető, kiszámítható utalást fogalmaztam meg célkitűzésként.

A fenti célokat szolgálja az OM jelű, országos szervezeteket támogató pályázati folyamat egyszerűsítése?

Visszatérő pályázóink esetében megkönnyítettük a benyújtás folyamatát, így nem szükséges minden évben előlről kezdeniük az adminisztrációt, a teljes pályázati rendszerünket illetően pedig végleg elszakadtunk a papír alapú pályázati folyamattól. Tisztában vagyunk vele, hogy lehet úgy pályázni, hogy az ne legyen eredményes, de nálunk nem az a cél, hogy kódoltan, formai okokból fakadóan kiejtsünk bizonyos pályázókat. Minél szélesebb rétegek számára szeretnénk elérhetővé tenni a támogatási lehetőségeinket.

Az elmúlt évek tapasztalatai hogyan épültek be az MMA jelenleg működő, átfogó pályázati rendszerébe?

A tapasztalatok beépülésének legkézenfekvőbb példája a hároméves ösztöndíj programunk kialakulása, amelynek előzménye a 2014-ben, 40 év alatti kutatók számára közzétett pályázati felhívásunk volt a modern és kortárs esztétörténeti kutatás támogatása céljából. A nyolc hónapot átfogó támogatási időszak alatt havi bruttó 150 ezer forintnyi támogatást nyújtottunk a kiválasztottaknak, akik mentorálás mellett, időszakai beszámolókkal, konzultációk keretében igazolták az elvégzett munkájukat, az értékelhető alkotások pedig tanulmánykötet sorozatban jelentek meg. Szintén a magánszemélyként pályázható ösztöndíjprogramhoz kapcsolódik, hogy a fokozott szakmai nyomon követés és a hiteles pénzügyi elszámolás érdekében a P jelű, szakmai programra kiírt pályázat esetében ma már csak jogi személyiség nyújthat be támogatási igényt. A hároméves, 18 éves kortól 50 éves korig pályázható ösztöndíjprogram megjelenésével párhuzamosan, a tagozati ösztöndíjknál a 40 év alatti, illetve 40 év fölötti életkorhatárt 50 évre módosítottuk. Úgy a hároméves ösztöndíjprogram, mint a tagozati ösztöndíj esetében elvetettük a konkrét tematikai meghatározást, mert úgy gondoltam, hogy ha egy-egy tagozat kiválaszt egy kiváló művészt, akit érdemesnek tart a támogatásra, akkor adja meg számára a lehetőséget, hogy kiteljesedhessen az alkotói energiája és megvalósíthassa a saját művészi elképzeléseit. Mindkét esetben kiemelném, hogy a támogatottak rendszeres ellenőrzés mellett végzik munkájukat.

Említette a tagozatok közötti együttműködés megteremtésére irányuló szándékát. Ez a közösségépítő mentalitás tetten érhető a pályázók közötti szakmai kapcsolatok kialakulásában is?

Odafigyelnek egymásra, kérdeznak egymástól, és beépítik egymás gondolatait a saját munkájukba. Már a korábbi, nyolchónapos pályázat során is kialakultak és a mai napig megmaradtak kiváló emberi és szakmai kapcsolatok, de a hároméves ösztöndíjprogramnál ez hatványozottan megjelenik. Fontos, hogy a fiatal alkotók és művészek a programon túlmutató együttműködések is kialakítsanak egymással, ez bizonyos tekintetben Akadémiánk tehetséggondozó felelősségvállalása is. Miután a pályázók az anyaországból és határon túlról is érkehetnek hozzánk, pályázati rendszerünk nyitott a teljes nemzetközösségre.

A szakmai programok, az országos egyesületek működése, a kiemelt koncepciók, a 18 és 50 év közötti, hároméves ösztöndíjprogramban támogatott alkotók és művészek, valamint a tagozati ösztöndíjasok támogatásán, a köztestületi, tagozati díjak odaítélésén és a szakmai díjak finanszírozásán túl az MMA kiemelt figyelmet fordít a pályájuk derekán túljutott művészekre is, a 65 év felettieket támogató életjáradékkal gyakorlatilag lefedve így a teljes művészeti életpályát. A fentiek milyen rendszerszintű hatással bírnak a művészeti támogatásokra?

A művészi életjáradék az EMMI keretein belül is megjelenik és büszkén mondhatom, hogy ez a mi innovációnk volt a minisztérium felé. Nálunk minden 65 év feletti, állami elismeréssel bíró művész automatikusan megkapja, ha formailag is megfelelő anyagot nyújt be. Amennyiben nem rendelkezik állami elismeréssel, abban az esetben a minisztériumhoz pályázhat, egy évre azonban ez az időtartam meghosszabbítható. A fentiekén túl az MMA életjáradéka adta az ötletet a Széchenyi-díjasok számára – életük végéig – folyósított életjáradék rendszer kidolgozásához, az előbbiekből fakadóan koncepciónk hatásai túlnyúlnak a művészeti élet területén.

A jövőt illetően mely területeken érzi szükségét a finomhangolásnak?

A folyamatos nyomon követésen és az előbbieken már említett közösségépítési szándékon túl fontosnak tartom, hogy a nagyközönség széles körben megismerje a támogatott alkotókat és az alkotói folyamatokat, a művészek között pedig kialakuljanak a tudáscserére épülő együttműködések. A támogatási lehetőségeink feltételezik az MMA és a támogatottak közti jó partneri viszonyt, ezt üzembiztosan és magas presztízzsel működtetjük, amit az is bizonyít, hogy tavaly ezeröttszáz fölött volt a hároméves ösztöndíj programunkra regisztráltak száma, és több, mint ezerkétszáz pályázat érkezett be, ahogyan idén is. Összegszerűségében szeretnénk növelni a támogatásainkat. Példának okáért – bár a visszajelzések alapján jól célzott, és sokak számára motivációs erővel bír – a P jelű, szakmai programokra kiírt pályázatunk keretösszege az NKA által lebonyolított miniszteri keret terhére odaítélt támogatásoknak hozzávetőlegesen az ötöde, ezen a területen a legkisebbnek számító csomag. A jövőben tovább érdemes tisztázni a pályázatokat meghirdető intézmények támogatási prioritásait, hogy ne alakuljanak ki párhuzamos támogatások, és hogy minden intézmény számára a célkitűzéseikhez illeszkedő támogatási összeg álljon rendelkezésre. Bízunk abban, hogy a kormányzat támogatni fogja a törekvéseinket.

Az MMA megalakulásával szabadabbá vált a magyar művészeti élet

Beszélgetés Vidnyánszky Attila Kossuth-díjas, Jászai Mari-díjas, Nádasy Kálmán-díjas, Hevesi Sándor-díjas, Madách-díjas, Meyerhold-díjas, Puskin-éremmel kitüntetett rendezővel, Ukrajna Érdemes Művészevel, a Nemzeti Színház vezérigazgatójával, a Magyar Teátrumi Társaság elnökével, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagjával

Akadémikus úr 2005-ben vált az MMA tagjává. Hogyan emlékszik vissza az Akadémia egyesületi korszakára?

A Magyar Művészeti Akadémia megszületésében és működésében meghatározó az MMA létrejöttének oka: Makovecz Imre szellemiségéhez csatlakozva sokan úgy érezték, hogy a magyar művészeti élet a rendszerváltozás után kizárólag kozmopolita értékek mentén szerveződött. Természetesen nem magával az értékrenddel adódik probléma, hiszen mindenki úgy gondolkodik, ahogyan neki tetszik, és abban hisz, amiben akar, de a hazai művész világ bizonyos értékeket nem képviselt, a nemzeti gondolatok szinte nem kaptak teret. Megalakulásával az MMA az előbbi aránytalanságot kívánta ellensúlyozni és később, többek között Kováts Flórián, az MMA néhai egyesületi titkárának, Fekete György, az MMA első elnökének és Kucsera Tamás Gergely, az MMA főtitkárának szervezőmunkája eredményeképpen lehetőséget nyújtott arra, hogy a nemzeti gondolkodás az őt megillető helyre kerüljön a művészeti közéletben. Mindazonáltal az előbbi folyamat még közel sem ért véget.

Tolnay Klári volt az első színművész 1994-ben, majd Sinkovits Imre 2000-ben, akiket tagjává választott az MMA. Ön szerint miért telt el ennyi idő a tagfelvételek között?

Makovecz Imre környezetéből kezdetben leginkább építészek képviseltették magukat, és a különböző zenei, népművészeti és iparművészeti területekről, illetve az elméleti szakemberek köréből is többen csatlakoztak az Akadémiához. Az, hogy a színházcsinálók részéről kevesen érezték szükségét, hogy kapcsolatba lépjenek az MMA-val, jól jelzi az akkori színházi közélet kizárólagossággal bíró értékrend alapján történt szerveződését. Az MMA-hoz köthető saját történetem 2002-ben kezdődött, amikor az új Nemzeti Színház kapcsán a szakmai elit egyöntetűen kifejtette, hogy miért nincs értelme a „nemzeti” jelzőnek a színház nevében. Azt mondták, hogy meghaladott, archaikus, szükségtelen és fölösleges. Az akkori állásfoglalások után – talán kevésbé hallhatóan, mint most – nyilvánosan megszólaltam és bár egyedül tettem, kiderült, hogy sokan egyetértettek velem. Ezzel párhuzamosan, az MMA-val elindult egy közös együtt-gondolkodási

folyamat. A magukat magyar nemzetiségűnek valló, nem Magyarországon élő, nem magyar állampolgárok kedvezményes honosításáról szóló 2004. évi népszavazás eredménytelensége után megszületett a megrendítő és egyben meghatározó döntés, amely szerint – demonstrálva, hogy mégis összetartozunk és mindannyian a magyar kultúra alkotói és részesei vagyunk – negyvennégy határon túli, új akadémiussal bővült az MMA tagsága, így a kezdeti szellemi kapcsolódás után 2005-ben az Akadémia tagjává váltam és az eltelt évek alatt felfedezett értékazonosság robbanásszerűen testet öltött. A Magyar Állami Operaház főrendezőjeként akkoriban döntöttem el, hogy Debrecenben akarok színházat csinálni, és miután a Csokonai Színház igazgatója lettem, mi, azonos módon gondolkodó színházigazgatók, színházcsinálók, az MMA szándékaival is összecsengve megtaláltuk egymást, összefogtunk, 2008-ban pedig megalapítottuk a Magyar Teátrumi Társaságot. A végeken már korábban is megjelenő közös igyekezetek felerősödtek, és a hazai színházi életben addig háttérbe szorított hangunk pedig hallhatóvá vált.

A 2011. évi köztestületi alakulást követően 2012 tavaszán létrejött az MMA Színházművészeti Tagozata, amelynek Ön az egyik alapítója. Hogyan fogalmazná meg a Tagozat szellemiségét?

Az MMA megalakulásával szabadabbá vált a magyar művészeti élet. A Színházművészeti Tagozatban is azt képviselem, hogy ki kell nevelnünk egy szabad, gondolkodni és hinni tudó, egyenes gerincű generációt, aki felvállalja a véleményét, felismeri, hogy dolga van ezzel a korrallal, a közösséggel, az országgal, a nemzettel, és aki jelenleg, még a konfrontációk ellenére is sokkal tisztább levegőt lélegezhet be, mint mi korábban.

Véleménye szerint melyek a legfőbb értékei az MMA színházi területet érintő támogatásainak?

Bármely pályázató intézmény a vállalt értékrendjét karakteres támogatói gesztusokkal képviseli igazán, amelyben nincs helye a gyávaágnak és a maszatolásnak. Egyértelműen le kell tennie a voksát bizonyos gondolatok, értékek, programok mellett, és ezt a határozottságot a megítélt pénzösszeg nagyságával tudja demonstrálni. Ehhez erő, bátorság és tartás kell. Mindemellett fontosnak tartom a kisebb támogatásokat is, hiszen ezek életben tartják és levegővételhez juttatják a pályázókat. Az MMA színházi területet is érintő pályázati rendszere – beleértve az egyedülálló hároméves ösztöndíj programot is – óriási lehetőség a művészek és a szakemberek számára, hogy kilépjenek a megélhetésért vívott harcok kereteiből és megvalósíthassák az álmaikat. A körülöttünk zajló élet feszített ritmusa elhitei a fiatalokkal, hogy csakis vibrálva, zsongva, nyüzsgöve lehet létezni és ez magában hordozza a veszélyt, hogy felszínessé válnak. Sokan túl gyorsan akarják a sikert és a

végeredményt, ahelyett, hogy elmélyülnének az alkotó folyamatokban, az MMA pályázatai viszont alkalmat nyújthatnak arra, hogy elegendő időt fordítsanak az elképzeléseik megvalósítására. Aki hozzánk pályázik, szabadságra lel és függetlenné válik. Márpedig egy alkotó, szellemiségében csakis független lehet.

Nem érzem befejezettek a munkát

Beszélgetés Rátóti Zoltán Jászai Mari-díjas színművésszel, érdemes és kiváló művésszel, a Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozatának vezetőjével

Hogyan működik, mi a feladata a Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozatának?

Az MMA Színházművészeti Tagozata a 2011. évi köztestületté alakulás után, 2012 tavaszán alakult meg, jelenleg negyven akadémikusunk alkotja a tagságát. A működésünket tekintve meghatározott időközönként tagozati üléseket tartunk, amelyeken közösen szervezzük a Tagozat mindennapi életét, eseményeit, programjait. Számos színházi, mozgásművészeti és táncszínházi előadást, hangversenyt, felolvasó-színházat, kötetbemutatót, rendhagyó irodalomórát tartunk és hangoskönyvet készítünk. Együttműködéseket alakítunk ki más tagozatokkal, budapesti, vidéki és határon túli szakmai partnerekkel, valamint értékeljük a színházművészeti területre benyújtott pályázatokat.

Melyek a legfontosabb, színházművészeti területet érintő támogatások úgy a Tagozat, mint az Akadémia egészének életében?

Az utóbbi öt évben többszáz, színházművészeti területre benyújtott pályázatot támogattunk. A támogatások kategóriáit tekintve jól elkülöníthetők az OM jelű, az országos szervezetek állandó működését biztosító támogatások, a P jelű, szakmai programra kiírt pályázatok, a Magyar Művészetek Háza Programon belül támogatott színházművészeti szakmai tervek, az egyedi támogatások, Tagozatunk ösztöndíjai, a Tagozatunk által támogatott kiemelt programok, események és fesztiválok, a fiatal pályakezdők számára nyújtott támogatások, az országos szakmai díjak finanszírozásában vállalt szerepünk, valamint az évenként átadásra kerülő, elismerő díjak. Ehhez az utóbbi egy évben csatlakozott a hároméves ösztöndíj program, amelynek értelemszerűen szintén van színházművészeti vonatkozása. Az előbbieik közül egyet sem emelnék ki, mert mindegyik megvalósult szakmai program ugyanolyan értékes és fontos számunkra. A legsikeresebb tagozati programok közül viszont hangsúlyoznám többek között a *Debreceni Színházművészeti Konferenciát*, valamint *A tánc jövője* címmel megrendezett kétnapos konferenciát. Kezdeményezésünkre Veszprémből indult útjára a *Párbeszéd a magyar színház jövőjéről* című, évenként megrendezésre kerülő eseménysorozat, amely mára kinőtte magát a legnagyobb országos színházművészeti szakmai konferenciává. Minden évben szorosban kapcsolódik az *Országos*

Évadnyitóhoz, és a konferencia tartalmi összeállításában az MMA Előadó-művészeti Bizottsága együttműködik a rendezvényt szervező színházzal. Meghirdettük a *Színházbarát önkormányzat* elnevezésű programot, amelynek egyik célja az volt, hogy országosan felmérjük, melyik megyei jogú város képviselőtestületének tagjai között találhatóak legtöbben a színházkedvelők, a legtöbb színházi bérletet vásárló önkormányzatok színházait többmillió forinttal támogattuk. Rendszeresen részt vállalunk a *Pécsi Országos Színházi Találkozó* díjainak finanszírozásában, a *POSZT* szakmai zsűrije és a közönség zsűrije által odaítélt díjakat, összesen tizenötöt, díjanként bruttó 300 ezer forint összegű pénzjutalommal, valamint a szakmai érdeklődők pályázati alapját 500 ezer forinttal támogatja az MMA. A fesztiválokat tekintve támogatjuk a debreceni *DESZKA Fesztivált*, a kecskeméti *SZÍN-TÁR Fesztivált*, a magyarföldi *Fatemplom Fesztivált*, a tatabányai *MOST FESZT*-et, valamint *A vidéki operajátás népszerűsítése a kulturális alapellátás szellemében* címmel a gyöngyösi Művelődési Házban szintén évenként megtartott operagálát és szerepet vállalunk a Kaszás Attila-díj átadásában, amelyet a Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft. gondoz az MMA támogatásával. Tagozatunk évről évre színháztörténeti kiállítással képviselteti magát a *Bálványosi Szabadegyetem és Diáktábor* tusnádfürdői rendezvényén is.

Milyen visszajelzések érkeztek eddig a pályázók részéről akár a pályázati rendszerrel, a támogatásokkal, a megvalósult programokkal kapcsolatban?

A visszajelzések hivatalos útja a támogatottak pénzügyi beszámolási kötelezettsége. Talán furcsán hangzik, de véleményem szerint az MMA pályázataival kapcsolatos tapasztalatok most csapódnak le igazán. El kellett telnie egy bizonyos időszaknak, ami alatt a most már teljes életpályát lefedő, átfogó támogatási rendszer hatásai körvonalazódtak.

Említette a pénzügyi beszámolási kötelezettséget. A szakmai tervek megvalósításáról is érkeznek beszámoló, vagy visszajelzések?

Azt gondolom, hogy az MMA bizalmát jelzi a pályázók felé, hogy a szakmai tervek magas minőségű megvalósítását illetően a kulcsszerepet elsősorban nem a szakmai beszámolónak, hanem a döntéshozási folyamatnak szánja. Egyrészt evidenciának tartja, hogy az akadémikus döntéshozók felelősséggel és szakértelemmel döntenek, másrészt feltételezi, hogy valóban az a program és úgy valósul meg a gyakorlatban, ahogyan a pályázati tervben szerepel. A színházi területet tekintve ott vagyunk a különböző fesztiválok szakmai zsűrijében, rendszeresen eljárunk előadásokra, ismerjük a pályázók szakmai előéletét, az eddig elvégzett munkájuk minőségét, és ebből, valamint a

benyújtott programból következően meg tudjuk állapítani, hogy mennyire hiteles mindaz, amit leírtak. A hároméves ösztöndíjat elnyerteknek negyedéves beszámolási kötelezettségük van, és mentor is segítheti a munkájukat, a tagozati ösztöndíjasaink pedig félévenként szintén beszámolnak arról, amit elvégeztek. Bár fontosnak tartom, de csíjában bánnék a túlzott utókövetéssel. Az MMA-nak véleményem szerint nem az a feladata, hogy minőségellenőrként, Damoklész kardjaként lengjen valaki feje fölött, hanem az, hogy elképzelései szabad megvalósítására ösztönözze a művészt.

A művészi koncepciók szabad megvalósítása motiválja Önöket akkor is, amikor meglehetősen tág keretek között értelmezik a tagozati pályázatok kiírásait?

Szeretnénk minél szélesebb körnek lehetőséget nyújtani arra, hogy hozzánk pályázzanak, ezért a pályázati kiírásokat is ennek fényében fogalmazzuk meg, egyébként szintén a tagozati üléseken. Minden akadémikusunknak lehetősége nyílik javaslatot tenni, végül kialakítunk egy közös álláspontot. Fontos tapasztalat volt számunkra, hogy a konkrétabb tematika mintha elriasztotta volna a pályázókat, míg a történelmi évfordulókra, de szoros műfaji és tartalmi megkötések nélkül megjelent felhívásokra többen benyújtották a támogatási igényüket. Éppen ezért olyan kiírásokat jelentetünk meg, amelyek tágan értelmezhetőek, ezáltal sokan kapcsolódhatnak hozzájuk. Jó érzés, hogy amikor közeledik a tavasz, egyre szaporodnak a telefonhívások, hogy mikortól lehet benyújtani a pályázatot. A mi rangunkat is emeli, hogy egyre szélesebb célcsoportokat szólítunk meg és egyre többen csatlakoznak hozzánk.

Nem mindegy, milyen emléket hagyunk örökségül

Beszélgetés Huszár Orsolyával, a

Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozatának titkárával

Mióta látja el az MMA Színházművészeti Tagozatának titkári teendőit?

2014. január 1-től dolgozom a Tagozat titkáráként, de már tinédzser korom óta kötődöm a színházhoz, dolgoztam közönség szervezőként, színészként, az amatőr társulatokban mindent kipróbálhattam, és a gyereknevelés mellett az elméleti tudást is megszereztem: elvégeztem a veszprémi Pannon Egyetem Színháztudományi Tanszékének színháztörténet szakát másoddiplomás képzésben, itt már két nyelvvizsga kell a végzettséghez, a második sikeres teljesítése után éppen tegnap vettem át a kitüntetéses diplomám és egy művészet-menedzseri képzést is abszolváltam a Károli Gáspár Református Egyetemen.

A korábbi, szerteágazó színházi tevékenysége mennyiben segíti az Akadémián végzett munkáját?

Megértettem az alkotók és a művészek speciális törődést és kiemelt figyelmet igénylő személyiségét, és ez a tapasztalat hozzájárult az akadémikusok és a Tagozat titkára közti jó együttműködés kialakulásához. Úgy érzem, hogy ezáltal hitelesebben, megértéssel és türelemmel segíthetem a munkájukat.

Tagozati titkárként melyek a legfőbb feladatai?

Szervezem a Tagozat életét, dokumentálom a rendezvényeiket, a tagozati üléseket, a határozataikat, és a tervezéstől a megvalósításig teljeskörűen menedzselem a programjaikat. Alapvetően klasszikusan adminisztrációs folyamatok tartoznak hozzám, ami nem éppen a kedvencem. De a munka mellett néha adódnak szép feladatok: nagy öröm volt számomra, hogy színháztörténészként részt vehettem az *Irén, te édes!* című album létrehozásában, amely Keleti Éva fotóművész Psota Irénről készült fényképeiből nyújt válogatást pályatársi interjúkkal kiegészítve. A kötet a Balassi Kiadó és a Psota Irén Alapítvány gondozásában, az MMA támogatásával jelent meg.

Hogyan épül fel a Tagozat működése?

A Tagozat Rátóti Zoltán tagozatvezető akadémikus irányításával működik, összesen negyven, rendes és levelező tag alkotja a tagságát. Az MMA-n belül a miénk az egyik legnagyobb Tagozat, magában foglal számos színházművészeti területen dolgozó művészt, színészeket, operaénekeseket, táncosokat, rendezőket, tervezőket. Évente hat-hét alkalommal tagozati üléseket tartanak a kiküldött napirendi pontok alapján, meghallgatják a beszámolókat, megfogalmazzák a következő pályázatok lehetséges kiírásait, előkészítik a következő ülést és dönthetnek támogatásokról.

Milyen támogatási lehetőségekkel rendelkezik a Színházművészeti Tagozat?

A Színházművészeti Tagozat, mint az MMA minden más tagozata, a szokásos akadémiai támogatási lehetőségekkel rendelkezik. Minden évben négy fő ösztöndíjasnak egy éven át havi 130 ezer forintnyi támogatást nyújtanak, ami óriási segítség a művészek, elméleti szakemberek számára. Az illetékes bizottság értékeli a színházművészeti területen az MMA-hoz éves működésre, illetve szakmai program megvalósítására benyújthatott pályázatokat, amelyek támogatására szintén Tagozatunk akadémikusai tesznek javaslatot, 2019-ben a szakmai programra kiírt felhívásra több, mint száz pályázat érkezett be. Az előbbieken túl, a Tagozat az akadémiai programokra adhat forrást, a díjazásokat tekintve pedig évente két-három pályakezdő művész számára biztosítanak egy egyszeri 250 ezer forintnyi összeget, és jelentős szerepet vállalnak a hazai színházi fesztiválok díjazásaiban is. A Magyar Művészetek Háza Programból forrásátadásként támogathatnak még különböző programokat, amely létrejötteknek egy részét finanszírozzák.

Melyek az Ön számára legérdekesebb tagozati programok?

Bevallom, mind a szívemhez nőtt. Ami a közönség visszajelzéseit illeti, úgy látom, hogy rendkívül népszerű az alkalmanként több, mint ezer nézőt vonzó gyöngyösi operagála, amelyet Miller Lajos akadémikus úr szervez minden évben. Fontosnak tartom, hogy nemzetközi hírű operaénekesünk vidékre is eljuttassák ugyanazt a magas szakmai nívót, amit a világ legnevesebb koncerttermeiben hallhatunk, hiszen a vidéken élő nézők nagy részének nincs lehetősége külföldre, vagy akár Budapestre utazni. Kiemelem a szintén évenként megrendezett előadó-művészeti konferenciáinkat, amely immár hagyományosan összekapcsolódik az *Országos Évadnyitóval*. Az eseménysorozat alkalmat nyújt arra, hogy egy évben legalább egyszer, a teljes színházi szakma találkozzon egymással.

Igyekszem minél több támogatott programunkra és fesztiválunkra eljutni, és nyomon követni akadémikusaink, díjazottjaink előadásait. A Tagozat életében a következő jelentős projekt egy színháztörténeti hangoskönyv létrehozása lesz, amelyben színházi alkotók, rendezők, színészek írásaiból hallható válogatás. A XIX. századtól kezdődően feldolgozott izgalmas kordokumentumok, levelezések, naplórészletek alapján a hallgatók megismerhetik a színháztörténeti eseményeket, vagy épp beleshetnek a korabeli művészek mindennapjaiba. Egy ilyen kiadványon keresztül a mai, jellegzetesen magyar színházi jelenségek is érthetőbbé válnak, a művészek pedig még szerethetőbbekké. Már csak ezért sem mindegy, milyen értéket, emléket, tanulnivalót vagy épp követendő példát hagyunk magunk után örökségül.

Fontosnak tartom, hogy hiánypótló tapasztalatokkal gazdagítsák a szakmai közösséget

Beszélgetés Császár Angela Jászai Mari-díjas színművésszel, érdemes művésszel, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagjával

Több helyen, számos alkalommal részt vesz különböző művészeti pályázatok elbírálásának folyamatában. Tapasztalatai alapján hogyan látja az MMA színházművészeti területet érintő támogatásait?

Az MMA támogatásai, mindamelllett, hogy hozzájárulnak egy társulat működéséhez, vagy éppen egy művészeti szakmai program létrejöttéhez, erkölcsi jelentőséggel is bírnak és megkerülhetetlen minőséget jelképeznek. A támogatottak számára lehetőséget nyújtanak arra, hogy a megítélt összegből megvalósítsák mindazt, amit a pályázatukban elterveztek és a szélesebb szakmai közösség is megismerje a tevékenységüket. A fiatal művészek meglepően újszerű és izgalmas koncepciókkal jelentkeznek, a mi feladatunk pedig többek között az, hogy segítsük az ifjú színművészek, énekesek, koreográfusok, rendezők és tervezők kibontakozását. Az MMA támogatásai biztonságot nyújtanak, hiszen, ha egy készülő előadás okán végig visznek egy kutatói folyamatot, nem kell azon gondolkodniuk, hogy a kutatással eltöltött idő mekkora bevételkiesést jelent számukra.

A bírálati szempontrendszeren túl melyek azok az értékek, amelyek az Ön számára különösen fontosak egy-egy fiatal művész pályázatában?

Mindenképpen kiemelném az új impulzusokat adó megközelítéseket, amelyekkel képesek megszólítani a közönséget is. Fontosnak tartom, hogy hiánypótló tapasztalatokkal gazdagítsák a szakmai közösséget, amelyek megismerésére nélkülük, és a támogatott programjuk nélkül nem nyílna alkalmunk.

Mi a véleménye a nem csupán az MMA által kiírt művészeti pályázatok támogatási intenzitásairól? Mennyiben segítik a benyújtott szakmai programok megvalósulását?

Többéves tapasztalatom alapján a beérkezett pályázatok nagy részét nem tudjuk eléggé szándékaink szerint támogatni. A produkció létrejöttéhez szükséges költségvetésnek a megítélt összeg csupán egy része, ezért a pályázók kénytelenek további támogatási igényeket benyújtani, más forrásból is pénzt szerezni annak érdekében, hogy végül létrejöjjön például egy előadás.

A támogatások mértékével kapcsolatban többféle álláspont is ismert. Vannak, akik úgy gondolják, hogy szélesebb körnek, de pályázonként alacsonyabb támogatási összeget érdemes nyújtani, míg mások a teljes körű megvalósítás érdekében inkább kevesebb támogatottnak, de pályázonként magasabb összeget ítélnének meg. Ön szerint melyik a célravezetőbb?

Nem hiszek a támogatások szétaprózásában. Egy szakmai programot tíz, tizenöt százalékos támogatási intenzitással nem, hogy megvalósítani, de még elindítani sem lehet. Azt gondolom, hogy ha egy benyújtott költségvetésnek minimum a felét nem tudjuk odaadni, akkor inkább ne is támogassuk, mert nem segítjük a program létrejöttét, sőt, éppen ellentétes hatást érünk el vele. A pályázonak gázsit, terembérletet, díszletet, jelmezt, hirdetést szükséges fizetnie és más forrásra is pályáznia kell, ami elveszi az időt és az energiát a művészi munkától; ha a pályázat nem segíti, hogy a tervek szerint, teljeskörűen létrejöjjön egy művészi alkotás, akkor csupán kipipálhatjuk, hogy megvalósult. De milyen minőségben?... Az előbbieken túl fennáll a veszélye, hogy a megítélt összeg ismeretében a pályázó eláll a támogatástól, mert abból nem tudja megvalósítani az elképzeléseit. Ez senkinek sem hasznos.

Megformált szerepein túl korábban számos nagysikerű önálló estjén is láthatta a közönség. Hogyan teremtették elő az estek költségvetését?

Akkoriban értelemszerűen még nem léteztek pályázatok, a különböző támogatások kérésétől pedig visszatartott a szemérem, így szinte mindent a saját erőmből oldottam meg. A Benedek Miklóssal és Szacs vay Lászlóval közösen megálmodott *Budapest Orfeum*mal kapcsolatban fölajánlották, hogy országos turnéra visznek bennünket, de mi nem azért hoztuk létre az előadást, hogy „haknizzunk” vele, hanem azért, hogy bemutassuk, és ha adódik egy stabil helyszín, akkor ott folyamatosan játsszuk. Szerencsénk volt, mert a Nemzeti Színház beemelte a produkciónkat a repertoárjába, később a Katona József Színház átvette, ezért érhetett meg több, mint háromszáz előadást. Egy előadás létrehozása komoly költségvetéssel jár, ezért elengedhetetlennek tartom, hogy egyre bővüljenek a támogatási lehetőségek.

Nem akartunk többet, csupán megváltani a világot

Beszélgetés Kiss János Kossuth-díjas, Liszt Ferenc-díjas táncművésszel, koreográfussal, érdemes művésszel, a Győri Balett alapítójával, igazgatójával, a Magyar Művészeti Akadémia levelező tagjával

Hogyan helyezné el a táncművészeti területet érintő támogatási lehetőségeket a hazai színházművészeti pályázati rendszerben?

Két nézőpont felől közelíteném meg a kérdést. Egyrészt negyven éve vagyok a pályán táncművészként, másrészt huszonnyolc éve vezetem a Győri Balettet. Előadóként, koreográfusként és igazgatóként is rálátok a támogatási lehetőségekre, illetve azok hatásaira. Amikor fiatal táncművész voltam, semmi más nem foglalkoztatott, csak az, hogy a legjobb legyek, és a Győri Balett-tel sem akartunk többet, csupán megváltani a világot. Ehhez minden korban támogatásokra van szükség, hiszen egy társulat életében rendkívül fontos, hogy az adott szakmai közösség egzisztenciálisan és financiálisan milyen keretek között mozog. 1991-ben, harmincegy évesen lettem igazgató, és bár nem voltam felkészülve az előttem álló feladatokra, rögtön rádöbbsentem arra, hogy a támogatások nem jönnek szembe velem, nekem kell megtalálnom a lehetőségeket. Az NKA egyik első kurátoraként és a Táncművészet Kollégiumának egyik alapítójaként megpróbáltam pályázó szemmel is nézni a megfogalmazott kiírásokat és a megjelent felhívásokat. A táncművészet speciális helyzetéből fakadóan, a színházművészetben belül a táncosok szakmai élete a legrövidebb. A táncművészet alapvetően a fiatal testeket igényli, ezért egy táncos negyvenöt éves korában már idősnek számít. Büszke vagyok arra, hogy kezdeményezésünkre elkészült a táncművészek számára a táncos életpálya modell, amely átképzési és támogatási lehetőségeivel perspektívát nyújt a művészeknek az aktív táncos éveik után. Fontosnak tartom, hogy egyre több fiatal megismerje az MMA színházművészeti, táncművészeti pályázatait, hiszen az akadémiai támogatások segíthetik őket abban, hogy megvalósíthassák az álmaikat. Egy előadás létrehozása azonban összetett munka, és egy tehetséges fiatal nem feltétlenül rendelkezik az ehhez szükséges ismeretekkel, ezért a mentor programunkkal fogjuk a kezüket, hogy ne térjenek le a főútvonalról.

Hogyan tudta összeegyeztetni a szabad alkotói létét a társulatvezető számára szükséges racionális látásmóddal?

Átértékeltem a pályám. Táncosként viszonylag korán visszavonultam, és már koreográfiákat sem készítetek. Balettigazgató vagyok, társulatot vezetek, több, mint ötven emberért felelek, és ez más

mentalitást igényel. Kineveltem az utódom, Velekei Lászlónak, a Győri Balett művészeti vezetőjének megpróbáltam a körülményekhez képest minden szükséges feltételt biztosítani a szabad alkotói légkör folyamatosságához. S bár a művészi alkotófolyamat kezdetén törvényszerűen elrugaszkodunk a földtől, később muszáj visszaérkeznünk, különben nem tudunk reális képet alkotni magunk és mások számára arról, hogy mit, milyen eszközökkel, és hogyan szeretnénk megvalósítani. Mindennek ellenére egy előadás létrehozásánál, bármennyire is furcsán hangzik, véleményem szerint nem az a fő kérdés, hogy mekkora összeg áll a rendelkezésünkre, hanem az, hogy miként tudunk alkalmazkodni a meglévő lehetőségeinkhez. Egy aktuális példával élve, a Győri Nemzeti Színházat felújítják, ezért másik játszóhelyet kellett keresnünk, végül a következő időszakban egy sportcsarnokban tartjuk majd az előadásainkat. A körülmények változhatnak, de a minőség nem. Az alkotói gondolatokat le kell lefordítani a gazdaság nyelvezetére. Kompromisszumokat kell kötni, de ezt megbocsátja nekünk a közönség.

Melyek a Győri Balett működésének legfőbb sarokpontjai?

A Győri Balett a költségvetését tekintve független, viszont az épület, ahol játszunk, a Győri Nemzeti Színházé, így csupán albérlők vagyunk. A színházi előadásokban nem veszünk részt, mert a színháznak külön tánckara van. Egy évadban hozzávetőlegesen negyven táncszínházi előadást tartunk a színházban és nagyjából száz alkalommal visszük ki külföldre a produkcióinkat. Gyors reagálású csapat vagyunk, ha meghívnak bennünket, azonnal elkezdjük a szervezést. Ez azért is fontos, mert a költségvetésünket az önkormányzat támogatja többszáz millió forinttal, negyven százalékos bevételi kötelezettség mellett, amit óriási feladat teljesíteni. Nemrég emelték az ötvenkét millió forintos éves támogatásunkat hetvenkét millió forintra, a megváltozott, nemzeti minősítésünk okán. Mindezen túl meg kell találnunk a szponzorainkat is.

Leghosszabb ideje az AUDI Hungária támogatja a társulatot. Hogyan alakult ki a Győri Balett és a vállalat kapcsolata?

Úgy gondolom, hogy a minőség, amit képviselünk, predesztinál bennünket az AUDI támogatására, a menedzsmenttel majdhogynem baráti a kapcsolatunk. Több, mint húsz éve kerestük meg először az AUDI-t. Amikor bemutatkoztunk és elkezdtük a tárgyalásokat, arra kértek bennünket, hogy a hazai ötfős csúcsvezetésnek készítsünk egy táncjátékot. A koreográfia a *Szelepek tánca* címet kapta, Münchenben adták elő egy vállalati rendezvényen, ahol a világ összes AUDI vezetője látta, és megőrültek érte, akkora sikere volt. Nagyon hittünk abban, hogy mellénk állnak majd. Viszont a

színházban a legmúlandóbb dolog a siker: ma este sikerem van, de holnap nulláról kell kezdenem, mert este megint szeretnék sikert aratni. Az AUDI menedzsmentjében is végbementek változások, a kapcsolat mégis megmaradt, és úgy gondolom, hogy ebben szerepet játszik az, hogy a táncművészetben folyamatosan a legmagasabb nívót képviseljük, akárcsak ők az autógyártásban.

Mit tanácsolna az Akadémia és a Tagozat támogatási lehetőségeire pályázó fiatalok számára?

Személy szerint előnyben részesítem azokat a pályázatokat, amelyek a vidékre, a kulturálisan ellátatlan területekre fókuszálnak, vagy határon túli csoportokat szólítanak meg. Nagyon fontosnak tartom az értékmentő műltfeldolgozást, az előbbi prioritásokhoz kötődő pályázatokat mindenképpen támogatom, és nagy öröm volt számomra, hogy találkoztam is ilyen koncepciókkal. Az alkotáshoz bátorság kell. Arra biztatok mindenkit, hogy legyen bátor, és higgyen magában. A hitében erős fiatalnak nem szabad elfelejtenie, hogy az alkotás magas szintű ismereteket követel, tehát annak, aki hozzánk pályázik, igazolnia kell, hogy alapos mesterségbeli tudás birtokosa. Másrészt a művészi kifejezéshez nélkülözhetetlen a közönség, hiszen az alkotó nem magának készít előadásokat. Meg kell győznie a bíráló bizottságot és a nézőket is, ezért nem várunk többet tőlük, csupán annyit, hogy csodát teremtsenek.

Kiállunk az emberi értékek mellett

Beszélgetés Oberfrank Pál Jászai Mari-díjas színművésszel, rendezővel, érdemes művésszel, a Veszprémi Petőfi Színház igazgatójával, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagjával

Melyek azok a főbb szellemi sarokpontok, amelyek meghatározzák a Veszprémi Petőfi Színház működését?

Fontosnak tartom kiemelni, hogy a Veszprémi Petőfi Színház a magyar nemzet színháza, amely erősen kötődik a polgári értékekhez. Veszprémben a polgárosodó lakosság kulturális igénye hívta életre a színház intézményét. A veszprémi színházi élet legkorábbi régészeti lelete, egy veszprémi színlap 1814-ből való, a városban kialakult élénk színházi kultúra pedig idővel saját színházépületet kívánt, amelynek felépítését elősegítette a Dr. Óvári Ferenc elnökletével működő Színházpártoló Egyesület és a köré szerveződő társadalmi mozgalom. Medgyaszay István tervei alapján 1908. szeptember 17-én megnyílt a Petőfi Színház. Kezdetben magyar és külföldi, vegyes színvonalú vendéglőadások befogadásával működött, a veszprémi polgárok azonban saját szintársulatot követeltek, amely 1961-ben alakult meg. A színház épületét 1988-ban felújították és kibővítették, hogy alkalmasabbá tegyék az állandó művészi munkára, és ekkor újjáalakult a Színház épülete is; udvarán a közönség egy rétegének a megszokottól, a konvencionálistól eltérő darabok befogadására való nyitottsága és határozott igénye alapján felépült az új Játékszín, amelynek bejáratát, egy szépen faragott székelykaput, a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház művészei ajándékozták a színháznak. A Játékszín 1991-ben felvette Latinovits Zoltán nevét, emléket állítva ezzel a művész veszprémi színészi és rendezői tevékenységének, a játszóhelyet pedig 2010-ben átkeresztelték Latinovits–Bujtor Játékszínre, emlékezve a Veszprémi Petőfi Színház elhunyt igazgatójára, Bujtor Istvánra, Latinovits Zoltán testvérére. 2012. január 1-től Veszprém Megyei Jogú Város Színházaként működünk ismét, támogatásunkat pedig a magyar állam és a fenntartó város biztosítja. Színházunk feladata, a megyeszékhelyeken működő kőszínházhoz hasonlóan, a város és környéke, a megye lakosságának szolgálata a színházművészet eszközeivel, biztosítva a minőségi, magas színvonalú, igényes szórakoztatást színházi előadások létrehozásával, befogadásával, fesztiválok szervezésével, és a társművészetek bemutatásával. A Veszprémi Petőfi Színház szellemi centrumként, szakmai műhelyként közösségi teret is alkot. Az előbbieken túl színházszakmai intézményként, országosan is kapcsolódunk több szakmai szervezethez. Tagjai vagyunk a Magyar Teátrumi Társaságnak, és a színház mindenkori igazgatója révén a Vidéki Színházigazgatók Egyesületének. Színészeinken keresztül kapcsolódunk a MASZK Országos Színészegyesülethez, dolgozóinkon keresztül pedig a Művészeti Szakszervezethez, és a Liga Szakszervezethez. A Magyar

Teátrumi Társasághoz való kapcsolódásunk elköteleződést is jelent a konzervatív értékek mellett, noha – felmérve a színház felelősségét, a művészet, a művészi gondolkodás, az alkotás szabadságát és a mai magyar közélet egyes területeinek állapotát – igyekszünk szellemi párbeszédet folytatni, ezáltal híd szerepet is vállalni a különböző értékfelfogású szereplők között. Színházunk óriási küzdelmet folytat a kulturális élet területén, ahol a kiéleződő szellemi harc már túlmutat a magyar határokon, érinti Európát és bennünket körülvevő világot. Ebben a feszültségben kiállunk az emberi értékek mellett, és fontosnak tartjuk, hogy felmutassuk a reményt, hitet adjunk a jövőhöz, szellemi, lelki katarzist, megújulást, biztonságot nyújtunk, és a hagyományok tiszteletére neveljünk. Igényes népszínházi kínálatot kínálunk a közönségnek, bemutatjuk a klasszikus és kortárs, magyar és külföldi szerzők darbjait, operettet és zenés játékot, musicaleket, sőt, operát is, mindemellett kiterjedt szakmai kapcsolatokat ápolunk vidéki és határon túli partnereinkkel.

Hogyan tudják biztosítani a művészeti munka magas színvonalát?

Nem elegendő biztosítanunk, a magas minőségű művészeti munka feltételeit hosszú távon meg is kell tartanunk. Ennek érdekében társulatunkat folyamatosan fejlesztjük, ezen túlmenően pedig szakmailag elismert, és a közönség érdeklődésére is számot tartó művészek meghívásával hozzájárulunk a szakmai munka igényes megvalósításához mind a színészi, mind a zenei területen. Természetesen ehhez anyagi források szükségesek, ezért a költségvetési támogatásokon túl kihasználunk minden, a mai technikai és anyagi lehetőségek adta alkalmat az értékesítésre az internetes felületek, és a honlapfejlesztés eszközeivel is.

Említette az anyagi források szükségességét, hogyan épül fel a színház költségvetése?

Költségvetésünket a magyar állam és Veszprém Megyei Jogú Város támogatása, illetve saját bevételeink biztosítják, tevékenységünket pedig az Előadó-művészeti Törvény hatályos rendelkezései, valamint a Veszprém Megyei Jogú Várossal kötött Fenntartói Megállapodás keretei között végezzük. Kiemelt státuszunkból fakadóan minden évben számolhatunk a minisztériumi normatívával, emellé érkezik a fenntartó város támogatása és természetesen folyamatosan élünk a bennünket is megillető pályázás lehetőségével, úgy az NKA-t, mint az EMMI-t tekintve. Az előbbi forrásokat kiegészíti a színház jegybevétele. A teljes költségvetésünk a hasonló keretek között színházak viszonylatában közepesnek mondható.

A hazai pályázati lehetőségek a keretösszegeket, kiírásaikat, támogatási intenzitásukat tekintve mennyiben segítik a benyújtott szakmai programok teljes körű megvalósulását?

Tudatos törekvés az, hogy a párhuzamosságok elkerülése érdekében tisztázódjanak a különböző pályázatokat kiíró szervezetek és intézmények támogatásainak irányai, ezen a területen szükséges a profiltisztítás. A jelenleg rendelkezésre álló keretösszegekből és így a támogatási intenzitásokból fakadóan előfordulhat, hogy egy pályázó, szakmai programjának teljes körű megvalósítását szem előtt tartva, ugyanazzal a művészi koncepcióval több helyre is benyújtja támogatási igényét, és ez véleményem szerint nem segíti az elmélyült alkotófolyamatot sem. Egyrészt időt és energiát vesz el a művészi munkától, másrészt megnöveli az adminisztrációs terheket, hiszen minden pályázatot kiíró szervezet és intézmény más és más formai, szakmai és elszámolási követelményeket támaszt a pályázóval szemben. Az előbbiekből fakadóan felmerülhet az a kérdés is, hogy mennyire hatékony az adott támogatási keretösszeg felhasználása, amikor a pályázatot megjelentető szereplők párhuzamosan támogatnak produkciókat. Úgy gondolom, hogy hasznos lenne, ha egy pályázó egy szakmai programmal csupán egy helyre adhatná be a pályázatát, és ha támogatásban részesül, akkor a támogatás mértékéből fakadóan teljeskörűen megvalósíthatná az elképzeléseit.

Véleménye szerint melyek az MMA színházművészeti területet érintő pályázatainak értékei, és mit tanácsolna a jövőbeli pályázóknak a benyújtandó koncepciójukat illetően?

Az MMA támogatottjának lenni rang, kötelesség és felelősség. Úgy gondolom, hogy a hozzánk kapcsolódó, támogatásban részesített alkotóknak, művészeknek és szakembereknek létre kell hozniuk azt az új generációs szellemi bázist, amely elkötelezett az MMA által képviselt értékek iránt, és tovább kell vinniük az alkotói közösségépítő mentalitást. Fontosnak tartom, hogy a programok hiánypótló szerepet töltsenek be, szakmailag izgalmas szemléletmóddal bírjanak, és olyan területre is fókuszáljanak, amelyeknek szükségük van a megerősítésre. A pályázataink széles körű szakmai szabadságot nyújtanak a pályázók számára arra vonatkozóan, hogy megfogalmazzák gondolataikat, és kifejtsék, hogy koncepciójukat miért tartják érdemesnek az MMA támogatására. Nekünk, döntéshozóknak pedig biztos kézzel ki kell választanunk közülük a legjobbakat.

A pályázatok megjelenései tervezhetők a programok megvalósításánál

Beszélgetés Cseke Péter Jászai Mari-díjas és Nádasy Kálmán-díjas színművésszel, rendezővel, a kecskeméti Katona József Színház igazgatójával, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagjával

Milyen támogatási lehetőségek álltak és állnak a kecskeméti Katona József Színház rendelkezésére?

Önkormányzati intézményként a 2019. évi eredeti költségvetésben a központi és az önkormányzati költségvetési támogatás együttesen a bevétel hatvanöt százalékát adja. A fennmaradó harmincöt százalékot saját működési bevételünk képezi. A TAO támogatás megszűnését követően az előadó-művészeti szervezetek többlettámogatására kiírt pályázatok lehetőséget nyújtanak számunkra a hiányzó működési kiadásaink fedezetére.

Az elmúlt időszak igénybe vett releváns támogatási és pályázati lehetőségeit tekintve volt-e olyan eset, amikor változtatniuk kellett az eredetileg tervezett szakmai programjukban?

Az elmúlt öt évben az MMA, az NKA, az EMMI, a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. és a Kecskeméten meghirdetett Városi Támogatási Program felhívásaira nyújtottunk be pályázatokat. Előfordultak olyan programok, amelyek kevesebb támogatást kaptak, így a színház költségvetéséből, vagy TAO-ból kellett kiegészíteni a hiányzó összeget.

Előfordult-e olyan MMA által kínált támogatási lehetőség, pályázat, amelyen támogatói döntésben részesültek és ezáltal maradéktalanul meg tudták valósítani működési vagy szakmai programjukat?

A Kecskeméti előadó-művészeti Szakmai Konferenciát teljes egészében, az eredeti koncepció szerint megvalósíthattunk, és a Taub János életmű kötet képanyaga összeállításának költségeit is fedezte a támogatás. 2016 óta kapunk támogatást az MMA-tól a SZÍN-TÁR, Színművészeti Egyetemek Találkozójának megrendezéséhez, amely kiegészíti az NKA, vagy az EMMI pályázati támogatását és így együttesen lehetővé teszi a találkozó lebonyolítását. Az MMA-tól kapott támogatás összegéből díjazzuk a legjobb vizsgaelőadást.

Mikor és melyik MMA által kiírt felhívásra pályáztak és milyen eredménnyel? Az első nyertes pályázatuktól kezdődően milyen időközönként, milyen eredménnyel pályáztak az MMA-hoz?

2014-ben a *Színházi vándorok* című darab megírását és színrevitelét támogatta az MMA, 2015-ben Németh Virág: *Borban él az élet* című darabjának megírását és színrevitele nem, *Újvilág Passió* című előadásunk bemutatása viszont támogatói döntésben részesült. Az MMA-n belül a Magyar Művészetek Háza Programok pályázati lehetőségen belül 2016-ban a 7. SZÍN-TÁR, *Színművészeti Egyetemek Találkozója* és a *Kecskeméti Előadó-művészeti Szakmai Konferencia* megrendezéséhez, 2017-ben a 8. SZÍN-TÁR, *Színművészeti Egyetemek Találkozójának* megrendezéséhez és a Taub János életmű kötet képanyagának összeállításához, 2018-ban 9., 2019-ben pedig a 10. SZÍN-TÁR, *Színművészeti Egyetemek Találkozójának* megrendezéséhez járult hozzá az MMA támogatása.

Hogyan értékeli az egyéb pályázati lehetőségeket?

A színház- és táncművészeti pályázatok számos program megvalósítására adnak lehetőséget. Az igényelhető támogatás nem fedezi minden esetben a megvalósítás teljes költségét, a rendelkezésre álló keretösszeg is kevés. Fontosnak tartanám, hogy a megjelenés időpontja összhangban legyen az előadó-művészeti szervezetek évadtervének elfogadásával.

Hogyan értékeli az MMA pályázati, támogatási lehetőségeit?

Az MMA pályázati lehetőségeinek a magyar színházművészet értékmegőrzése és értékteremtése, a színművészeti programok megvalósításának támogatása elsődleges célja. A pályázatok megjelenése tervezhető egy-egy program megvalósításánál, és a pályázaton elnyert összegek is a megadott időben érkeznek meg.

A DESZKA több lábon áll, de folyamatos működésében meghatározó az MMA támogatása

Beszélgetés Ráckevei Anna Jászai Mari-díjas, érdemes és kiváló művésszel, a debreceni Csokonai Színház volt igazgatójával, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagjával

Igazgatása alatt milyen mértékben segítették az MMA támogatásai a debreceni Csokonai Színház működését és előadásainak létrejöttét?

Kiemelnék egy különösen fontos programot, a minden évben megrendezésre kerülő *DESZKA Fesztivált*. Az igazgatásom alatt létfontosságú volt, hogy mindig lehetett számítani az MMA támogatására, és ez egy tervezhető összeg volt számunkra. Lehetőséget nyújtott arra, hogy biztosabb alapokra építsük a fesztivál programjait.

Csak az MMA-hoz pályáztak, vagy másbonnan is igényeltek támogatást?

Többcsatornás finanszírozási lehetőségeink voltak. A fesztivált be kellett terveznünk az éves költségvetésünkbe, valamint a központi költségvetésből és a várostól is kaptunk segítséget, és az előbbieket mellé az MMA részéről is érkezett támogatás hozzánk. A *DESZKA* több lábon áll, de folyamatos működésében meghatározó az MMA támogatása.

Amennyiben nem érkezett volna meg egy támogatás, volt arra vonatkozó elképzelésük, hogy milyen forrásokból pótolják a kieső összeget?

A kultúra területén nem bővelkedünk a támogatási forrásokban, így véleményem szerint mindenkinél felmerülhet a kérdés, hogy ha valahonnan nem érkezik meg a várt összeg, akkor hogyan lép tovább. Nincs túl nagy mozgástere egy színháznak, mert behatároltak a lehetőségek, amelyekről támogatást várhat. A mi esetünkben nem volt rá példa, hogy késett az utalás, de minden bizonnyal számítottunk volna a helyi vállalatok segítségére is, bár úgy érzékelem, hogy a mecenatúra, mint működési modell, még mindig nem alakult ki Magyarországon.

Véleménye szerint mi lehet az oka annak, hogy ez nem történt meg?

Nyilván a mecenatúrának is megvan a maga kultúrája, amit meg kell tanulni, és úgy látom, mindkét oldalon, a támogatást nyújtóknak és a támogatást fogadónak is nagyobb segítségre lenne szüksége, legfőképpen azért, hogy a kultúrára áldozni képes mecénások eljussanak a művészeti élet képviselőihez.

A színházban volt arra példa, hogy egy vállalat, vagy magánszemély támogatta a működésüket, vagy az egyes előadásaik létrejöttét?

Rendszeresen előfordultak kisebb támogatások, például év végén, a nívódíjak kiosztásánál. A színház jó kapcsolatot ápol azokkal a vállalkozókkal és vállalatokkal, akik fontosnak érzik a színház támogatását. A lehetőségek függvényében ezek természetesen nem olyan nagy összegek, de az intézmény mindenképpen hálás érte.

Hogyan foglalná össze az MMA támogatási lehetőségeinek előnyeit?

A MMA Színházművészeti Tagozatának pályázati lehetőségei eléggé szűkösek, a tagozati keret viszonylag gyorsan kimerül, ezért mindig egy-egy kiemelt eseményt igyekszünk támogatni. Az előbbieken kívüli MMA-s pályázatok egészen széles skálán mozognak. Sok esetben nincsenek konkrét megkötések a tematikát és a terjedelmet tekintve, ezt mindenképpen előnyként értékelem, hiszen segíti, hogy minél többen és minél szélesebb körből pályázzanak az MMA-hoz. Nem is hinné az ember, hogy kik és milyen elképzelésekkel vágnak bele egy pályázati felhívásba. Olyan koncepciók kerülhetnek napvilágra, amelyekre az ember álmában sem gondol.

Milyen gondolatokkal ajánlaná a pályázók számára az MMA támogatási lehetőségeit?

Véleményem szerint az ideális pályázónak magas színvonalra kell törekednie, olyan különleges, egyedi, eddig nem látott alkotások létrehozására, vagy hiánypótló koncepciók megfogalmazására, amelyek méltók arra, hogy az MMA támogassa őket. Önmagában az, hogy pályázattal fordulhatnak az MMA-hoz, garancia arra, hogy ha támogatói döntésben részesülnek, akkor a támogatással biztosan számolhatnak, és ez meglátásom szerint arra sarkallja a művészeket, hogy minőségi munkákat készítsenek. Ez mindenképpen megnyugtató.

Működésünk folyamatos volt a legnehezebb években is

Beszélgetés Bucz Hunor Jászai Mari-díjas színházi rendezővel, tanárral,
a Térszínház alapító igazgatójával

Kérem, mutassa be a Térszínház működését!

A Térszínház 1969 őszén alakult. Csepelen a Munkásotthonban, először rejtve, mint Honismereti Szakkör, majd, mint Irodalmi Színpad. A szakszervezeti művelődési ház amatőr művészeti köreként dolgoztunk a művészeti csoportvezető, népművelő ellenőrzésével, aki az igazgatóhelyettes alá tartozott. Fölötte az igazgató, még feljebb a Csepel Művek szakszervezeti bizottságának titkára állt, aki esetünkben időnként egy-egy rosszállást, letiltást egyeztetett a vasgyár nagyhatalmú párttitkárával. A fölöttünk őrködők mellett előadásainkon a rendőrség is megjelent. A személyem sem volt túl szimpatikus számukra, mert tiszaföldvári tevékenységem miatt már korábban listára kerültem, „F” dossziés voltam. Csepelen már a kezdet kezdetén is előfordult, hogy egy-egy bemutatót le kellett vennünk a műsorról. A *Halotti beszédtől Zrínyiig* című estünket azzal vádolták meg, hogy nyilvános hittanóra. Ugyanígy a Csokonai esetet, benne a *Békaegér harcot*, mert a kis állatkák harcában az izraeli és arab háborúra asszociáltak. Juhász Ferenc: *József Attila sírja* című oratóriuma csak két előadást érhetett meg. Talán, mert Léda nagy fehér sírköve körül kerestük a vers motívumait. Itt voltak eltemetve az ötvenhatban elesett fiúk. Szaporodtak a „bűneink” és 1972-ben már a *Csongor és Tündét* se próbálhattuk volna, ha Vitányi Iván nem szól rájuk. Evvel együtt Majakovszkij *Gőzfürdője* és Szuhovo-Kobilin: *Tarekin halála* már betanulási engedélyt sem kapott. Még sikerült a Kallós Zoltán gyűjtötte *Balladák könyve* alapján egy szakrális játékot bemutatni, de 1974-ben tovább kellett állnunk, remélve a jobb körülményeket. A MOM csoportja lettünk. Két szigorú éven át stúdióztunk. Az elemi színészi készségek fejlesztése, a beszéd, az akrobatika és a rögtönzés volt a munkánk. Így 1977-ben Arisztophanész: *Nőuralom* című komédiáját tanultuk be Arany János fordításában és a pécsi *Tettyei Napok* keretében adtuk elő, majd utána Budapesten. Ez is túl nagy siker lett, ami után végül a főváros följánlotta, hogy költözzünk az újpesti Derkovits Ifjúsági Klubba. A klub rockertanya volt, már szétvert állapotban, ebből kellett színháztermet csinálnunk. Az OKT támogatásával sikerült kialakítanunk új otthonunkat. Korszerű, többfunkciós színháztermet hoztunk létre, és a szakmai elismertségünk révén a működésünk kiegészült a színjátszó módszertani feladatokkal. A színjátszással kapcsolatos módszertani tanfolyamokat, budapesti amatőr színjátszó napokat szerveztünk, és részt vettünk fesztiválokon, a *Lakótelepi színházalás*ban, az *Útonálló színházak* akcióban. Hiába voltunk „az Isten háta mögött”, az érdeklődés

irántunk nem csak Budapesten, de országosan is jelentkezett. 1983-ra három igen jelentős bemutatót tartottunk. Az első a *Néró, a véreskezű császár*, rögtönzés volt a 16. században élt Casamarciano gróf kanavász-gyűjteményének egyik darabjára. Ősbemutató volt, hisz áthangszereltük fúvószenekarra, megjelent benne az akrobatika, és elsősorban Néró diadalittas gyilkosságai és bukása. Az előadást lakótelepeken is játszottuk. A másik darab, ami magyarországi bemutató volt: Farrid ud-Din Attar–Claude Carriere: *A madarak tanácskozása* című műve, amely az istenkeresés útjának kérdéskörét vizsgálta. Végül Weöres Sándor: *A kétfejű fenevad* című, akkor már tizennegyedik éve fiókban lévő darabját vittük színre. Bemutathattuk, játszhattuk, de a fenntartó intézmény nyilván felsőbb utasításra, kizorított bennünket a színházból. Már csak egy Berzsenyi estre futotta, mert a verseket a lakásomon is lehetett próbálni. Tudtommal a nevem immáron harmadszor került Aczél György asztalára, Weöres darabjának bemutatóját a budapesti agitprop értekezleten is felrótta a cenzúrában élenjáró munkatársainak. 1986-ban avval az ürüggyel, hogy renoválni kell a Derkovits Ifjúsági Klubot, elköltöztettek bennünket Óbudára, az omladozó Zichy-kastélyba. Ígéretük az volt, hogy ideiglenesen leszünk itt. Azóta Óbudán működünk. Előbb színjátszókörként, azután, mint önálló jogi személyiség, egyesületként.

Hogyan érintette a Térszínházat a rendszerváltozás?

A kilencvenes évek elején azt gondoltuk, hogy a kulturális irányítás, éppen a civil társadalom társadalomformáló szerepének felismerése miatt nagyobb játékkeret ad majd a műhelyszínházaknak. Rövidesen kiderült, hogy ez hiú ábránd volt. Már a kezdetek kezdetén is csupa bizonytalanság jellemezte a pártokat. Amatőr? Alternatív? Struktúrába nem betagozódó? Független? Pályázati? Magán?... Teljes terminológiai zűrzavar fedte el az igazi okot. A háttérben a kulturális területek felosztása zajlott, jobb esetben pártközi egyeztetéssel. Hasonló bizonytalanságot fejezett ki a minisztérium sorozatos átkeresztelése, a minisztérium alá tartozó intézmények, például a Népművelési Intézet többszöri átszervezése, vagy a szakszervezeti művelődési intézmények elkótyavetyélése. Ráadásul a Térszínház által a nyolcvanas évek végén és a kilencvenes évek elején kialakított színházi és közművelődési koncepciónak, amit mi *Utaztatható Közművelődési Színháznak* neveztünk, fokozatosan beszűkültek a lehetőségei. Publikált és elismert részeredményeink ellenére hosszú távú elképzelésünk nem, vagy csak alig valósulhatott meg. A művészet és a pedagógia ezen egymásra épülő területeinek intézményét nem sikerült létrehozni, pedig társulatunkban a művészi és pedagógiai szakmai, személyi feltételei megvoltak rá. Az utaztatható színházi és közművelődési koncepciónk a széles néprétegeket szolgálta, mert az országos tapasztalat azt mutatta, hogy a színházak nem tájoltak, a művelődési házak bezártak és egyre szaporodtak a művelődési

lehetőségekkel ellátatlan területek, nem csupán a határon túl, de itthon is! Koncepciómmal 1990-ben megkerestem az akkori kormány kulturális államtitkárát, levelet írtam a kultuszminiszter művészeti főosztályára, hiába. A Rocksínház létrehozása később minden figyelmüket lekötötte. A Derkovits Ifjúsági Klub renoválása után nem kerülhettünk vissza Újpestre, mert nyugdíjas otthon lett belőle, az egyre-másra megszűnő gyárépületektől is elestünk, így maradtunk Óbudán a Zichy-kastélyban, lényegesen rosszabb körülmények között. Jelenleg is „jóhiszemű használók” vagyunk. Az eredeti elképzelésünk helyszűke miatt, anyagi támogatás nélkül nem valósulhatott meg, de mint alkotó műhelyszínház, állandó társulattal dolgoztunk tovább. Vártuk a lehetőséget, hátha a pályázatok nagyobb távlatot adnak, legalább három, vagy öt évre. A kulturális területen az osztozkodás folyt tovább, a helyzetünk változatlan maradt. A játszma többfordulós volt és hosszadalmas. Végül a legrosszabb variáció jutott nekünk, immár hatodik éve. Évadról évadra pályázatokból élő színházként araszolunk előre.

Mennyiben segítették a működésüket, szakmai programjaik megvalósítását az elnyert MMA támogatások?

Először is olvassuk el a minisztérium színházi működésre kiírt pályázatának legfőbb kitételét, mi szerint most is, 2019-ben az EMMI független színházak részére kiírt működési pályázata két nagy csoportra osztja a kisszínházakat: Színház I. és Színház II. Idéznék az idei pályázat 8. oldaláról: „*Színház I. kategória: Innovatív és/vagy progresszív kortárs színházi törekvéseket megvalósító színházi szervezetek, amelyek művészeti folyamatok létrehozása és közvetítése révén eredeti és eredményes módon járulnak hozzá közösségek megerősödéséhez, tevékenységük egy (vagy több) meghatározott közösség, társadalmi szegmens, földrajzi egység, szakmai kör számára a kulturális érték- és mintateremtés/-közvetítés szempontjából kiemelkedő jelentőségű, és működésükkel a választott célcsoport(ok)nál társadalmi változást idéznek elő.*” A kisszínházakra szánt támogatás összegének közel 70 % -át erre a kategóriára szánják. A Színház II. meghatározása a 9. oldalról: „*Színház II. kategória: tradicionális, széles nézőközönséget megszólítani kívánó és/vagy a regionális feladatellátásban fontos szerepet vállaló színházi szervezet (alkotóműhelyek, produkciós színházi társulatok, állandó hellyel és állandó társulattal rendelkező színház, színházi nevelési társulatok.)*” A minősítés itt egyszerű. „Tradicionális.” Hogy mit gondolnak erről, az abból derül ki, hogy az igazolható évi nézőszám a Színház I. számára kötelezően 2500 fő, a Színház II. számára 9000 fő. Vagyis az a tradicionális, amit sokan néznek? A saját hellyel rendelkező színházakra vonatkozóan, ez a nézőszám, a saját állandó játszóhelyükön értendő. Esetünkben minden egyes alkalommal arra akartak indítani bennünket, hogy a Színház II. kategóriába soroljuk magunkat. Ezt nem tartottuk valóságosnak, mert egyetlen műsoron lévő darabunk sem követte a hagyományos, „tradicionális” színházi formát, persze a divatossá vált trágár, meztelenkedő és a klasszikus szövegeket

szecskavágóval összetranszírozó előadásokat sem. Különösebb jóindulatnak sem foghattuk fel a tanácsot, mert 50 férőhelyes színházunk a kívánt évi nézőszámot nem tudná produkálni. Így a huszonkettes csapdjába estünk volna. Nincs meg a megfelelő nézőszám, tehát nem pályázhatunk a Színház II.-ben. A leírtak eredményeként a színházunk, a Térszínház pusztulásra, elsorvadásra ítéltetett. Az elmúlt öt éven át a minisztérium működési pályázatán soha nem értünk el annyi pontot, hogy támogatásban részesüljünk. Már tizenegy éve megfigyelhető tendenciaként: többnyire olyan kevés összeggel támogatták működésünket, hogy csak az önkiszákmányolással tudtuk lassítani a leépülést. A társulat megújítása rendre elmaradt, új játékformák kidolgozására alig maradt idő, energia és pénz, a háttér munka és az eszközök, valamint a reklám tevékenység pedig meglehetősen erőfeszítéseink ellenére sem volt kielégítő. Szerencsére a sok évtizedes tapasztalatunk alkalmassá tette színházunkat arra, hogy produkációs pályázatokon néha-néha támogatást kapjunk. A működésünk alapjául szolgáló működési támogatás minisztériumi megvonása azonban végzetes lett volna, ha az MMA működési pályázatain nem kapunk támogatást. Igaz, ezek a támogatások meg sem közelítették a minisztériumi lehetőségeket, de megakadályozták a teljes leépülést.

Hogyan értékelné az MMA pályázati lehetőségeit?

Az MMA pályázatait, a mi tapasztalatunk szerint, átláthatók, lényegre törők, kevesebb adminisztrációval járó feltételeket támasztanak, mint a minisztériumiak. Igaz, a támogatások összege is töredéke a minisztériuminak, hiába, hogy az MMA szakszerűségében különb. Amiben javítani lehetne az MMA kiírásait és a pályázók gazdasági, elszámolási kötelezettségeit, az volna, hogy különösen a működési pályázatok esetében, érdemes lenne a szélesebb tevékenységi körben, a komplexebb feltételek megteremtésében segítséget nyújtani. Fontos volna a művészeti csoportok belső képzését biztosító tevékenységet is támogatni. Működésünk, hála az MMA-nak, folyamatos volt a legnehezebb években is, és az idén készülhetünk a Térszínház alapításának 50. évfordulójára. Hangsúlyoznom kell, hogy az MMA támogatásai megerősítettek bennünket abban, hogy munkánk, színházi célkitűzéseink összhangban vannak a nemzeti kultúra legfőbb célkitűzéseivel.

Évről évre, rendszeresen támaszkodhatunk erre a forrásra

Beszélgetés Szamosvári Gyöngyvér előadóművésszel, színésszel, a Térszínház ügyvezetőjével

A Térszínház megalapításától kezdve hogyan épült és alakult ki színházuk működése és finanszírozása?

A Térszínházat ötven éve alapította Bucz Hunor, aki ma is vezetője és rendezője a színháznak. 1969-ben Honismereti Szakkörként indult, a Csepel Művek Munkásotthonában. 1976-ban csatlakoztam a társulathoz, az előtte lévő időszakról Hunor és a régi tagok elbeszélései alapján tudok. Akkoriban szigorú választóvonal volt a hivatásos és az amatőr lét között. Amatőrként csak valamelyik művelődési házban lehetett működni, a létezés anyagilag is amatőr alapon történt. Bucz Hunor a kezdetektől törekedett a színház iránt érdeklődők körében az elmélyült szakmai munkára, a beszédtechnika, a memória, a mozgáskultúra iskolázására. Fantasztikus, bérletes, telt házas, nagy érdeklődést kiváltó előadások születtek. Amikor el kellett jönnünk Csepelről, akkor, 1976-ban, a MOM Művelődési Házban kapcsolódtam be a munkába. Itt Bucz Hunor többéves színészképzést valósított meg, olyan korszerű, koncentrációs, kreatív, nyugat-európai, amerikai szakmai-pedagógiai módszereket alkalmazva (Spolin, Baker, Laban), hogy – mint utóbb kőszínházi szakemberektől hallottam – a hivatásos, főiskolai képzés is megirigyelhette volna. 1978-tól 1985-ig Újpesten az amatőr színjátszó módszertani központ házigazdájaként lehetőséget kaptunk a tervszerű működésre, új játékművekkel való kísérletezésre. Sajnos ezt nem folytathattuk tovább, újra költözni kellett, 1986-ban kerültünk Óbudára, új szakasz kezdődött a társulat életében. Elindult a pályázati korszak, amikor még valamilyen művelődési házhoz kapcsolódva, de pályázni lehetett különböző feladatokra és bár a művelődési ház kezelte a pályázati pénzt, de arra kellett költeni, amit a pályázatban rögzítettünk. Ez az időszak három-négy évig tartott. 1990-ben az elsők között adtuk be az önálló színházi szervezetté alakulás, a színházi egyesület alapítására vonatkozó igényünket, azóta önálló jogi személyként, a színházi élet egy lehetséges alternatívájaként működünk, az önállóság minden terhével és örömeivel. Pályázati színházként Óbudán a Zichy-kastélyban, 1986 óta önálló játszóhellyel rendelkező, az óbudai önkormányzathoz tartozó helyiségekben működünk. A pályázati lét nagyon bizonytalan. Az elmélyült, évekre előre tervezhető, pénzt, színészt, rendezőt, közösségi munkát igénylő, sok nézőt feltételező független színházi létben szinte embertelen az a létbizonytalanság, amire kényszerültünk. A színház közösségi műfaj, sok ember finom, összehangolt munkája szükséges hozzá és még akkor is kétséges az eredmény, ha minden külső és belső feltétel adott. Az állandó bizonytalanság, ha csak nem különösen erős lelkiállapot, a magyar kultúra és nyelv iránt elkötelezettekről van szó, bizony elroncsolja az embert. A pályázatok ideális

esetben maximum egy évre biztosítanak a működés töredékére anyagi forrást. Így a több évre szóló tervezés is lehetetlen, vagy nagyon nehéz. Jelenlegi helyzetünkben megoldás lehetne, ha az 50 éves fennállásunk garanciát jelentene egy alapműködés finanszírozására és a többit kellene pályázni.

Melyek voltak a meghatározó pályázati lehetőségek az elmúlt években, amelyeket igénybe vettek, és hogyan befolyásolták az elnyert támogatások a Térszínház mindennapi életét?

Ez az időszak az önálló színházzá válás kezdeteitől számítódik. 1990-ben alakult a Térszínház Egyesület, Óbudán, a Zichy-kastélyban lehetőség adódott egy kis, önálló kamaraszínház létrehozására. Elkezdtek a repertoár kiszélesítését, az utaztatható, közművelődési színház megvalósítását. Előadásainkkal eljutottunk a környező országok magyarlakta vidékeire is. Ugyanakkor ebből nem következett, hogy biztonságosabb lett volna a helyzetünk, mert mindig csak a pályázatok elnyerése után tudtunk és csak rövidebb időre tervezni. Azt reméltük, hogy az idők folyamán, ha sokat és jól teljesítünk, ez változni fog, kiszámíthatóbb lesz a jövőnk. Sajnos ez nem valósult meg, mindig megmaradt a „máról holnapra tervezés” bizonytalansága. 1998-ban elnyertük a Legjobb Alternatív Színház Díjat, de ez sem változtatott lényegesen a helyzetünkön. A gyakorlatban ez azt is jelentette, hogy csak nagy erőfeszítések árán, önkiszákmányoló módon tudtuk teljesíteni pályázati feltételeket, és a mostanra idősebb korba került színész és alkotó generáció méltatlan anyagi helyzetébe került. Az MMA-hoz benyújtott pályázatainknak köszönhetjük, hogy tovább tudtunk működni.

Volt-e olyan támogatási lehetőség, pályázat, amelyen támogatói döntésben részesültek és maradéktalanul meg tudták valósítani működési vagy szakmai programjukat?

Ilyen – az én megítélésem szerint – nagyon kevés volt. Talán közelített ehhez az Arany János Emlékév kapcsán Nagyszalontán megvalósult, Arany János fordításában bemutatott *Szentivánéji álom*, bár ott is voltak – elsősorban a helyszínen felmerülő – anyagi problémák, amelyek nagyon megkötötték a rendező és az alkotók kezét. A Magyar Művészeti Akadémiától az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulójára elnyert pályázati támogatás hozzásegített bennünket egy méltó, kiegészítő programokat is magába foglaló összművészeti ünnepléshez.

Volt-e olyan támogatási lehetőség, pályázat, amelyen támogatói döntésben részesültek, de akár a kiírás tematikája, vagy a költségvetéssel kapcsolatos elvárások miatt egy működési területre kevesebb összeget tudtak fordítani?

A pályázati kiírások nagyon különbözőek. Megjelennek működésre és programokra kiírt pályázatok. A kiírások maguk talán nem jelentenek nagy problémát, az viszont igen, hogy kötött az egyes költségvetési sorok közötti eltérés tervezett és megvalósuló lehetősége, amit csak újratervezéssel lehet korrigálni, ami újabb adminisztratív terhet jelent számunkra. Nálunk a legnagyobb probléma az adminisztrációs háttér, hiszen ehhez kellene egy állandó, megbízható, korszerű ismeretekkel rendelkező csapat. Ehhez a kiszámítható, állandó munkatársakat is nagyobb számban foglalkoztató háttér megteremtésére nem adódott lehetőségünk.

Volt-e olyan támogatási lehetőség, pályázat, amelyen támogatói döntésben részesültek, de az elnyert támogatás függvényében gyökeresen módosult az eredetileg megfogalmazott művészi koncepció?

Sajnos az évek során számtalan esetben módosítani kellett az eredeti elképzelést a megpályázott és elnyert támogatás közötti mély szakadék miatt. Ebben az esetben csökkenteni kellett minden tételnél a megvalósítására fordított összeget. A legkönnyebben az emberi erőforrással való visszaélés a módja ennek. A művészi színvonalból nem lehet engedni, így kevesebb próba- és előadásdíj jut a megvalósításra, ami végső soron a túlhajszoltság és az alkotómunka kiüresedéséhez vezethet. A szcenikai tervezés is sokszor csorbát szenved, ha a rendező kénytelen alkalmazkodni a sokkal olcsóbb megoldásokhoz. A legnagyobb csorbát a reklám és a PR tevékenység szenvedti ebben a hajszában. Van olyan előadásunk, amit a pénzühiány miatt nem tudtunk videóra fölvenni, megfelelő fotókat készíteni róla, pedig kiváló, korszakos jelentőségű alkotások születtek. Szinte semmi pénzünk nem marad reklámra, így nem csoda, hogy meg sem próbálhatjuk fölvenni a versenyt a sekélyes műsorokat propagáló, hatalmas reklámköltséggel dolgozó hahniszintű produkciókkal, ami persze nem is célunk, mi inkább a minőséget szeretnénk választási lehetőséghez juttatni az arra érzékeny nézők számára. Sokan jönnek előadásunkra, akik csodálkozva kérdezik, hogy erről a remek társulatról, erről a kiváló előadásról miért nem lehet hallani?

Mikortól és hogyan bővültek nyertes MMA pályázataik és mire volt elegendő az elnyert összeg?

Ahogy egyre többen pályáztak az MMA-hoz és az első évek politikai ellen-hisztériája csitult, mi természetsszerűleg vagy ugyanannyit, vagy valamivel kevesebbet kaptunk évről évre. 2012-ben működésre nyertünk az MMA-tól 4 millió forintot, és másik nem MMA-s öt pályázaton 5,7 millió

forintot, ebből 51 előadást és 40 foglalkozást finanszíroztunk. 2013-ban a működést illetően 2 millió forinttal, a szakmai programunkat illetően 900 ezer forinttal támogatott bennünket az MMA, másik négy, nem MMA-s pályázaton összesen 6,8 millió forintot kaptunk, abban az évben 82 előadást és 30 foglalkozást tartottunk. 2014-ben 2 millió forint érkezett az MMA-tól a működési pályázatunkra, és másik három, nem MMA-s pályázaton összesen 12 millió forint, így a működés területeire fordítottuk az összeget, valamint 16 előadást finanszíroztunk a fenti összegből. Szintén 2014-ben érkezett még szakmai programunkra az MMA-tól 400 ezer forint, ebből valósítottuk meg hétállomásos partiumi turnénkat. 2015-ben működésre 2 millió forintot kaptunk az MMA-tól, emellé másik három, nem MMA-s pályázaton 10 millió forintot nyertünk, az összegeket a működés részbeni költségeire és 14 előadás megtartására fordítottuk. Szintén 2015-ben szakmai programunkra az MMA-tól érkezett 400 ezer forintból két teljes előadásunkat újítottuk fel, valamint abban az évben 850 ezer forintnyi érkezett MMA-s támogatást a színház fennállásának 45. jubileumi ünnepeire, valamint nagykaposi és királyhelmeci turnénkra fordítottuk. 2016-ban 1,8 millió forintot nyertünk működésre az MMA-tól, további négy, nem MMA-s pályázaton 6,6 millió forintot, ebből működésünket és 7 előadást finanszíroztunk, de abban az évben szakmai programra 1 millió forintot kaptunk szintén az MMA-tól és emellé négy, nem MMA-s pályázaton 6,6 millió forintot nyertünk, ebből 13 előadás és 3 projekt valósult meg. 2017-ben működésre 1,7 millió forintot nyertünk az MMA-tól, amelyből a további négy, nem MMA-s pályázaton nyert 18,7 millió forinttal együtt a működést és 8 előadás megtartását finanszíroztuk. A 2018-as évben 1,7 millió forintot kaptunk működésre az MMA-tól, és további kettő, nem MMA-s pályázaton 10 millió forintot nyertünk, ebből a működés részbeni költségeit és 11 előadást tudtunk kifizetni, illetve szintén 2018-ban új bemutatónk, a *Búcsúfű* költségeihez járult hozzá az MMA kb.: 40 %-ban, és érkezett a 2018-as évre ezen felül 900 ezer forint, ami még nem került elszámolásra. Mint a fentiekből is látható, az MMA pályázatainak a nagy jelentősége abban rejlik, hogy kiszámíthatóan, évről évre rendszeresen támaszkodhatunk erre a forrásra. Az MMA döntéshozói közül többen látták előadásainkat, elismerik munkánkat, ami a többi pályázató esetében egyáltalán nem mondható el. Ez nagyon fontos számunkra.

Segítették, vagy nem segítették az MMA pályázatait az eredeti művészi, alkotói szándék megvalósulását?

Természetesen ahogy már a fentiekből kiderült, megmaradásunk záloga volt az eddigiekben az MMA támogatása. Művészi, alkotói munkánkat az adottságokhoz képest is nagymértékben segítették az MMA pályázataink nyert összegek. Ugyanakkor munkánk természetéből adódóan, a színház megalapítása óta eltelt 50 év kötelez minket arra, hogy művészi, pedagógiai munkánkat

tovább vigyük, nagyobb lehetőséget vívjunk ki az alapító, Bucz Hunor szándéka megvalósulásának, amit a társulat tagjai is magukénak érznek és támogatnak: „*A magyar nyelv drámai erejének döntő szerepet szánunk színházunkban. A kapcsolat, a jelenlét, a belső képi áramlás, a gondolat és képzelet egységén múlik. Ezt a hiteles beszéd, a teremtő ige nélkül elérni nem lehet.*” (Bucz Hunor) A feladat óriási. Ez feltételezi a más pályázatokon való indulást is.

Mikor érezték magukat a legnagyobb biztonságban, amikor a leginkább biztosak voltak abban, hogy nem szükséges változtatni alkotói koncepciójukon, mert a finanszírozás lehetővé teszi, hogy azt teljes mértékben megvalósítsák?

Sokáig bíztam abban, hogy munkánk nagyobb publicitást és lehetőséget rejt számunkra. Nem mondtam le arról, hogy ez a jövőben megvalósuljon. A színészi munkámra, a művészi pályámra személy szerint is hátráltató tényező volt, hogy az anyagiak szűkössége miatt sokszor hiányzott a fiatal színésztársak inspiráló jelenléte. Nem tudtunk előre tervezni, soha nem sikerült egy évnél hosszabb időre előre látni, márpedig csak akkor lehet egyre magasabb szintre jutni művészileg, szakmailag, ha minimális anyagi biztonságban érzi magát a művész. A nyolcvanas években fölfedeztünk új, izgalmas színházi formákat, de a dramatikus játszóházak, a vásári képmutogatók, a *Magyarföldi szentek* sorozatainak továbbfejlesztése sajnos nem folytatódhattak anyagiak hiányában. Ezek miatt a színházi, színészi kifejezőeszközök, a műhelymunka, egy izgalmas, innovatív, kísérletező színházi megalkotásának iránya helyett rákényszerültünk a mennyiségi szemléletre, az előadások számának növelésére. A kérdésére visszatérve, furcsa módon nem a biztonságérzet volt a legfontosabb. Amikor 1976-ban férjemmel együtt úgy döntöttünk, hogy bekapcsolódunk a színház munkájába, azt az értékrendet, amit Bucz Hunor képviselt, teljes egészében magunkénak éreztük. Amikor láttuk munkánk eredményét, megtapasztaltuk a közönség szeretetét és tiszteletét, a gyerekdarabok, gyerekfoglalkozások során a nézők, a gyerekek rajongását, a csekély díjazás ellenére sem merült föl komolyan a váltás gondolata. Mi mindketten több diplomával a zsebünkben ismertük az értelmiségi lét nehézségeit, és mindig erkölcsi szempontokat helyeztünk előtérbe. A meggazdagodás csalóka ábrándja nem vonzott bennünket. A pénzügyi biztonság ahhoz kellett volna elsősorban, hogy tudjuk: amit mi értéknek tartunk, az elismertté válik és széles körben elterjed, a társadalom ezáltal épül, az emberek közötti kapcsolatok erősebbé válnak, a nemzeti és keresztény értékek felértékelődnek, mert láttuk, milyen nagy szükség lenne erre. Sokat jelentett, amikor egy-egy évben több pályázati pénzt nyertünk, esetleg több helyen tudtunk pályázni, mert hirtelen úgy éreztük, hogy folytathatjuk a munkánkat és kiszélesednek a lehetőségeink. Sajnos ez ritkán fordult elő. Azt gondolom, hogy különösen értékes és fontos feladatot kaptunk a sorstól,

igyekeztünk ezt teljesíteni, és gyermekünket is erre nevelni, ami úgy érzem, sikerült is. Az alkotói koncepciót mindig a lehetőségekhez kellett alakítani, a megvalósítás során a találmányosság és a kreativitás nagy segítség az úgynevezett „szegényszínház” számára. Sokszor olyan scenikai megoldásokat találtunk, amelyek plasztikusak, fantáziadúsak, és többértelműek voltak.

Hogyan értékeli az MMA pályázati lehetőségeit?

Általában véve a pályázati finanszírozás az utóbbi húsz évben kizárólagossá vált, ezáltal veszített rugalmasságából és megmerevedett. Minden pályázathoz újabb és újabb igazolások, papírok beszerzése szükséges, irtózatosan megnövelve az adminisztrációt. Az interneten való beadás sem csökkentette számottevően a papírmunkát. A sok kis pályázaton nyerhető aprópénzek elszámolása, szigorú számonkérése nagy terhet ró a pályázóra. Úgy érezzük, folyamatosan szűkülnek a lehetőségek. Az MMA-s pályázatokat illetően viszont az MMA-nak az életben maradásunkat köszönhetjük, amiért kimondhatatlanul hálásak vagyunk.

Szükség van a művészetek felé nyitott gyermekközösségek támogatására

Beszélgetés Szentirmai László művészpédagógussal, a Magyar Bábjátékos Egyesület elnökével

Idén harminc éves a Magyar Bábjátékos Egyesület. Hogyan fogalmazná meg a működésük lényegét?

Az 1989-ben alapított Magyar Bábjátékos Egyesület az 1931-ben létrejött Bábjáték Magyar Barátai Egyesületének és az 1948-ban újjáalakult Magyar Bábjátékos Szövetség jogutódjának tekinti magát. Tevékenységünket meghatározzák azok a fiatalok és felnőttek, akik kötődnek a színházművészethez, ezen belül a bábművészethez, felismerik a bábjáték személyiségformáló erejét, viszont amatőrök, következésképpen nem a bábművészetből élnek. Elsődleges feladatunknak az amatőr vonulat támogatását tartjuk, mert úgy látjuk, hogy a tehetséges fiatal korosztály így kerülhet közel a professzionális bábjátékhoz. Törekszünk az anyaországi és a határon belül bábos társadalom összefogására és a bábjátékos alkotó- és előadói tevékenység segítésére, illetve népszerűsítésére, kiadványok megjelentetésével, képzések, kiállítások és fesztiválok megszervezésével. Szeretnénk feltárni és bemutatni a magyar bábos hagyományokat, ennek érdekében tanfolyamokat szervezünk, előadói lehetőségeket biztosítunk és kiadványokat szerkesztünk a különböző szakterületek szerint. Az általunk megszólított korosztályok elsősorban az óvoda nagycsoportos gyermekei, valamint az általános iskola alsó tagozatától egészen a gimnázium végéig tanuló diákok. Amikor beköszönt a tinédzserkor, általában megjelenik egy kis szünet a fiatalok és az egyesület kapcsolatában, majd később, a főiskola, vagy az egyetem éveiben visszatérnek hozzánk mindazok, akik továbbra is közel érzik magukhoz a bábjátékot. A velünk együttműködők kisebb része pedagógusokból és az előadóművészetben, vagy a színházművészetben járatos művelődési szakemberekből áll, akik szintén a saját örömeikre játszanak bábjátékot, vagy tanítják azt.

Ezek szerint a Magyar Bábjátékos Egyesület elsősorban segítő, támogató, szakmai összefogó tevékenységet végez?

Talán ez a legfontosabb mondat, mert ebből következik, hogy nehezen vagyunk beilleszthetők a mai, színházi szakmát átfogó kategória rendszerbe, hiszen amatőr egyesületként működünk, nem rendelkezünk állandó társulattal, állandó játszóhellyel, és ernyőszervezet sem vagyunk. Mindazonáltal rendkívül fontosnak tartjuk, hogy lehetőséget nyújtsunk a bábjáték iránt érdeklődő fiataloknak, hogy tanuljanak és fejlődjenek, hogy megrendezzünk egy országos versenyt, megyei válogatókkal, amelyen elindulhatnak és megmérethetik magukat. Mindez teljes körű szervezést

igényel, az ideális helyszín megtalálásán és megszerzésén keresztül, a szakmai zsűri felkérésén át az utazások és a teljes lebonyolítás megszervezéséig. Olyan, sajátos állami feladatot végzünk, amellyel az oktatásügy nem akar, vagy nem tud törődni. Kevés az olyan fiatalokkal foglalkozó, művészetért tevékenykedő szervezet, mint amilyen mi vagyunk. Tudjuk, hogyan lehetne megalkotni az általános iskola kezdeti szakaszának művészeti nevelését, amelynek az eredményeképpen új gondolatok és kreatív, alkotó kisközösségek születnének.

Hogyan épül fel a költségvetésük?

Évről évre nyílik lehetőségünk előre tervezni, és fontosnak tartom kiemelni, hogy nem rendelkezünk bevétellel, amellyel például a saját kiadványaink, vagy felvételeink értékesítése után számolhatnánk. A Magyar Bábjátékos Egyesületet két intézmény támogatja, a Nemzeti Kulturális Alap és a Magyar Művészeti Akadémia. Az NKA-n keresztül fejezeti pályázati pénzeket kapunk, ezt gyakorlatilag a minisztérium minden évben felajánlja számunkra. A Magyar Művészeti Akadémiához először 2012-ben pályáztunk. Az első levelünkből megértették, hogy milyen fontos, hiánypótló feladatot látunk el: ha egy művészetekkel foglalkozó gyermekcsoportnak nincs lehetősége fellépni, megmutatkozni, akkor nem tudnak tovább fejlődni és dolgozni.

Próbáltak máshová is pályázni?

Volt olyan pályázatot kiíró szervezet, ahová már jó ideje pályáztunk, a legutolsó alkalommal azt a választ kaptuk, hogy a benyújtott támogatási igényünk alapján az 1264. helyen állunk a várakozó listán.

Milyen területen segíti a Magyar Bábjátékos Egyesületet az MMA részéről érkező támogatás?

Az MMA-tól működésre kapunk támogatást, így működési költségeket finanszírozunk, úgy, mint az irodaköltséget, utazást, telefonköltséget, rezsit, a honlapunk költségét és banki költségeket. Szinte semmit nem költünk saját tiszteletdíjra.

Mennyi ideig elegendő az MMA-tól érkező támogatás?

Nagyjából az éves tevékenységünk felére. Kissé profán módon fogalmazva, júliusban bezárhatnánk a kaput, ha csak a tagdíjából és az NKA-s pályázatból gazdálkodnánk. Bevallom, soha nem

számítottam arra, hogy az MMA-tól rendszeresen érkezik majd hozzánk támogatás, de úgy tűnik, a Magyar Művészeti Akadémián nem felejtik el, hogy hét éve jelentkezünk először, és ma is, folytonos szükség van a művészetek felé nyitott gyermekközösségek támogatására.

Véleménye szerint az MMA pályázataiban miben különböznek más pályázatoktól?

Egyrészt az MMA egyszerű, világos, áttekinthető elektronikus pályázati kezelő felületet működtet, nem kerül az ember életébe, ha le akarja írni, hogy mire mit kér, másrészt segítőtől fogadja mindazokat, akik hozzá fordulnak. Az a fajta engedékenység jellemzi, amely a pályázót nem gúzsba kötni igyekszik. Ezzel megteremti azt az együttműködési környezetet, amely a leginkább alkalmas számunkra a felületes szemlélő nézőpontjából perifériálisnak tetsző igényeink ecsetelésére. Az MMA értő, megértő partner, ami a kiírásaiban és bírálati filozófiájában egyaránt megfigyelhető.

Az MMA szakmai támogatást is nyújt számunkra

Beszélgetés Lampl Lajossal, a MASZK Országos Színészegyesület titkárával

Bemutatná a MASZK Országos Színészegyesület tevékenységét?

1990-ben alakultunk meg Magyar Színészkamara néven, Törőcsik Mari elnökletével. Eredeti szándékunk egy országos színész kamara létrehozása volt, de a különböző jogi akadályok folytán többévi küzdelem során sem sikerült elnyernünk a kamarai státuszt. Később Színészkamarai Egyesületként, végül jelenleg MASZK Országos Színészegyesület néven működünk. Mai napig az 1919-től 1938-ig fennállt Országos Színészegyesület, mint a színészek érdekképviseleti szervezete szellemi utódjának tekintjük magunkat. A MASZK az első olyan szervezet, amely kizárólag színészeket tömörít, és célkitűzése a színészek érdekképviselete. Hivatalos bejegyzési minősítésünk szerint egyesületként működünk, így nem részesülünk normatív állami támogatásban. Működésünk egy részére minisztériumi pályázat útján évi 300 ezer, az MMA-tól pedig 1 millió 700 ezer forintnyi támogatást kapunk. Ez biztosítja a működésünk alapját.

Igénybe vettek korábban más támogatási lehetőségeket is?

Évekkel ezelőtt folyamatos és jelentős segítséget nyújtott számunkra a TEVA Gyógyszergyár Zrt., de sajnos a menedzsmentben végbement változással ez a forrás megszűnt, így veszélybe került a mindennapi működésünk.

A támogatások milyen konkrét tevékenységek megvalósulásához segítik a MASZK Országos Színészegyesületet?

Mindamellet, hogy alapvető tevékenységünk a színészek érdekvédelme, képviselete, javaslatainkkal, szakmai véleményünkkel részt veszünk a jogalkotási tevékenységben és az MMA által szervezett színházi tanácskozásokon is, mindezen felül különös figyelmet fordítunk a pályakezdő fiatalokra. Valamennyi, a budapesti és kaposvári egyetemen színész és bábszínész szakon végzős diplomás számára 100 ezer forintnyi egyszeri támogatást nyújtunk az Előadóművészi Jogdíjalapból. A hatvan év fölötti, kerek születésnapjukat ünneplő színészeket baráti összefogotelen köszöntjük, a hetvenedik életévüket betöltött és afölötti kerek évfordulókat ünneplő színészek számára „jutalomjáték”-ot szervezünk, amelynek keretében a közönség előtt köszöntjük őket, a Fővárosi Önkormányzat és az Előadóművészi Jogvédő Iroda támogatásával

jutalomban részesítjük a kollégákat. A Nemzeti Színházzal közösen emléktáblát helyezünk el az elhunyt nemzet színészeinek és nemzet művészeinek egykori lakóhelyén. Bár nem kapcsolódik szorosan a támogatásokhoz, mégis szakmai eredményként értékeljük, hogy megállapodásra jutottunk az MTVA kulturális csatornájának vezetésével, hogy kiemelt figyelmet fordítanak a pályakezdőkre, segítve a képernyőn keresztül a fiatalok megismertetését, népszerűsítését, a jövőben pedig tervezünk egy POKET méretű kis könyvsorozatot a közelmúlt neves színészeiről, akikre sajnos nem csupán a közönség, de a fiatalabb színészgeneráció is egyre halványabban emlékszik.

Melyek azok az értékek, amelyek különösen fontosak a MASZK és az MMA kapcsolatában?

A pályázatok pozitív elbírálásán túl leginkább az MMA szakmai támogatását hangsúlyoznám. Rendszeresen egyeztetünk, számítanak a véleményünkre, kikérik a tanácsainkat és mindez visszaigazolás számunkra a hiteles tevékenységünket illetően. Fontosnak tartom kiemelni az MMA 65 év feletti művészek támogatásában vállalt egyedülálló szerepét.

Melyek azok a területek, amelyeket támogatásra javasolnának?

Ugyancsak számítanánk az MMA támogatására olyan koncepciókat illetően, amelyekben jelenleg anyagi fedezet hiányában nem tudunk megjelenni. Ilyen például a színészek számára tervezett mesterkurzusok, a harmincöt év alatti színészek versmondó és szononéneklési versenye és a már említett POKET méretű, színháztörténeti könyvsorozat. Bízunk benne, hogy a szakmai együttműködések kiteljesedésével a jövőben az előbb említett tervekre is sor kerülhet.

Az MMA ösztöndíjával biztonságban érzem magam

Beszélgetés Blaskó Borbála Harangozó Gyula-díjas táncművésszel, koreográfussal,
a Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíjasával

Egyértelmű volt számodra, hogy táncművész leszel?

Az mindenképpen, hogy valamilyen művészeti terület felé orientálódok majd. A családomban festők, szobrászok, grafikusok is találhatóak, édesapám és édesanyám pedig mindketten színművészek. A szüleim a miskolci teátrumnál voltak szerződésben, én pedig tipikusan színházi gyerek voltam. Kezdetben rendező, később pedig jelmeztervező akartam lenni. Egyszer Markó Iván társulata vendégszerepelt a híres *Bohero* előadással, amelynek főszerepét Ladányi Andrea táncolta. Gyermekkoromban nyúlánk testalkatom volt, az ominózus előadás után éppen futkároztam a büfében, és Ladányi Andreával együtt Markó Iván is azt tanácsolta, hogy próbáljam meg a táncos képzést. Majdnem lecsúsztam a felvételi korhatárról, mert az előírt tízéves kor helyett tizenegy évesen kerültem be az intézetbe.

Hogyan emlékszel vissza a tanulmányaidra?

1996-ban végeztem az akkori Állami Balettintézetben, és a tanulmányaim utolsó évében találkoztam Bozsik Yvette-tel, aki *In memoriam Isadora Duncan* címmel készített számomra egy szólót, ezzel diplomáztam az Operaházban. Bozsik Yvette felkeltette a kíváncsiságom a kötött formákon túli világ és az egyénibb, személyesebb táncművészeti kifejezésmódok iránt. Az ő tanácsára jelentkeztem az esseni Folkwang Hochschule-ba, ahol korábban a világhírű Pina Bausch is tanult és rendszeresen visszajárt workshopokat tartani. Miután felvettek, számos lehetőséget kaptam arra, hogy vele dolgozzam, a csoporttársaimmal együtt önálló kisebb-nagyobb koreográfiákat is készíthettünk, amelyeket Pina Bausch folyamatosan figyelemmel kísért.

A klasszikus balett területén hogyan fogadták a döntésed, mely szerint kortárs táncos és koreográfus leszel?

A klasszikus balett a táncosok felé egyértelmű követelmény rendszert állít fel, amelyet egy alkat, egy test, egy habitus vagy képes teljesíteni, vagy sem. Nem biztos, hogy mindez az első időszakban kiderül, lehetséges, hogy csak később, ezt hívjuk természetes szelekciónak. A klasszikus balett tanulmányaim alatt és a pályám indulásakor sikeres voltam, a *Diótörőben* karácsonykor Marika

szólóját táncoltam, és más szóló szerepeket is kaptam, kiválasztottak a házi versenyekre, azonban ahogyan a testem fejlődött, kiderült, hogy nem leszek prímabalerina. Németországból visszatérve a Színház-és Filmművészeti Egyetem koreográfus szakán folytattam tanulmányaimat, ahol 2013-ban végeztem. Azóta egy önálló alkotói pálya kristályosodik ki saját, egyéni megfogalmazású művekkel és alkotásokkal.

Nemrég lezárult egy hosszú fejezet az életemben és egy helyen úgy nyilatkoztál, hogy új utakat keresel.

Még a székesfehérvári Vörösmarty Színház tagjaként elkezdtem önálló darabokat készíteni, ezek alapvetően mozgásszínházi bemutatók voltak, ezt követően pedig létrehoztam olyan kísérleti előadásokat, amelyekben már megjelent a verbalitás is. 2015-től ez évente minimum egy produkciót jelentett, amelyeknek a megvalósításához az első időszakban nagyon sok támogatást kaptam. Később, valószínűleg egy másfajta struktúra körvonalazódott a székesfehérvári színházban, és feltehetőleg ebben az én jelenlétemet már nem tudták elképzelni. 2018 augusztusától nem tartozom a színház társulatához, az azóta eltelt időszakban a saját utam járom és képviselem, nyitottan az elélem kerülő lehetőségekre.

Hogyan fogalmaznád meg a készülő előadásaid koncepcióját?

A darabjaimban mindig felfedezhető egy irodalmi, vagy zenei alap, amelyre a koncepció épül. Ennek kidolgozása sokrétű és nehéz feladat, a Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíja azonban lehetőséget nyújt arra, hogy mindezzel kapcsolatban teljeskörűen tájékozódjam. Végig vihetek egy kutatói folyamatot, megnézhetem azokat az akár nemzetközi helyszíneken megtalálható dokumentációkat, amelyeknek a tanulmányozása és vizsgálata emeli az előadás minőségét, alaposan felkészülhetek abból az anyagból, amelyet majd színpadra állítok.

Milyen programmal pályáztál az MMA hároméves ösztöndíj pályázatára?

A programom címe *A jelenlét ereje*. Miután 1975-ben születtem, lassan a táncművészi létem aktív korszakának a végére érek, a saját testemen is érzékelem a változást. Ez a folyamat többirányú gondolatsort is elindított bennem. Szeretném bemutatni, hogy mi a különbség egy dinamikus, technikás, fiatal, és egy korosabb, idősödő testen keresztül képviselt előadás között, és a művészi kifejezést illetően tartalmilag hogyan jelennek meg a létrejövő előadás hangsúlyai. Mindkét esetben máshogyan mutatkozik meg a táncművészi teljesítmény, és lehetséges, hogy az öregedő test a nézők

elé tárhat egy tánctechnikai értelemben lassabb, ám mélyebb és őszintébb folyamatot a színpadon. A fiatalabb és az idősebb testek más hatással, kifejezőerővel és gondolatisággal is bírhatnak. Különösen izgalmasnak látszik számomra, hogy a két test ugyanazt a koreográfiát, például Sztravinszkij *Tavaszi áldozatát* táncolja el. Egyébként Pina Bausch is kísérletezett hasonló koncepcióval, amikor ugyanazon előadását gimnazistákkal és a saját társulatával is színpadra állította. A szakmai programom gyakorlatilag egy hároméves kutatás és egyben felkészülés is a tervezett előadásokra. Az ösztöndíj programomban is megjelenik az a cél, hogy tovább adjam a következő generációnak azt, amit én még személyesen megtapasztalhattam és megmutassam, hogy a Pina Bausch-i örökség is egy lehetséges út az önkifejezés felé. Később, többek között az előbbi értékek átörökítése céljából is szeretnék létrehozni egy önálló társulatot.

Tapasztalt pályázó vagy, hogyan látod a jelenlegi pályázati kiírásokat?

Egy pályázati programban számos költségképző tényező megjelenik. Miután a színházművészet az egyik legkomplexebb műfaj, számolnunk kell az alkotók, a rendező, a koreográfus, a díszlettervező, a jelmeztervező, a zeneszerző, új darab esetén az író, vagy éppen a látványtervező tiszteletdíjával. Nem beszélve a színművészekről, a táncművészekről és a közreműködőkről, például az asszisztensről és a háttér dolgozókról. Ehhez jöhet még a játszóhely költség vonzata, a bérlet, a rezsi, az anyagköltség, az esetleges utazások és a telefon költsége is úgy, hogy mindezt alá kell rendelni egy művészeti koncepciónak, amelyet én, mint alkotó, többek között a sikeres szakmai életutamból fakadóan önazonosan, hitelesen képviselek. Azt látom, hogy bizonyos pályázatoknál a kiíró egyértelműen megfogalmazza, hogy milyen tematikát részesít előnyben.

Véleményed szerint ez hasznos, vagy sem?

Szerintem egyes esetekben korlátozhatja a pályázókat, mert el tudom képzelni, hogy egy idő után sokan, redukálva a belső intuíciót, a kiírásokhoz illesztik a vállalásukat, holott a megfogalmazott művészi koncepciójukhoz kellene megfelelő pályázatot találniuk. Egy támogatási lehetőséget kiíró szervezetnél, vagy intézménynél általában egy évben egyszer jelenik meg egy adott pályázati felhívás. Tegyük fel, hogy két egymást követő évben olyan, a döntési folyamat során előnyben részesített tematikát fogalmaznak meg, amelyekhez több művész koncepcionálisan nem tud illeszkedni, ebben az esetben két évig kimaradnak a támogatottak köréből. A másik lehetőségük, hogy szándékosan átfogalmazzák a koncepciójukat, megalkudva és megfelelve az elvárásoknak, ami véleményem szerint egy alkotó művészi halálát jelenti. Az MMA ösztöndíj pályázata annyiban más, hogy teljes

alkotói szabadságot biztosít számomra. Alapvető biztonságot nyújt elsősorban a felkészülésre, az önfejlesztésre, a kutatói munkával járó kiadásokra és ezek fedezetére a művészi értékekkel bíró előadásom létrehozásához, de annak eredményes, sikeres megvalósításához szükségem van más forrásra is. A legnagyobb előnye, hogy három évre szól, és lehetőséget nyújt a hosszabb távú tervezésre, így biztonságban érzem magam.

Az ösztöndíj programon kívül milyen területekre fókuszálsz mostanában?

Mint említettem, a színpadon táncosként való létezésem egyre inkább háttérbe szorul, és azt hiszem, ezt el is kell engednem, ha csak nem fogalmazok meg olyan darabokat, amelyekben én magam is megnyilvánulok. A Kaposvári Egyetem Művészeti Karán és a Nemes-Nagy Ágnes Művészeti Szakgimnáziumban tanítok, velük korábban a Bethlen Téri Színházban Csehov *Sirályát* mutattuk be a mű eredeti, *Csajka* címével és egy nemzetközi meghívásnak eleget téve hamarosan Triesztbe utazom. Zsigerileg bennem van a mozgás, az új utakat kereső motiváltság. A távoli jövő eseményeinek megismerése pedig még várat magára, és ez így is van jól, hiszen, ahogyan egykori tanárom, Fodor Antal fogalmazott, a tánc maga is a sejtetés művészete.

Valódi alkotói közösséget hozunk létre

Beszélgetés Eke Angéla Junior Prima-díjas színművésszel, bábszínművésszel,
a Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíjasával

Hat évvel ezelőtt végeztél a Színház- és Filmművészeti Egyetemen színművész szakon, báb szakirányon. Mesélnél a szakmai pályafutásod főbb állomásairól?

Több éve szabadúszó színészként dolgozom kőszínházi, alternatív és bábszínházi produkciókban egyaránt, és rendezőként, alkotóként a független színházi szféra előadásában, legyen szó hazai, vagy éppen nemzetközi színházművészeti projektekről. Részes voltam többek között a Nemzeti Színház, a Vígszínház, a Madách Színház, a Karinthy Színház, a Kolibri Színház, a Pincészínház, a Szkéné, a Trafó, és a Bethlen Téri Színház bemutatóinak. 2013-ban Márkus Sándorral megalapítottuk a Nylon Group nevű kortárs bábszínházi formációt, amellyel úttörőnek számítunk a hazai bábszínházi szakmában, egyedi és kortárs módon újragondoltuk a bábszínház lehetséges irányait. Olyan bábtechnikát hoztunk létre, ami addig nem létezett: a nylon anyagot levegővel fújjuk fel, és egyfajta fordított marionett technikával, zsinórokat használva, belülről és kívülről is animáljuk a levegővel teli bábokat. Számos önálló produkciót bemutattunk az elmúlt években és több nemzetközi meghíváson is túl vagyunk már. Játszhattunk Belgiumban, Kanadában, Lengyelországban, Németországban és Svédországban, 2017-ben pedig Kazahsztánban elnyertük a „The Best Original Show” és a „The Special Award Puppet Carnival” díjakat.

Az ösztöndíj programod is kapcsolódik a Nylon Grouphoz?

Az egyéni pályázatom eszmeisége hasonló alapokon nyugszik, mint az imént megfogalmazott bábtechnika. A benyújtott programom innovatív volta abban áll, hogy tradicionális alapokra építve, de kortárs látásmóddal szemlélem a bábművészetet. Tisztelem a hagyományokat, de megpróbálok túlmutatni rajtuk. A program egy elméleti és egy gyakorlati részből áll. Elméleti területen a műfaji alapfogalmak definiálása után olyan művészek munkásságát vizsgálom és kutatom, akik a színházművészet, vagy akár a képzőművészet területén tradicionális és kortárs szemléletmóddal bírnak. A kutatói folyamat során megszerzett tudásbázis elengedhetetlen részét képezi a szakmai ismereteim bővítésének, hiszen ez adja majd a gyakorlati megvalósítás, konkrétan a létrejövő, a kutatás eredményeit is összegző előadások alapját. A bemutatók egyfajta összeművészeti vizuális eseményként jelennek majd meg, de nem csupán önálló bemutatókként, hanem fiatalok számára

szervezett tantermi és vizuális színházi nevelési programként is részét képezik a hároméves programnak. Rendkívül izgalmas számomra, hogy a fiatalabb korosztállyal foglalkozzak, őket érintő fontos témákat kutassunk együtt a művészet nyelvén. A színházi nevelési programban látható performansz után pedig feldolgozó beszélgetéseket tartunk, ami az előadásban látottakat értelmezi, feldolgozza, az elfogadás, és a kirekesztés témakörében. A harmadik év végén a kutatás, a performanszok és a színházi nevelési program alapján terveim szerint létrehozok egy összefoglaló összművészeti előadást, amelyben megjelenik a színházművészet, a mozgásművészet, a bábművészet és a képzőművészet is.

Számos alkalommal pályáztál már különböző támogatási lehetőségekre, jelenleg is több benyújtott pályázatod eredményére vársz. Hogyan tudod illeszteni a szakmai programod a különböző kiírásokhoz?

Minden pályázati lehetőség más és más prioritások mentén szerveződik. Úgy gondolom, hogy egy szakmai koncepciót, az alapjait megtartva, lehet illeszteni a különböző felhívásokhoz. Ilyen esetben módosítható a költségvetés, vagy áttervezhető a program.

Hogyan látod, mik az előnyei a Magyar Művészeti Akadémia hároméves ösztöndíj programjának?

Nagy lehetőségnek tartom az MMA hároméves ösztöndíj programját, mert alkalmam nyílt megfogalmazni és a támogatói döntés után folyamatosan megvalósítani egy komplex szakmai programot. A további terveim között szerepel egy önálló játszóhely, egy bázis létrehozása, amely olyan nyitott, belvárosi, összművészeti helyszíneként működne, ahol az előadások és a programok mellett elmélyült műhelymunka is zajlana. A közönség bele látna a különböző próbák folyamatába, és részeseivé válnának a hely életének. Ehhez azonban további pályázatok szükségesek, mert a hároméves program havi kétszázezer forintot kitevő támogatásából ezt nem lehet létrehozni és finanszírozni.

Az MMA hároméves ösztöndíj programja mennyiben nyújt lehetőséget számodra a színházművészeti önazonosságod képviseletére, másképpen fogalmazva: mennyire érzed, hogy érvényre tudod juttatni a saját művészi látásmódod és szakmai koncepciód az ösztöndíj program keretében?

A hároméves ösztöndíjjal kapcsolatban nem kellett megalkudnom a művészeti koncepcióm illetően, nem volt szükség arra, mint más pályázat esetében, hogy a megítélt támogatás függvényében visszanyessem a benyújtott költségvetést és csökkentsem például az alkotók, vagy a

színművészek tiszteletdíját. Végig tudom vinni az általam vállaltakat úgy, ahogyan elképzeltem. Új és szimpatikus felismerés, hogy a kiírónak, a támogatónak szándékában áll az ösztöndíj pályázat nyertesit megismertetni egymással, hiszen a társművészetek képviselői között akár további, hosszú távú együttműködések is kialakulhatnak. Úgy gondolom, talán ez a legfontosabb: valódi alkotói közösséget hozunk létre.

Minél több módszert és technikát ismerünk, annál gazdagabban válogathatunk a lehetőségek közül

Beszélgetés Kozma Gábor Viktor színésszel, trénerrel,
a Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíjasával

Bemutatnád az MMA hároméves ösztöndíj programján támogatást nyert koncepciód főbb elemeit?

A *Színésztréningek kutatása* című munkaterveimet három fő pillérre építettem. Az első nagyobb egységben – egyfajta önképzési folyamatként is – részt veszek olyan hazai és külföldi színésztréning workshopokon, amelyek metodikája itthon kevésbé ismert, vagy illeszkednek a doktori kutatásomhoz, hiszen az MMA-hoz benyújtott programom párhuzamosan zajlik a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetemen végzett doktori tanulmányaimmal. A koncepcióm második eleme egyfajta transzfermunkából áll, azaz műhelymunkák keretében osztom meg ismereteimet és tapasztalataimat a résztvevőkkel. Ez egyaránt jelent nyitott műhelymunkákat, egyetemi szintű workshopokat és állandó képzést is, amelyben szakmai partnerként megjelenik a Kaposvári Egyetem, a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem, valamint az újvidéki Művészeti Akadémia. A pályázatomban harmadik része pedig a hároméves program végén egy előadás létrehozását takarja, amelyben felhasználom majd azokat a technikákat, amelyeket addig vizsgáltam és tanultam.

Hol tartasz most a szakmai programod állomásaiban?

2018 októbere és decembere között részt vettem a New York-i SITI Company Morning Studio elnevezésű nyolchetes workshopján, ahol a társulat vezetésével a Viewpoints technikát és a Suzuki színésztréning-módszert tanultuk és gyakoroltuk. Idén februárban a Training Ensemble Nederland szervezésében ötnapos színésztréning workshopot tartottam az amszterdami Színház- és Táncművészeti Akadémián, szintén februárban Macaveu Blanka meghívására, a Navarra Dance Company és az András Lóránt Társulat közös produkciójának előkészítésében dolgoztam trénerként Marosvásárhelyen. A Babeş-Bolyai Tudományegyetemen ebben a szemeszterben óraadói státuszt kaptam. Nemrég, rezidensként jelen lehettem az idén először megrendezésre került *Belgrade International Workshop + Chekhov Fest* elnevezésű eseményen, május és július között pedig, a Létra Kulturális Egyesülettel együttműködésben, előadóművészeti workshopokat szervezünk Budapesten. Nagy öröm számomra, hogy mindeközben *Theatrical Bridge: The Art and Actor Training*

Method of Tadashi Suzuki From a Hungarian Perspective címmel megjelent az első idegen nyelvű publikációm is a *Symbolon* periodikában.

Hogyan épülnek fel a tréningjeid?

Amikor színésztréningről beszélek, a kifejezést nem annyira a „képzés”, hanem inkább az „edzés” jelentése felől közelíttem meg. Már Sztanyiszlavszkij fölvetette a kérdést, miszerint az énekes, vagy a táncos rendelkezik a felkészüléshez szükséges technikákkal és a rendszeres gyakorlás mintájával, de a színészt tekintve vajon mi lehet az a gyakorlat, amivel megteremtheti a munkájához nélkülözhetetlen érzékenységet, jelenléte, pszichikai és fizikai készenléte? Egyáltalán megnevezhető-e egy általános tulajdonsághalmaz, amire a színészeknek feltétlenül szükségük van, vagy ez minden alkotófolyamat során változik? Ezekre a kérdésekre nyújthatnak lehetséges gyakorlati választ a tréningjeim, amelyeket jelenleg meghatároz két módszer, az amerikai SITTI Companynél elsajátított Viewpoints technika, és a japán Suzuki Company of Toga keretében gyakorolt Suzuki-módszer, amelyek oktatására felhatalmazást kaptam a két társulattól. Arra törekszem, hogy minél mélyebben megismerjem és lehetőségem nyíljon minél szélesebb körben megismertetni a technikákat olyan célcsoportokkal, a felsőoktatási képzésben részt vevő hallgatókkal és civilekkel egyaránt, akik nem feltétlenül engedhetik meg maguknak, hogy eljussanak a nemzetközi képzésekre. A későbbiekben szándékomban áll tovább gazdagítani metodikai ismereteimet.

Hogyan látod a hazai színésztréning „állapotát”?

Inkább kérdések fogalmazódnak meg bennem, mint válaszok. Tapasztalataim szerint egyre nagyobb az igény a széles körű módszertani ismeretek elsajátítására, viszont a workshop rendszer nem a poszt szocialista repertoárszínházi struktúrából, hanem az amerikai projektrendszerű színházi működésből eredeztethető. Ebben a rendszerben a produkciókra szerződött színész, amikor nem színészként dolgozik, civil munkát vállal, étteremben dolgozik, vagy taxizik, hiszen meg kell élnie valamiből. Ahhoz, hogy a szakmai kvalitásait megfelelő szinten tartsa, különböző workshopokon vesz részt, mert hiába áll mögötte a többéves egyetemi oktatás, a szakmai közeg és a versenyhelyzet rákényszeríti, hogy folyamatosan képezze magát. Itthon máshogyan épül fel a rendszer: abban a környezetben szocializálódtunk, hogy a főiskolai, egyetemi képzés után a színész legtöbb esetben elhelyezkedik egy repertoárszínházban, és állandósul az őt körülvevő munkakörnyezet. Bár nem szeretek általánosságban beszélni, de személyes véleményem szerint a próbafolyamat nem váltja ki

a tréninget és mindezt erősíti, hogy egyre több rendező kialakítja a saját gyakorlatát. Az egyik fő állításom a doktori dolgozatomban az, hogy lényeges a tréningek megtartása a színészek számára, de még fontosabb, hogy a rendezőknek és a koreográfusoknak adjuk át a tudásanyagot, hiszen a különböző technikákat ők képesek beemelni a próbakörnyezetbe, és felhasználni a próbafolyamat során, annak függvényében, hogy az előadás létrehozását és a színészek fejlődését éppen mi segíti. Ezáltal a technikák szervesen beépülhetnek a gyakorlatba. Ideális esetben minden előadásnak és alkotófolyamatnak kialakul a saját tréningje. Éppen ezért minél több módszert és technikát ismerünk, annál gazdagabban válogathatunk a lehetőségek közül, és annál könnyebben elérhetjük azt a fajta alkotói kreativitást és szabadságot, amire úgy gondolom, hogy mindannyian vágyunk.

Széleskörű hazai és nemzetközi tapasztalataiból fakadóan gyakorlott pályázó vagy. Véleményed szerint a hazai pályázatok mennyiben segítik az alkotói, művészi önazonosság hiteles képviselését?

Szerintem jelenleg sajnos még mindig kevés a pályázati felhívás, amivel a független produkciókat és a szabadúszást finanszírozni lehetne, így az önazonosság vállalása is korlátok közé szorul. Amikor egy művész nem pályázik egy felhívásra, mert a koncepciója nem a kiíráshoz igazodik, az véleményem szerint ugyanúgy érvényes döntés lehet, mint amikor valaki addig igazítja munkatervét, amíg megfelel a pályázati felhívásnak. Mindkettőben megjelenik az önazonosság, hiszen annál az alkotónál, aki megpróbálja ötletét a kiíráshoz igazítani, nem arról van szó, hogy csak azért írna valamit, mert szeretné benyújtani a pályázatát. Amennyiben mégis ilyen irányú cél motiválja, nem hiszem, hogy alkotói programját hitelesen tudja képviselni. Személy szerint, ha egy pályázat megszólít, vagy inspirál, akkor beadom, szeretek intuitív módon a belső hangomra hagyatkozni. Fontosnak tartanám, hogy az alkotói pályázatokhoz szükséges ismereteket akár egyetemi szinten is oktassák, hiszen egy alkotó nem feltétlenül rendelkezik az adminisztrációhoz és pályázáshoz szükséges türelmessel, vagy affinitással. Mindemellett kifejezetten előnyt jelent, ha megtanuljuk pontosan és meggyőzően megfogalmazni a szakmai terveinket.

Miért pályáztál az MMA hároméves ösztöndíj programjára?

Azért, mert jól tervezhető keretet ad a kutatásomhoz és szabadúszó alkotóként a mindennapi életemhez. Egyrészt folytathatom a jelentős költségekkel járó doktori tanulmányaimat, és kevesebb önköltség ráfordításával megvalósíthatom az elképzeléseimet. A nemzetközi szakmai tapasztalatokkal művészileg és pedagógiailag is gazdagodom, de ez befektetést igényel. Kelet-Közép-Európában lényegesen kevesebb színházi workshopot rendeznek, mint Nyugat-Európában,

vagy éppen a tengerentúlon, és talán nem is vert ez még olyan mély gyökeret a színházi kultúránkban. Az előbbiekből fakadóan nehezebb megszólítani a lehetséges résztvevőket, főként, ha fizetős tréningről van szó. Az MMA hároméves ösztöndíjával megengedhetem, hogy a célközönség számára vállalható áron hirdessem meg a kurzusokat, így olyanok is részt vehetnek rajtuk, akiknek egyébként erre nem lenne lehetőségük.

Összefoglalás

A fentiekben túl létrejött továbbá három interjú, Gyöngyössy Katalin Kossuth-díjas színművésszel, érdemes művésszel, az MMA 2016. évi Színházművészetért-díj birtokosával; Lengyel György Kossuth-díjas és Jászai Mari-díjas rendezővel, egyetemi tanárral, színházigazgatóval, érdemes és kiváló művésszel, az MMA 2015. évi Színházművészetért-díj birtokosával, és Szakonyi Károly Kossuth-díjas drámaíróval, az MMA Színházművészeti Tagozatának első vezetőjével. Értékes gondolataikból a jelen összefoglalásban az interjúsorozat célkitűzéseinek szempontjai alapján a legfontosabbak kerülnek idézésre.

A beszélgetések során az interjúalanyok közül többen szükségét érezték, hogy bővebben kifejtsék gondolataikat a hazai művészeti pályázati rendszerrel kapcsolatban, konkrét példákkal elemezzék és értékeljék az egyes pályázati felhívásokat és kiírásokat. A véleménynyilvánítás szabadságát tiszteletben tartva meglátásaik, esetleges kritikájuk semmilyen formában nem került kontroll alá. A megszólalók nagy része egyetértett abban, hogy az MMA támogatási rendszere lefedi a teljes művészi életpályát, Gyöngyössy Katalin hangsúlyozta, hogy az MMA-tól kapott elismerése visszaigazolást jelent számára több évtizeden át képviselt szakmai értékrendje és művészi pályája kapcsán. Az interjúalanyok válaszaiból kitűnik, hogy minden alkotói korszakban és művészi életpálya szakaszban lehetőség nyílik az MMA felhívásaihoz való kapcsolódásra. A legtöbben kiemelték, hogy az MMA támogatási rendszere a benyújtható szakmai programokat illetően teljes alkotói szabadságot biztosít a támogatottak számára, a legszélesebb skálán mozgó művészi elképzelések is helyet kaphatnak a támogatottak között, sőt, több akadémikus kifejezetten igényli az innovatív, újszerű megközelítési módokat tartalmazó koncepciókat. Az előbbiekből következik, hogy az MMA a pályázati kiírások megfogalmazásából, és azok tág értelmezési lehetőségeiből fakadóan igyekszik a lehető legnagyobb teret nyújtani a művészi koncepció megvalósításának teljességére, vagyis a színházművészeti önazonosság képviselőjére. A teljes körű megvalósításnak azonban – még az egyedülállónak értékelt hároméves ösztöndíj havi 200 ezer forintos támogatásával együtt is – több esetben gátat szabnak az adott pályázati lehetőségek keretösszegei és a támogatási intenzitások. Sokszor éppen az utolsó fázis, példának okáért a hároméves ösztöndíjprogramban a kutatói periódust összefoglaló előadás létrehozásának, vagy kötet megjelenésének költségei nehezen finanszírozhatók a megítélt összegből, az érintettek szerint ezen tevékenységek megvalósulására további forrásbevonás szükséges. Az előbbieket felvethetik a pályázati keretösszegek és a támogatási intenzitások növelésének szükségességét. Az interjúkból kiderült, hogy előfordul: egy pályázó egy szakmai programmal több helyre is pályázik, mert egy

megítélt támogatásból nem tudja fedezni a teljes programját. A megnyilatkozók szerint az előbbieket sok esetben nem segítik az elmélyült alkotófolyamatot sem, mert időt és energiát vesznek el a művészi munkától, és az egyes pályázatokat kiíró szervezetek és intézmények eltérő pályázási folyamatai, valamint szakmai, és pénzügyi beszámolási kötelezettségei miatt a művészek egy része számára adminisztrációs terhet is jelentenek. A jelenlegi, támogatott tevékenységeken túl (például: új színházi darabok megírása, új előadások bemutatása, operakoncertek megrendezése, táncszínházi és mozgásművészeti előadások megtartása, fesztiválok megvalósítása, színházi tematikájú írások elkészítése és megjelentetése, stb.) a jövőben beemelő vagy a már meglévő, de erősítendő támogatott tevékenységeket illetően többen megfogalmazták segítő javaslataikat, ezek közül néhány releváns példát kiemelve: a gyermek és a fiatal korosztály nevelését a színházművészet eszközeivel, az alkotók és színművészek folyamatos és rendszeres képzését, az előadó-művészeti szervezetek munkatársainak belső képzését, valamint a színháztörténeti, feldolgozó, értékmentő és értékteremtő tevékenységet. Lengyel György meglátása szerint különös hangsúlyt érdemes fektetni az anyaországi és határon túli színháztörténet elfeledett alkotói életműveinek feltárására, amelyek elősegíthetik a magyar színháztörténetről alkotott kép tisztulását. Lengyel György kiemelte, hogy az MMA hároméves ösztöndíj programja generációkat összekapcsoló hatással is bírhat. Az előbbi gondolat mentén mások is megfogalmazták a program kohéziós erejét, Szakonyi Károly pedig külön kiemelte az MMA közösségformáló hatását. A kapcsolatépítés és a közösségépítés gondolatukörén tovább haladva az interjúkból kiderül, hogy az ösztöndíjasok is felismerik a közösségalkotás és a szakmai együttműködések, a jövőbeni közös művészeti koncepciók megvalósításának jelentőségét. A fentiek, mindazon túl, hogy látképet nyújthatnak a különböző pályázati lehetőségeknek az alkotókat, művészeket és szakembereket érintő hatásairól, a tapasztaltabb és fiatalabb generáció együttműködéseiből fakadóan feltételezhetik a jövőbeni, értékes és minőségi művészeti alkotások megszületését.

A Magyar Művészeti Akadémia színházművészeti, valamint a Színházművészeti Tagozat és tagjai szakmai tevékenységének jelentősebb, az MMA különböző megjelenési felületein is dokumentált főbb állomásai 1992–2017

- 1992. január 31.** • A Magyar Művészeti Akadémia alakuló ülése a Selyemgombolyítóban.
- 1993. november 11.** • *A Bartók-trilógia dászlétei* címmel Makovecz Imre építőművész, az MMA elnöke tartott előadást.
- 1994-ben** Tolnay Klári színművész felvételéről határozott a közösség.
- 1995-ben** a Magyar Művészeti Akadémia állásfoglalást adott ki a nemzeti értékek és kulturális intézmények védelme érdekében. A testület építész tagjai elhatárolódtak a New York-palota Nemzeti Színházzá való átalakításának terveitől.
- 1995. április 13.** • Gyurkovics Tibor: *Császármarzsa*, a felújítás megtekintése.
- 1995. június 22.** • Beszélgetés Balassa Sándor: *Karl és Anna* című operájának bemutatójáról.
- 1996. november 23.** • Novák Ferenc és Bella István: *A csodaszarvas legendája* című táncjátékának megtekintése a Nemzeti Színházban.
- 1996. december 5.** • Kemény Henrik bábművész előadása.
- 1996-ban** az elnökség és a tagok javaslatai alapján az Akadémia közgyűlése tagjai sorába választotta Kemény Henrik bábművészt, Novák Ferenc koreográfust és Sütő András író.
- 1997. március 6.** • Novák Ferenc koreográfus bemutatkozó estje.
- 1997. július 3.** • *A magyar nyelvterület táncdialektusai* – Novák Ferenc koreográfus előadása a Honvéd Táncegyüttes és a Hegedős Együttes közreműködésével.
- 1998. január 8.** • Filep Sándor grafikusművész Tolnay Klárit ábrázoló portréjának bemutatója Melocco Miklós szobrászművész bevezetőjével, a művésznő jelenlétében.
- 1998. március 26.** • *Az új Nemzeti Színház* – Bán Ferenc építőművész tervismertetője.
- 1998. május 21.** • Dubrovay László: *Faust, az elkárhozott* című balettzenéjének bemutatása, Mészöly Dezső bevezetőjével.
- 1998. június 4.** • *Az öt utolsó szín* című operájának alkotó folyamatáról Bozay Attila zeneszerző tartott előadást.
- 1998. június 25.** • Kemény Henrik báb-előadása.
- 1998. november 13.** • Színházlátogatás Szakonyi Károly debreceni bemutatóján.
- 1999. január 7.** • Balassa Sándor: *A harmadik bolygó* című művének bemutatása és szakmai beszélgetés.

- 1999. november 25.** • Farkas Ferenc új lemezének bemutatása.
- 2000-ben** az MMA értékrendjével és az akadémikusok tanítványaiból, törekvéseikkel szellemi rokonságot mutató alkotókból megalakult az AURA nevet viselő közösség.
- 2000. január 27.** • *Szép szavak Bella Istvántól* – a Honvéd Együttes művészeinek előadásában.
- 2000. március 4.** • A közgyűlés a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagjává megválasztotta Sinkovits Imre színművészt.
- 2000. május 18.** • Emlékest Páskándi Géza tiszteletére.
- 2000. június 8.** • Márai Sándor emlékére részletek hangzottak el Farkas Ferenc: *Egy úr Velencében* című operájából és Márai Sándor *Naplójából*.
- 2000. november 23.** • Hernádi Gyula: *Márai Sándor* – a Kassai Thália Színház Márai Stúdiójának megnyitására készült színmű átadása.
- 2001. február 8.** • Pongrácz Zoltán: *Az utolsó stáció* című egyfelvonásos operájának bemutatója.
- 2001. március 29.** • Novák Ferenc koreográfus és Szokolay Sándor zeneszerző születésnapjára köszöntése.
- 2001. szeptember 20.** • *A Nemzet Színháza II. felvonás* – Gulyás János és Raum Attila filmje.
- 2001. november 29.** • Hubay Miklós drámaíró estje, közreműködött O. Szabó István színművész.
- 2001. december 13.** • Gyurkovics Tibor író, költő, drámaíró születésnapjára köszöntése.
- 2002 februárjában** megalakult az MMA AURA Egyesület, amelynek vezetőségébe Kiss József színművészt, rendezőt is beválasztották.
- 2002. február 14.** • Fazekas Mihály: *Lúdas Matyi* című művének eredeti szövegét előadta O. Szabó István színművész.
- 2002. március 28.** • Az MMA vendége Szörényi Éva színművész volt.
- 2002. október 25–26.** • Több évig tartó folyamat zárult le azzal, hogy Kassán felavatták a Thália Színház Márai Sándorról elnevezett stúdiószínházát. A valamikor tánciskolaként működő épületből Kolár Péter igazgató vezetésével a magyar kultúra és a helyi szellemi élet reprezentatív otthona jött létre Pásztor Péter tervei szerint. Az épület homlokzatán elhelyezett plasztikát – Schrammel Imre: *Kassai polgárok* című alkotását – a Magyar Művészeti Akadémia ajándékként, kulturális minisztériumi támogatással sikerült megvalósítani.
- 2003. április 10.** • „...ahogy a költő sajátja kényszerképzetét.” Ágh István verseit előadta O. Szabó István színművész.
- 2003. június 18.** • Az AURA vendége Kemény Henrik bábművész volt.

2003 szeptemberétől *Megyeyjárás* címmel a magyarországi megyék művészeti fesztiváljainak sorozatát rendezte meg a Nemzeti Színház, melynek részesei voltak a Magyar Művészeti Akadémia tagjai is. Szeptember óta két-két akadémikus volt tagja annak a bírálóbizottságnak, mely a színház által adományozott Pro Arte Hungarica elnevezésű díjat odaítélte az előadásokban szereplő színművészek valamelyikének. A díjat Lugossy Mária szobrászművész, az oklevelet Orosz István grafikusművész készítette.

2003. október 6. • Az AURA összejövetelén Kiss József színművész, rendező tartott előadást.

2003. október 27. • Az AURA összejövetelén Verebes Ernő tartott előadást.

2003. november 13. • *István, a király* Csíksomlyón – Novák Ferenc koreográfus tartott beszámolót.

2004. március 11. • *Egyedül – Székely János 677 sora* címmel Bálint Márta előadóművész estjére került sor.

2004. március 25. • Az MMA vendége Jordán Tamás, a Nemzeti Színház főigazgatója volt.

2004. június 17. • Az AURA életéről Kiss József elnök, színművész, rendező tartott beszámolót.

2004. október 21. • Hamvas Béla: *A bor filozófiája* című művéből Kiss József színművész, rendező olvasott fel részleteket.

2005. január 27. • Kemény Henrik bábművész 80. születésnapjára köszöntése.

2005. április 10. • A 2004. december 5-i népszavazás eredménytelensége arra készítette az MMA elnökségét és tagságát, hogy tagjai létszámának jelentős növelésével, tevékenységét a korábbinál jóval nagyobb mértékben terjessze ki a határon túli magyarság művészeti életére. A márciusi közgyűlésen 44 határon túli magyar művész vált az Akadémia rendes tagjává, akik az április 10-i ünnepi ülésen vehették át az akadémiai oklevelet. Az új tagok közé Vidnyánszky Attila rendezőt is megválasztották.

2005. június 2. • Határ Győző köszöntése, Dr. Nagy Attila Shakespeare-kutató bemutatkozása.

2005. június 23. • Látogatás a Művészetek Palotájában.

2005. június 30. • Évadzáró a Honvéd Együttes táncosai és a Hegedős Együttes közreműködésével.

2005. szeptember 8. • Az MMA és az AURA közös évadnyitó rendezvényén Hernádi Gyula íróra emlékeztek.

2005. december 2–3. • Látogatás Kassán a Kazinczy Napokon, az Akadémia nyilvános klubnapja a Kassai Thália Színház Márai Stúdiójában.

2006. január 21. • Ungváron került sor a következő nyilvános akadémiai napra. Ezen az estén a KMKSZ a magyar kultúra napja tiszteletére színházi előadásra hívta a város és a környék magyarjait. A közönség a Vidnyánszky Attila rendező által vezetett beregszászi társulat *Sólyompecsenye* című, Boccaccio novellákból szerkesztett színházi előadását láthatta.

- 2006. június 15.** • Vidnyánszky Attila rendező bemutatkozó estje.
- 2007. január 13.** • Akadémiai Szalon, beszélgetés a mai polgári színházról Nagy Viktor rendezővel és Balázs Péter színművésszel, rendezővel.
- 2008. január 3.** • Novák Ferenc koreográfus, a 2007-es év Prima Primissima Díj kitüntetettjének köszöntése.
- 2008. április 3.** • A 90 éves Hubay Miklós drámaíró köszöntése.
- 2008. május 29.** • *Erdélyi táncaink* címmel Novák Ferenc koreográfus tartott előadást, közreműködött a Makovinyi házaspár.
- 2009. január 16.** • *Emlékek a Kemény Bábszínházról* címmel az AURA szervezésében évnyitó szalonra került sor, az esemény vendége Kemény Henrik bábművész volt.
- 2009. május 14.** • Átadták az Akadémia Aranyérmét Kolár Péter kassai színházigazgatónak.
- 2009. május 22.** • Életútjáról, drámaíról és a mai magyar színházi életről rendeztek beszélgetést az Akadémiai Szalon vendégével, Szakonyi Károly drámaíróval.
- 2009. október 8.** • *Gondolatok a magyar drámáról* címmel Hubay Miklós drámaíróval rendeztek beszélgetést.
- 2010. október 13.** • Tamás Menyhért születésnapjára köszöntésén közreműködött Blaskó Péter színművész.
- 2011. március 23.** • A 80 éves Novák Ferenc koreográfus köszöntése.
- 2011. november 5.** • A Magyar Művészeti Akadémia egyesület önfelosztató közgyűlése / A Magyar Művészeti Akadémia köztestület alakuló ülése a Magyarság Házának Corvin termében.
- 2012. március 15.** • Kossuth-díjat kapott Reviczky Gábor színművész és Székely László díslettervező, Magyarország Érdemes Művésze kitüntetést Tordai Hajnal jelmeztervező és Szarvas József színművész, valamint Nádasy Kálmán-díjat Nagy Viktor rendező.
- 2012. március 21.** • Megalakult a Színházművészeti Tagozat.
- 2012. március 23.** • Prof. em. Fekete György, az MMA elnöke és Dr. Kucsera Tamás Gergely, az MMA főtitkára miniszteri kezdeményezésre találkozott Réthelyi Miklóssal, az életjáradék jellegű művészeti elismerések (Nemzet Színésze, Magyar Mozgókép Mestere, Magyar Állami Operaház Mesterművésze) áttekintésének tárgyában. Az arra való figyelemmel, hogy az MMA feladatai között szerepel, hogy díjak adományozásával ösztönözze a hazai művészeti életet és gondoskodjon a művészeti élet alkotóinak személyes megbecsüléséről, a meglévő elismerések kezelése, újak létrehozása illeszkedik a köztestületi feladatokba. Prof. em. Fekete György a Nemzet Művésze (minden művészeti ágra nyitott) elismerési rendszer kidolgozását javasolta a jelenlegi rendszer hiányosságainak kiküszöbölésére.
- 2012. május 20.** • Budapest I. kerületének díszpolgára lett Blaskó Péter színművész.

- 2012. május 30.** • Prof. emer. Ks. Marton Éva operaénekes átvette a Corvin-lánc kitüntetését.
- 2012. június 1.** • Átvette a Thália Alapítvány Móricz Gyűrűjét Pregitzer Fruzsina színművész.
- 2012. június 8.** • Prof. em. Fekete György elnök, Haris László fotóművész, Lantos Ferenc festőművész és Szakonyi Károly drámaíró Pécssett, a *Pécsi Országos Színházi Találkozáson* a Magyar Teátrumi Társaság sátrában találkozott az érdeklődő közönséggel. Kiss József rendező, a Szolnoki Szigligeti Színház művészeti vezetője a szakmai beszélgetés moderátoraként nemcsak a színház szerepéről és a színjátszás megújulásának lehetőségeiről, hanem a köztestület tevékenységéről és legfőbb törekvéseiről is kérdezte az akadémikusokat, akik a nyolc művészeti ágat tömörítő intézmény jelentőségéről és hivatásáról szólva kiemelték a művészeti nevelés fontosságát, valamint az Akadémia értékelvű szellemiségének remélt hatását az ország kulturális életére. A POSZT alkalmával tárgyaltak Pécs város és az Akadémia jövőbeni együttműködésének lehetőségeiről Dr. Páva Zsolt polgármesterrel, valamint Márta Istvánnal, a Zsolnay Kulturális Negyed ügyvezető igazgatójával is.
- 2012. június 15–17.** • Rátóti Zoltán színművész szervezésében első alkalommal rendezték meg a Zala és Vas megye határán lévő Magyarfüldön a *Fatemplom Fesztivált*.
- 2012. június 19.** • Budapest díszpolgára lett Bertalan Tivadar festő, grafikus, látványtervező, író és Kubik Anna színművész.
- 2012. június 19–23.** • A VIII. Magyar Táncfesztiválon, Győrben került sor A táncházmozgalom kialakulása és hatása a színpadi néptánc művészetre elnevezésű szakmai beszélgetésre.
- 2012. június 30.** • A Magyar Művészeti Akadémia közgyűlést tartott a Vörösmarty téri Kristályházban. Novák Ferenc koreográfus *Erdélyi magyar és román férfitáncok* címmel tartott előadást.
- 2012 júliusában** először rendezték meg Kaposváron a Nemzetközi Színházi Műhelyt. Huszonegy orosz, tizenhat francia és negyvennégy kaposvári színész növendék vett részt a színházi műhelyen. Vidnyánszky Attila rendező óriási szakmai kihívásnak nevezte a rendezvényt.
- 2012. július 13–14.** • *Hegyen-völgyön lakodalom* címmel magyarországi és határon túli együttesek közreműködésével rendezett előadást Novák Ferenc a szegedi Dóm tér színpadára.
- 2012. augusztus 3–4.** • A debreceni Csokonai Színház társulata mindkét napon játszotta a Szegedi Szabadtéri Játékokon a *Mária* című musicalt. Az előadást Vidnyánszky Attila rendezte.

2012. augusztus 22. • 175 éve, 1837. augusztus 22-én nyitotta meg kapuit a Nemzeti Színház, akkor még Pesti Magyar Színház, ennek alkalmából megemlékezést tartott a Magyar Művészeti Akadémia a Bajor Gizi Színészmúzeumban. A rendezvényen Szakonyi Károly drámaíró, az MMA Színházművészeti Tagozat vezetőjének és Prof. em. Fekete György az MMA elnökének köszöntője után Székely György, Gajdó Tamás színháztörténészek, Győrei Zsolt drámaíró és Breuer Ottó a Nemzeti Színház nyugalmazott ügyelőjének visszaemlékezéseit, előadásait hallgathatta meg az ünneplő közönség. Az eseményen közreműködtek Császár Angela, Kubik Anna és Blaskó Péter színművészek.

2012. szeptember 8. • Felavatták a Kemény Henrik-emléktáblát. A néhai bábművész emlékét őrző tábla a Kolibri Gyermekek- és Ifjúsági Színház falán látható a Jókai téren.

2012. szeptember 17. • Melis György-emlékplakettet kapott Kiss-B. Atila operaénekes.

2012. október 14. • Megalakult a Magyar Művészeti Akadémia Határon Túli Bizottsága a délvidéki Magyarokanizsán. A Határon Túli Bizottság tagjait az akadémikusok a köztestület rendes és levelező tagjai közül választották, mások mellett Rátóti Zoltán színművészt a Színházművészeti Tagozathoz.

2012. október 18. • A Magyar Művészeti Akadémia gálaesttel és kiállítással emlékezett 1956-ra a Duna Palotában. Az ünnepi műsorban az MMA tagságának 1956-hoz kapcsolható zenei és irodalmi művei kaptak helyet. Közreműködtek többek között Kubik Anna, Blaskó Péter és Huszti Péter színművészek, az estet Szakonyi Károly rendezte.

2012. november 10. • Hazám-díjat kapott Tokody Ilona operaénekes.

2012. november 12. • Átadták a Gyulai Várszínház 49. évadának művészeti díjait. A Gyulai Várszínház és a gyulai önkormányzat a Sík Ferenc-nívódíjat Blaskó Péter színművésznek ítélte oda a *Mórok* című darab bemutatójában Achmed szerepének magas szintű megformálásáért. Blaskó Péter színházi elfoglaltságai miatt később vette át a díjat.

2012. november 21. • Megalakult a Magyar Művészeti Akadémia Oktatási, Képzési, Tudományos Bizottsága. A Bizottság tagjait a köztestület rendes és levelező tagjai közül választották, mások mellett Huszti Péter színművészt a Színházművészeti Tagozathoz.

2012. november 26. • Megalakult a Magyar Művészeti Akadémia Nemzetközi Bizottsága. A bizottság tagjait az akadémikusok a köztestület rendes és levelező tagjai közül választották, mások mellett Prof. emer. Ks. Marton Évát a Színházművészeti Tagozathoz.

2012. november 30. • A vásári bábjátzás mesterére, Kemény Henrikre emlékezett a Magyar Művészeti Akadémia és a Korngut-Kemény Alapítvány a művész *Életem a bábjáték – bölcsőtől a sírig* című könyvének ünnepélyes bemutatóján. A Kolibri Gyermek- és Ifjúsági Színházban rendezett beszélgetés résztvevői voltak Prof. em. Fekete György, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke; Láposi Terka színháztörténész, a Korngut-Kemény Alapítvány elnöke, Kemény Henrik művészi hagyatékának gondozója; Novák János, a Kolibri Gyermek- és Ifjúsági Színház igazgatója, valamint Dr. Kékesi Kun Árpád, színháztörténész, esztéta, a könyv lektora.

2012. december 14. • Megtartották Szakonyi Károly: *Adáshiba* című darabjának bemutatóját a Veszprémi Petőfi Színházban.

2012. december 15. • Közgyűlést tartott az Akadémia. Balog Zoltán, az emberi erőforrások miniszterének köszöntője után és a napirend elfogadását követően Láposi Terka színháztörténész, a Kemény-Korngut Alapítvány elnöke emlékezett Kemény Henrikre, az MMA posztumusz tagjára.

2012. december 17. • Vidnyánszky Attila rendező lett a Nemzeti Színház új vezetője.

2013. január 18–20. • *Határtalan színházzás* címmel rendezett konferenciát az amatőr színházakat tömörítő Magyar Szín-Játékos Szövetség Zentán, a Vajdasági Magyar Művelődési Intézetben. A program a Magyar Művészeti Akadémia támogatásával valósult meg.

2013. január 29. • Az MMA elnöksége döntött arról, hogy Nemzeti Előadó-művészeti Érdekegyeztető Tanácsba Császár Angelát delegálja.

2013. január 31. • Az MMA Színházművészeti Tagozata az Akadémiából távozó Szakonyi Károly helyére Prof. emer. Ks. Marton Évát választotta meg tagozatvezetőjének, aki február 1-től látta el a tagozatvezetői feladatokat.

2013. február 3. • Bemutatták Rátóti Zoltán színművész *Csodalépés* című lemezét a Nemzeti Színházban.

2013. március 15. • Béres Ilona színművész átvette a Magyar Érdemrend Középkeresztje kitüntetését, Zsuráfszky Zoltán koreográfus és Mécs Károly színművész pedig Kossuth-díjat kapott.

2013. március 21. • Bereményi Géza író, filmrendezőnek Józsefváros díszpolgára, Gyurkovics Tibor írónak, költőnek pedig posztumusz díszpolgári címet adományozott a VIII. kerületi önkormányzat. Az ünnepségen közreműködött Kubik Anna színművész.

2013. március 27. • A színházi világnap alkalmából Rátóti Zoltán színművésznek ítelték a Vámos László-díjat.

2013. március 28. • Ráckevei Annát választották meg a debreceni Csokonai Színház igazgatójának.

2013. március 30. • Húsvétkor nyitotta meg kapuit a Tolnay Klári Emlékház a Nógrád megyei Mohorán. Tolnay Klári a Magyar Művészeti Akadémia posztumusz tiszteleti tagja.

2013. április 5. • *Határtalan napok – A Miskolci Nemzeti Színház kulturális fesztiválja* címmel a Miskolci Nemzeti Színházban rendeztek fesztivált, amelynek főszervezője Kiss Csaba igazgató volt.

2013. április 7–8. • EKF 2013 – Kassa: Márai Sándor állt annak a programsorozatnak a középpontjában, amely Dárday István és Szalai Györgyi: *Minden másképp van – Márairól* című dokumentum-játékfilmjének vetítésével kezdődött a Magyar Művészeti Akadémia és a Kassai Thália Színház közös kétnapos eseményeként.

2013. április 21. • Császár Angela színművész átvette „szép magyar beszédért” odaítélhető Kazinczy-díjat.

2013. április 26. • Átvette az Az Operaház mesterművésze elismerést Tokody Ilona operaénekes.

2013. április 27–28. • A Miskolci Balett megalakulásának alkalmából kétnapos ünnepsorozatot rendeztek a Kiss Csaba igazgatta Miskolci Nemzeti Színház szervezésében.

2013. május 3. • A Magyar Művészeti Akadémia Hubay Miklós drámaíró és műfordító 95. születésnapja tiszteletére *Tanácskozás az életműről* címmel konferenciát rendezett a Petőfi Irodalmi Múzeumban. Az eseményhez kapcsolódva a debreceni Csokonai Színház művészei május 6-án Hubay Miklós: *Elnémulás* című darabját adták elő.

2013. május 17. • *A költői színház* címmel bemutatta a debreceni Csokonai Színház a Vidnyánszky Attila igazgatói korszakát reprezentáló albumát. A kötet a Vidnyánszky Attila igazgatása alatt született előadásokat, színházi törekvéseket tárja az olvasó elé.

2013. május 22–25. • A kaposvári Csiky Gergely Színház a *Festők Városa Hangulatfesztivál* keretén belül adott otthont az első *Kortárs Felolvasó-színházi Fesztiválnak*.

2013. május 31. • Évi, rendes közgyűlését tartotta a Magyar Művészeti Akadémia a Dürer Rendezvényházban. A közgyűlés döntött a Magyar Művészeti Akadémia díjairól és ösztöndíjrendszeréről. A szabályozás rendelkezett az egyes művészeti tagozatok által adományozható művészeti tagozati díjakról is. A közgyűlés döntött a Művészeti ösztöndíj és a Fiatal művészek ösztöndíja elnevezésű ösztöndíjak létrehozásáról, az előbbire a 40 év fölötti művészek, művészetelméleti szakemberek, az utóbbira a 20–40 év közötti fiatal alkotók, kutatók pályázhattak. A Magyar Művészeti Akadémia által alapított ösztöndíjak célja az egyes művészeti területeken kiemelkedő műalkotások, művészetelméleti, kultúrtörténeti kutatások létrehozatala, valamint ezen területek fiatal tehetségeinek támogatása, szakmai tehetséggondozása.

2013. június 5. • A Magyar Művészeti Akadémia és a Kassai Thália Színház szervezésében nagy sikerrel bemutatták a *Bánk bán* című zenés történelmi opera-filmdrámát Kassán. Czajlik József, a Thália Színház igazgatója és Csáji Attila, az MMA alelnökének köszöntője után Magyarország kassai főkonzulja, Czimbalmosné Molnár Edit mondott megnyitó beszédet. A filmvetítés előtt Tarján Tamás irodalomkritikus beszélgetett Káel Csabával, a film rendezőjével, Prof. emer. Ks. Marton Évával és Kiss-B. Attilával, a film főszereplőivel, valamint Csikós Attilával, a film díszlettervezőjével.

2013. június 6. • Hatodik alkalommal adták át a Kaszás Attila-díjat, amely a magyar ajkú színművészek szakmai és emberi elismerésén túl Kaszás Attila szellemi hagyatékának ápolását szolgálja. A 2013-as évben a Raiffeisen Bank Zrt. mellett a Magyar Művészeti Akadémia és az Emberi Erőforrások Minisztériuma is támogatta a Kaszás Attila-díjat. Jelenleg a díjat a Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft. gondozza a Magyar Művészeti Akadémia támogatásával.

2013. június 16. • A világ egyik legkiemelkedőbb drámai szopránja, a Corvin-lánc, Kossuth- és Bartók–Pásztory-díjas operaénekes, Prof. emer. Ks. Marton Éva 70. születésnapja alkalmából nagyszabású gálakoncertet tartottak az Operaházban.

2013. június 19. • Mécs Károly színművész átvette a Budapest díszpolgára kitüntetést.

2013. június 20. • Bensőséges ünnepségen köszöntötte az elnökség és az MMA Színházművészeti Tagozata Prof. emer. Ks. Marton Éva operaénekest, tagozatvezetőt 70. születésnapja alkalmából.

2013. július 5. • Jacobi Viktor: *Leányvásár* című operettjének bemutatójával megnyitotta kapuit a Szegedi Szabadtéri Játékok. Az előadás koreográfusa Juronics Tamás volt.

2013. július 15. • Szarvas József színművész szervezésében, az őrési Viszákon, saját kertjében és a 2006-ban épült Kultúrpagtában elkezdődött a *Hídépítő Hét* elnevezésű kulturális programsorozat.

2013. július 19–21. • Második alkalommal rendezte meg Gryllus Dániel zeneszerző, előadóművész és Rátóti Zoltán színművész a Zala és Vas megye határán lévő Magyarföldön a *Fatemplom Fesztivált*.

2013. július 23–28. • A XXIV. *Bálványosi Nyári Szabadegyetemen* az Informatika a Társadalomért Egyesület *Hagyományörzés és kultúra az interneten* című kerekasztal-beszélgetésén részt vett Dr. Kucsera Tamás Gergely, az MMA főtitkára is. A rendezvényen a Magyar Művészeti Akadémia Tordai Hajnal jelmeztervező és Juhász Tibor díszletfestő művész Nemzeti Színházról szóló épülettörténeti kiállításával képviseltette magát.

2013. augusztus 20. • A békéscsabai Szent István téren tartották a főpróbáját az *István a király* című rockoperának, amelynek rendezője Zsuráfszky Zoltán koreográfus volt és amelyet Kolozsvárott augusztus 25-én harmincezer ember előtt mutattak be. Szintén augusztus 20-án a Budapesti Nyári Fesztiválon láthatta a közönség Erkel Ferenc: *István király* című operáját Nagy Viktor rendezésében.

2013. augusztus 24. • Megemlékező konferenciát tartottak a Magyar Bábjátékosok Egyesülete megalakulásáról az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet kiállítóhelyén, a Bajor Gizi Színészmúzeumban. Megnyitó gondolataikat Szentirmai László, a Magyar Bábjátékos Egyesület elnöke és Prof. em. Fekete György, az MMA elnöke osztották meg a közönséggel.

2013. szeptember 6. • Rátóti Zoltán színművész meghívására a Zala és Vas megye határán lévő Magyarföldön tartotta kihelyezett ülését a Színházművészeti Tagozat.

2013. szeptember 28. • Tamási Áron: *Vitéz lélek* című drámájának bemutatójával péntek este megtartotta évadnyitó előadását a Nemzeti Színház. Az előadást Vidnyánszky Attila rendezte. Színpadra léptek többek között Mécs Károly és Reviczky Gábor színművészek is.

2013. október 23. • Sass Sylvia operaénekest október 23-án Pro Cultura Hungarica emléklappal tüntették ki a Római Magyar Nagykövetségen.

2013. október 24. • Gálaestet tartottak a Budapesti Operettszínházban. A Musica Hungarica Kiadó Életműdíját Bede-Fazekas Csaba operaénekes, a győri Nemzeti Színház művésze kapta.

2013. október 26. • A Színházművészeti Tagozat háromállomásos Kodály-hangversenyt rendezett: első alkalommal október 26-án Gyöngyösön, majd november 15-én Hatvanban, november 24-én pedig Markazon szólaltak meg Kodály Zoltán művei.

2013. november 4. • A tisztújításkor egyhangú döntéssel ismét Vidnyánszky Attilát választották a Magyar Teátrumi Társaság elnökének. Az elnök mellett újraválasztották a testületbe az MTT eddigi egyik alelnökét, Nagy Viktor rendezőt és Oberfrank Pál színművész, rendező, a Veszprémi Petőfi Színház igazgatója is a szervezet alelnöke lett.

2013. november 8. • A szegedi Kisszínházban bemutatták a Szegedi Kortárs Balett *Rítus* című táncjátékát Juronics Tamás művészeti vezető koreográfiájával.

2013. november 9. • Prof. emer. Ks. Marton Éva átvette a Hazám-díjat a Petőfi Irodalmi Múzeumban.

2013. november 11. • Bemutatták a Magyar Írószövetség székházában Kubik Anna színművész *Másféle idő* című hangoskönyvét, melyen a magyar irodalom klasszikus és kortárs költőnőinek versei hallhatók Kubik Anna előadásában.

2013. november 18–19. • *Paradigmák a művészetben* címmel kétnapos konferenciát tartott a Magyar Művészeti Akadémia összes tagozatának részvételével a Benczúr Házban.

2013. november 29. • Novemberben a Magyar Művészeti Akadémia támogatásával jelent meg Ruszt József rendező életműsorozatának ötödik kötete. A könyv a jeles színházművész életútjának Hevesi Sándor Színházhoz és a Független Színpadhoz kötődő időszakát mutatja be.

2013. december 6. • A Magyar Művészeti Akadémia 2011. november 5-i alakuló közgyűlése óta ötödik közgyűlését tartotta a Dürer Rendezvényházban. A Színházművészeti Tagozat díját Senkálshy Endre színművész kapta, a díjat távollétében Kakuts Ágnes színművész vette át. Ugyanezen a napon Prof. emer. Ks. Marton Éva operaénekes átvette a Prima Primissima-díjat.

2013. december 19–20. • Az MMA Színházművészeti Tagozata, a Miskolci Nemzeti Színház és a Miskolci Balett a színház *Diótörő Ünnepének* keretein belül rendezte meg a *Táncos életpálya – A magyar táncművészet aktuális kérdései* című, átfogó szakmai konferenciáját.

2014. január 19. • A Magyar Művészeti Akadémia a Magyar Polgári Együtműködés Egyesülettel és a Bánffy György Kulturális Szalonnal együttműködve a Duna Palotában művészeti esttel ünnepelte meg a magyar kultúra napját, az esten fellépett többek között Császár Angela színművész és a Zsuráfszky Zoltán koreográfus művészeti vezetésével működő Honvéd Táncszínház.

2014. január 22–26. • A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Ének Tanszéke hagyományos nyilvános operavizsgáját nemzetközi seregszemle keretében rendezte meg, az Operavizsgafesztiválon Stockholm, Firenze és Zágráb zenei felsőoktatási intézményeinek egy-egy előadását is láthatta a közönség a Solti György Kamarateremben. Az esemény fő támogatója az MMA volt.

2014. január 23. • Kezdetét vette a Tolnay Klári-émlékév, amelynek keretében egész éves programsorozattal emlékeztek meg Tolnay Klári, az MMA posztumusz tiszteleti tagja születésének századik évfordulójáról. A színművész alakját kiállításokkal, filmvetítésekkel, beszélgetésekkel, konferenciával és centenáriumi gálaműsorral idézték meg országszerte, az Akadémia Tolnay Klári-émlékérmet alapított.

2014. január 31. • Megtartotta akadémiai székfoglalóját Nagy Viktor rendező és Zsuráfszky Zoltán koreográfus, rendező.

2014. február 2. • Nagy sikerrel mutatták be a Brechtfestival Augsburgban a Cseke Péter színművész, rendező igazgatta kecskeméti Katona József Színház *Angliai második Edward élete* című előadását.

2014. február 8. • A József Attila Színház Béres Ilona és Blaskó Péter főszereplésével bemutatta Molière: *Úrhatnám polgár* című komédiáját.

2014. február 20. • Együtműködési megállapodást kötött a Nemzeti Színház, a debreceni Csokonai Színház és a Kaposvári Egyetem, amelynek értelmében az Egyetem Művészeti Karának hallgatói lehetőséget kapnak arra, hogy tanulmányaik mellett a gyakorlatban is kipróbálják tudásukat, bekapcsolódva a két intézmény munkájába.

2014. március 5. • Bosznia-Hercegovina fővárosában vendégszerepelt az Oberfrank Pál színművész, rendező igazgatta Veszprémi Petőfi Színház. A 2014-ben harmincéves *Szarajevói Tél* elnevezésű összművészeti fesztiválon a teátrum *Tábori piknik* című előadásával aratott kiemelkedő sikert.

2014. március 7. • Az 1996-os bemutató után a Szegedi Kortárs Balett újra műsorra tűzte Sztravinszkij *Tavaszi áldozatát*. Az előadást Juronics Tamás, az együttes művészeti vezetőjének újrafogalmazott koreográfiájával láthatták a nézők.

2014. március 15. • Átvette a Magyar Érdemrend középkeresztje kitüntetését Bereményi Géza író, Kossuth-díjat kapott Kiss-B. Atila operaénekes, Nádasdy Kálmán-díjat pedig Cseke Péter színművész, rendező.

2014. március 21. • Megtartotta akadémiai székfoglalóját Bertalan Tivadar festő, grafikus, látványtervező, író.

2014. március 21–29. • Ismét megrendezték a Ráckevei Anna színművész igazgatásával működő debreceni Csokonai Színházban a *DESZKA Fesztivált*. Az eseménysorozat az MMA jelentős támogatásával valósult meg.

2014. március 24. • A Budapesti Tavaszi Fesztivál keretében a Thália Színházban mutatták be a Honvéd Táncszínház két részből álló *Napszédítők/Páva-variációk* című produkcióját, amelynek rendezője Zsuráfszky Zoltán volt.

2014. március 26. – április 7. • A *Madách Nemzetközi Színházi Találkozót* a Budapesti Tavaszi Fesztivál részeként rendezte meg a Nemzeti Színház, 11 ország társulatainak részvételével. A találkozó díszvendége Oroszország volt. Vidnyánszky Attila rendező, a színház igazgatója elmondta, hogy a színházi találkozó a Nemzeti Színház hagyományteremtő kezdeményezése, amely az ismerkedést, a találkozást, a szakmai tapasztalatok cseréjét tűzte ki célul.

2014. március 28. • Megtartotta akadémiai székfoglalóját Császár Angela színművész.

2014. március 29. • Gyümölcstó Boldogasszony napjához kapcsolódva március 29-én Békásmegyer-Ófaluban a Szent József Házban megnyílt meg Budapest első Tündéerkertje. A mozgalom kezdeményezője Szarvas József színművész.

2014. április 5. • A Budapesti Tavaszi Fesztivál keretében bemutatták Bereményi Géza: *Kincsem* című darabját a Thália Színházban.

2014. április 8. • Székelykeresztúron láthatta a közönség Tamási áron: *Vitéz lélek* című darabját. A Nemzeti Színház előadását Vidnyánszky Attila rendezte.

2014. április 10. • Nagyváradon is nagy sikert aratott a Nemzeti Színház *Vitéz lélek* című előadása, amelyet korábban már Révkomáromban, Szatmárnémetiben, Ungváron, Beregszászon, Munkácson és Debrecenben is bemutattott a teátrum.

2014. április 11. • Megtartották a *Versünnepe Fesztivál* második elődöntőjét Veszprémben, a Latinovits–Bujtor Játékszínben. A versenyzőket, a közönséget és a zsűrit Oberfrank Pál színművész, rendező, a Veszprémi Petőfi Színház igazgatója köszöntötte. A veszprémi elődöntő zsűrijében helyet foglaltak többek között Császár Angela színművész, valamint Oláh János és Mezey Katalin költők is. A tovább jutott versenyzők április 11-én, a költészet napján a Nemzeti Színházban találkoztak egy nagyszabású országos fináléban. Ugyanezen a napon megtartotta akadémiai székfoglalóját Huszti Péter színművész és Prof. emer. Ks. Marton Éva operaénekes.

2014. április 18. • Megtartotta akadémiai székfoglalóját Oberfrank Pál, színművész, rendező.

2014. április 23. • William Shakespeare születésének 450. évfordulója alkalmából a Shakespeare-szobor Egylet és a Budapesti Borsod-Abaúj-Zemplén Kör tartott közös rendezvényt a pesti Dunakorzón található Shakespeare-szobornál. A rendezvényen a Magyar Művészeti Akadémiát Pártay Lilla táncművész képviselte.

2014. április 23–25. • A Magyar Művészeti Akadémia szervezésében Sass Sylvia operaénekes mesterkurzust tartott az MMA székházában, a Pesti Vigadóban.

2014. április 29. • A tánc világnapja alkalmából a Nemzeti Táncszínház és a Magyar Táncművészek Szövetsége a Magyar Művészeti Akadémia támogatásával gálaműsort adott a Művészetek Palotájában.

2014. május 9. • Megtartotta akadémiai székfoglalóját Cseke Péter színművész, rendező. Ugyanezen a napon bemutatták Bertalan Tivadar: *Papírnevezék* című kötetét, az esten közreműködött Kubik Anna színművész.

2014. május 21. • Juronics Tamás koreográfus, a Szegedi Kortárs Balett művészeti vezetője átvette a Seregi-díjat a Magyar Állami Operaházban.

2014. május 25. • Egy nap alatt több produkcióval vendégszerepelt a Nemzeti Színházban a kecskeméti Katona József Színház.

2014. június 4. • Juronics Tamás koreográfust, a Szegedi Kortárs Balett művészeti vezetőjét választotta elnökéül a Magyar Koreográfusok Társasága.

2014. június 6. • Megtartotta akadémiai székfoglalóját Tokody Ilona operaénekes, ugyanezen a napon a Forte Társulat és a Szkéné Színház Magyarkanizsán, a Művészetek Házában mutatta be *A nagy füzet* című előadását, amelyet az MMA is támogatott.

2014. június 12. • A Huszti Péter–Piros Ildikó színművész házaspár, valamint a Madách Színház kapta meg a Magyar Művészeti Akadémia Tolnay Klári-émlékérmét, amelyeket a színésznő születésének 100. évfordulójára rendezett ünnepi ülésen adott át Prof. em. Fekete György, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke és Prof. emer. Ks. Marton Éva, az MMA Színházművészeti Tagozatának vezetője a *XIV. Pécsi Országos Színházi Találkozó*án.

2014. június 14. • Díjátadó gálaesttel ért véget a *XIV. Pécsi Országos Színházi Találkozó*. Az eseményen a legjobb férfi főszereplőnek járó díjat az MMA főtitkára, Dr. Kucsera Tamás Gergely adta át. Az ünnepi esten beszédet mondott a *POSZT* díszvendége, a Tolnay Klári-emlékéremmel kitüntetett Huszti Péter is. A fesztiválon az MMA részéről Császár Angela, Ráckevei Anna színművészek és Rátkai Erzsébet színházi látvány-, díszlet- és jelmeztervező is zsűriztek. A *POSZT* versenyprogramját, amely összesen tizenhárom előadást tartalmaz, Császár Angela és Sándor L. István színikritikus állította össze. A *POSZT* szakmai zsűrijének tagja Ráckevei Anna színművész, Szűcs Gábor rendező, Perczel Enikő dramaturg, Rátkai Erzsébet tervező, Karsai György kritikus, Németh Ákos drámaíró és Jean-Pierre Thibaudat kritikus voltak. A Magyar Művészeti Akadémia támogatásával a *POSZT* ideje alatt *BÁB-EL* címmel kiállítást rendeztek a Magyar Képzőművészeti Egyetem bábtervező hallgatóinak munkáiból a pécsi MárkusZínházban. A kiállítás létrehozásában részt vett Tordai Hajnal jelmeztervező.

2014. június 16–22. • Táncfesztivált rendeztek Győrben, ahol a magyar táncművészet jeles képviselői gyűltek össze és mutatták meg tudásukat a közönségnek. Június 20-án a Magyar Táncművészek Szövetsége és a Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti és Népművészeti Tagozatának szakmai találkozójára került sor a rendezvény egyik kísérőprogramjaként.

2014. június 19. • Rost Andrea operaénekes átvette a Budapest díszpolgára kitüntetést.

2014. június 20. • A *X. Magyar Táncfesztivál* kísérőprogramjaként megrendezték a Magyar Művészeti Akadémia Napját Győrben. Az eseményhez kapcsolódott a Magyar Táncművészek Szövetségének kibővített elnökségi ülése, amit szakmai beszélgetés követett az Akadémia Színházművészeti és Népművészeti Tagozatának képviselőivel. Ugyanezen a napon megtartotta akadémiai székfoglalóját Pregitzer Fruzsina színművész. Szintén ezen a napon Sopronban láthatta a közönség a Nemzeti Színház *Vitéz lélek* című előadását.

2014. június 27. • Megtartotta akadémiai székfoglalóját Ráckevei Anna, Rátkai Erzsébet és Sass Sylvia.

2014. július 4. • Óriási sikert aratott a Margitszigeti Szabadtéri Színpadon Oberfrank Pál színművész, rendező, a Veszprémi Petőfi Színház igazgatójának operarendezése. Bizet: *Carmen* című zenedrámájában a főhősnőt Rinat Shaham mezzoszoprán alakította, Don Josét pedig Kiss-B. Atilla tenor keltette életre.

2014. július 12. • Szarvas József színművész saját kertjében, az őrségi Viszákon, valamint a 2006-ban épült Kultúrpartban elkezdődött a *Kemenceépítő hét* és a hozzá csatlakozó kulturális programsorozat.

2014. július 16. • Nagyszabású nyári előadás-sorozatra indult a Magyar Nemzeti Táncgyűttes. *Székelty Dózsa György* címmel Zsuráfszky Zoltán művészeti vezető álmodott táncjátékot a színpadra, amely megújult formában határon túli és belföldi turnén volt látható.

2014. július 18–20. • Harmadik alkalommal rendezték meg az Őrségben, Magyarföldön a Magyar Művészeti Akadémia által is támogatott *Fatemplom Fesztivált*, amelynek főszerzője Rátóti Zoltán.

2014. július 23. • *Bizáncról Csíksomlyóig* címmel színháztörténeti kiállítás nyílt az MMA támogatásával a 25. *Bálványosi Szabadegyetemen és Diáktáborban*.

2014. augusztus 1. és 3. • A Margitszigeti Szabadtéri Színpadon mutatták be Verdi: *Aida* című operáját. Az előadás rendezője Nagy Viktor, díszlettervezője Csikós Attila volt.

2014. augusztus 18. • A *III. Hévízi Borünnepen* Hamvas Béla és Márai Sándor bölcs életszemléletét hívta segítségül Huzella Péter gitáros-énekes előadóművész és Rátóti Zoltán színművész közös estjükön.

2014. augusztus 22. • A Magyar Nemzeti Táncgyűttes az államalapítás ünnepének hétvégéjén bemutatta a Dózsa György vezette parasztfelkelésről szóló tánckrónikát a Margitszigeti Szabadtéri Színpadon. Az előadás, amelyet Zsuráfszky Zoltán, az együttes művészeti vezetője rendezett, egyben a Budapesti Nyári Fesztivál záró eseménye is volt.

2014. augusztus 26. • Rátóti Zoltán színművész, a kaposvári Csiky Gergely Színház igazgatója további öt évre szóló megbízást kapott a társulat vezetésére, így 2015-től a második igazgatói ciklusát kezdhette meg a teátrum élén.

2014. augusztus 28–29. • Színháztörténeti jelentőséggel is bírt az – a szakma minden területét érintő – *Párbeszéd a magyar előadó-művészet fejlődéséért* című kétnapos szakmai konferencia, amelyet a Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozatának kezdeményezésére és támogatásával rendezett meg a Veszprémi Petőfi Színház. A konferencián hat szekcióban tárgyalta és vitatta meg a szakma 170 képviselője a színházi élet fontos kérdéseit, többek közt a foglalkoztatás kérdéseiről, a művészi életpályamodell kialakításáról és a képzési rendszer helyzetéről.

2014. szeptember 5. • Megtartotta akadémiai székfoglalóját Kubik Anna színművész.

2014. szeptember 8. • Megkezdődött az új tanév a Színház- és Filmművészeti Egyetemen. Az elsős hallgatók eskütétele mellett arany- gyémánt- és vasdiplomákat is átadtak. Ebből az alkalomból az MMA két tagja, Béres Ilona színművész aranydiplomát, illetve Tóth János operatőr gyémántdiplomát vehetett át.

2014. szeptember 11. • Oberfrank Pál színművész, a Veszprémi Petőfi Színház igazgatója további öt évre szóló megbízást kapott a társulat vezetésére, így 2015-től a második igazgatói ciklusát kezdhette a teátrum élén.

2014. szeptember 12. • Megtartotta akadémiái székfoglalóját Tordai Hajnal jelmeztervező és Kiss Csaba rendező.

2014. szeptember 15. • Elindult az *I. Nemzetközi Marton Éva Énektárgyverseny* a Zeneakadémia szervezésében. Szintén ezen a napon a *II. ÚJBUDA FESZT*-en megnyílt Jánoskúti Márta jelmeztervező és Székely László díszlettervező *Shakespeare-látomások* című kiállítása.

2014. szeptember 19. • Megtartotta akadémiái székfoglalóját Rátóti Zoltán színművész.

2014. szeptember 21. • A Magyar Állami Operaházban megrendezett gálakoncerttel és a különdíjak átadásával ünnepélyesen lezárult az *I. Nemzetközi Marton Éva Énektárgyverseny*. Az ukrán Tetyana Zsuravel a második helyezés mellett a döntő közönségdíját is elnyerte, melynek félmillió forintos összegét az MMA biztosította.

2014. szeptember 23. • Pregitzer Fruzsina színművész a Dél-Kaliforniai Magyar Színház meghívására az Amerikai Egyesült Államokba utazott, hogy a tengerentúli közönség számára is bemutassa önálló estjét.

2014. szeptember 25. • Sajtótájékoztatót tartott a Magyar Művészeti Akadémia. Az Országgyűlés a magyar művészeti élet kimagasló teljesítményt nyújtó, leginkább elismert – megelőzőleg Kossuth-díjban részesített és 65. életévét, táncművész, valamint cirkuszművész esetében 50. életévét betöltött – képviselőinek személyes megbecsülése, méltó életkörülményeinek biztosítása céljából alapította a Nemzet Művésze díjat 2013-ban. A díj odaítéléséről a 11 Kossuth-díjjal kitüntetett művész alkotta Nemzet Művésze díj Bizottság dönt, melynek elnöke az MMA elnöke, amennyiben Kossuth-díjjal kitüntetett személy. A Bizottság 2 tagját a kultúráért felelős miniszter, 8 tagját a Bizottság elnöke kéri fel, legfeljebb 3 évre. A Bizottság tagjai között 2014-ben helyet kapott Kubik Anna színművész és Kiss János koreográfus is. A Nemzet Művésze díjat Színházművészet díjkategóriában Bánsági Ildikó, Béres Ilona, Blaskó Péter és Huszti Péter színművészek, Jánoskúti Márta jelmeztervező, Prof. emer. Ks. Marton Éva és Miller Lajos operaénekesek, Sándor György előadóművész, valamint Sinkó László és Törőcsik Mari színművészek kapták meg.

2014. szeptember 26. • Megtartotta akadémiái székfoglalóját Székely László díszlettervező.

2014. szeptember 27. • Korabeli dokumentumok, családi emlékek felhasználásával készült háborús előjátékkal felvezetve mutatta be a *Fekete ég – Molnár Ferenc: A fehérek felbő* című darabját a Nemzeti Színház Vidnyánszky Attila rendezésében. A produkcióban többek között Béres Ilona és Mécs Károly színművészeket is láthatta a közönség.

2014. október 3. • Megtartotta székfoglaló előadását Béres Ilona színművész. Ugyanezen a napon a Miskolci Nemzeti Színházban bemutatták Shakespeare: *IV. Henrik* című királydrámáját Kiss Csaba rendezésében.

2014. október 10. • Megtartotta akadémiái székfoglalóját Haumann Péter színművész.

2014. október 15. • Tisztújító közgyűlést tartott a Magyar Művészeti Akadémia. A közgyűlést az MMA posztumusz tiszteleti tagja, a 2014-ben 100 éve született Tolnay Klári emlékének felidézésével Huszti Péter színművész előadása vezette be. Elnökségi taggá választották Prof. emer. Ks. Marton Éva operaénekest, az Etikai Bizottság tagja lett Bánsági Ildikó színművész, a Professzori Felterjesztések Bizottságába választották Huszti Péter színművészt. A 2014. évi Színházművészeti-díjat Bitskey Tibor színművésznek ítelték oda.

2014. október 19. • A magyar színház- és filmművészet szolgálatában nyújtott magas színvonalú és odaadó munkásságáért többek között Reviczky Gábor színművésznek ítélte oda a Tolnay Klári Művészeti díjat a Tolnay Klári Kulturális és Művészeti Egyesület elnöksége.

2014. október 27. • Bemutatták Csíkós Attila díszlettervező életművét feldolgozó *Épített varázslat* című kötetet az Operaház Székely Bertalan termében.

2014. november 3. • A Színházművészeti Tagozat ülésén Prof. emer. Ks. Marton Éva operaénekes átadta a Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozatának 2014. évi tagozati díját Bitskey Tibor színművésznek. Az október 15-i közgyűlés Marton Évát az elnökség soraiba választotta, ezért az ülésen új tagozatvezető megválasztására került sor: a tisztséget jelenleg is Rátóti Zoltán színművész, rendező tölti be.

2014. november 5. • Liszt Ferenc: *Szent Erzsébet legendája* című oratóriumának ősbemutatóját 1865. augusztus 15-én tartották a Pesti Vigadóban a szerző vezényletével. Az esemény méltó megünneplésére készülve egyeztető találkozóra hívta a Magyar Művészeti Akadémia képviselőjében Dr. Kucsera Tamás főtitkár és Prof. emer. Ks. Marton Éva, az MMA elnökségi tagja a Magyar Állami Operaház főigazgatóját, Ókovács Szilvesztert. A megbeszélésen részt vett Simon Béla, az Operaház zenekari igazgatója, Kocsár Balázs, az Operaház karmestere és Strausz Kálmán karigazgató is.

2014. november 13. • Nagy Zoltán Mihály író *A sátán fátya* című regényének színpadi adaptációja Árkosi Árpád rendezésében, Tarpai Viktória színművész főszereplésével volt látható a Vigadó felújított kamaraszínházában.

2014. november 14. • Görgey Gábor: *Görgey* című új drámájának ősbemutatóját tartották az egri Gárdonyi Géza Színházban. A címszerepet Blaskó Péter színművész alakította. Az első világháborúra emlékeztető új előadásában a Magyar Nemzeti Táncegyüttes, a *Sírnak a harangok...* című táncdarab bemutatóját szintén ezen a napon tartották a budapesti Várkert Bazárban.

2014. november 17. • A hazai művészeti élet 69 kiválósága, köztük az MMA Színházművészeti Tagozatának tagjai vették át a Nemzet Művésze díjat a Vigadóban. Az elismerést Prof. em. Fekete György, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke és Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere adta át.

2014. november 24. • Tokody Ilona operaénekesnő átvette a Gundel Életműdíjat.

2014. november 25. • Az Uránia Nemzeti Filmszínházban bemutatták *A szarvassá változott fiú* című filmet, amelyet Juhász Ferenc költő versének felhasználásával Vidnyánszky Attila rendezett. A vetítésen részt vett Törőcsik Mari színművész is.

2014. november 28. • Megtartotta akadémiai székfoglalóját Rohonyi Anikó operaénekes.

2014. december 1. • Új összetétellel működtek az MMA bizottságai. Az ezt követő három évben az MMA Határon Túli Bizottságának elnöke Kiss-B. Atilla volt.

2014. december 5. • Megtartotta akadémiai székfoglalóját Juronics Tamás koreográfus, a Szegedi Kortárs Balett művészeti vezetője, ugyanezen a napon Bánsági Ildikó átvette a Prima díjat.

2014. december 8. • *Hősök naptára* címmel útjára indult a Kossuth Rádióban az első világháborús magyar katonai hőstetteket megörökítő műsorfolyam, amelyben közreműködött Mécs Károly színművész.

2015. január 13. • Ettől a naptól volt látható az a kiállítás, amely bábelőadással és ünnepi üléssel egybekötve megemlékezett Kemény Henrik bábművészről. Kemény Henrik 2015-ben lett volna 90 éves.

2015. január 16. • Megtartotta akadémiai székfoglalóját Miller Lajos operaénekes.

2015. január 22. • A magyar kultúra napján ingyenesen látogatható kiállításokkal és színes programokkal várta látogatóit az MMA székháza, a Pesti Vigadó, többek közt, a *Szervusztok, pajtikák!* című bábelőadással, amit drámapedagógiai és bábkészítő foglalkozások követtek.

2015. január 23. • Madách-díjat kapott Vidnyánszky Attila rendező.

2015. január 29. • Kemény Henrik születésének 90. évfordulóján a Kolibri Gyermek- és Ifjúsági Színház falán lévő emléktábla koszorúzását követően ünnepi üléssel emlékeztek meg a vásári bábjátzás Kossuth-díjas művészeről, a Magyar Művészeti Akadémia néhai tagjáról. Bemutatták Kaj Ádám: *Színészközörség* című, az MMA pályázatán nyertes darabját a szegedi Kissszínházban és ugyanezen a napon Rátóti Zoltán főszereplésével William Nicholson: *Árnyország* című darabját is a Nemzeti Színház Gobbi Hilda Színpadán.

2015. január 30. • Bemutatták Federico García Lorca: *Bernarda Alba háza* című darabját a Békéscsabai Jókai Színházban. Az előadás díszlettervezője Székely László volt.

2015. február 6. • Megtartotta akadémiai székfoglalóját Szarvas József színművész.

2015. február 9. • A Magyar Művészeti Akadémia tagjaival rendeztek beszélgető estet Magyarokanizsán Ráckevei Anna színművész, a debreceni Csokonai Színház igazgatója és Ferdinandy György író részvételével, akikkel Pécsi Györgyi kritikus, Léphaft Pál karikaturista és Bicskei Zoltán filmrendező, a szervező Regionális Kreatív Műhely igazgatója beszélgetett.

2015. február 13. • Megtartotta akadémiai székfoglalóját Bereményi Géza író, dalszöveg- és forgatókönyvíró, filmrendező és Király Levente színművész.

2015. február 18. • Az MMA székházában, a Pesti Vigadó Kamaraszínházában láthatta a nagyközönség a *Székalla lányok* című előadást, amelyben a Béres Ilona és Tordai Teri színművészek léptek színpadra.

2015. február 20. • Vidnyánszky Attila rendezésében és Zsuráfszky Zoltán koreográfiájával bemutatták Sarkadi-Fábri-Nádasy-Vincze: *Körhinta* című darabját a Nemzeti Színházban. Ugyanezen a napon Tamás Menyhért író, költő *Mikes* című monodrámáját láthatta a közönség az MMA székháza, a Pesti Vigadó Kamaraszínházában, Blaskó Péter színművész előadásában, Csiszár Imre rendezésében. Szintén ezen a napon megtartotta akadémiai székfoglalóját Bánsági Ildikó színművész.

2015. február 27. • Megtartotta akadémia székfoglalóját Pártay Lilla táncművész, koreográfus.

2015. március 12. • Tóth Erzsébet: *Kőrözsa* című zenés előadását, a debreceni Csokonai Színház produkcióját láthatták a nézők az MMA székháza, a Pesti Vigadó Kamaraszínházában.

2015. március 13. • Sinkovits Imre színművésze, a Magyar Művészeti Akadémia posztumusz tiszteleti tagjáról nevezte el a köztestület és avatta fel Prof. em. Fekete György, az MMA elnöke a Pesti Vigadó Kamaraszínházát.

2015. március 15. • Kossuth-díjat kapott Bede-Fazekas Csaba operaénekes, Rátóti Zoltán színművész pedig Magyarország Érdemes Művésze kitüntetésben részesült.

2015. március 16–22. • A debreceni Csokonai Színház kilencedik alkalommal rendezte meg a *DESZKA Fesztivált*.

2015. március 21. • Mécs Károly színművész átvette a Keresztény Kulturális Akadémia Cornelius Életműdíját.

2015. március 26–29. • A *Sex, drugs, gods & rock 'n' roll* című előadás nyerte a Legjobb monodráma díját és az MMA különdíját a Legjobbnek ítélt produkcióért a Tatabányán rendezett *MOST FESZT*-en. Az előadásokat szakmai zsűri értékelt, amelybe a Magyar Művészeti Akadémia Pregitzer Fruzsina színművészt delegálta.

2015. március 27. • Megtartotta akadémiai székfoglalóját Blaskó Péter színművész és Kiss-B. Atilla operaénekes.

2015. április 10. • Megtartotta akadémia székfoglalóját Jánoskúti Márta jelmeztervező.

2015. április 12. • Márai Sándor: *Családi kérdés* és *Befejezetlen szimfónia* című két egyfelvonásosában lépett színpadra Bánsági Ildikó színművész és Blaskó Péter színművész a Nemzeti Színházban.

2015. április 14–28. • Második alkalommal rendezték meg a *Madách Nemzetközi Színházi Találkozót* (*Madách International Theatre Meeting, MITEM*) a Nemzeti Színházban, amelyen 13 ország 20 előadását láthatta a közönség.

2015. április 15. • *Tavaszi Irodalmi Gála* címmel a Pesti Vigadó dísztermében ünnepelte a Magyar Művészeti Akadémia a költészet napját. Az ünnepi műsorban, melyet az Irodalmi Tagozat rendezett, beszélgetések hangzottak el a tagozat tagjaival, valamint versek többek között Rátóti Zoltán színművész tolmácsolásában.

2015. április 29. • Budapest díszpolgára lett mások mellett Prof. emer. Ks. Marton Éva operaénekes.

2015. május 4. • A nemzeti táncprogramról tárgyalt Prof. em. Fekete György, az MMA elnöke és Dr. Kucsera Tamás Gergely főtitkár Mihályi Gábor koreográfussal, rendezővel, a Magyar Táncművészek Szövetségének elnökével, valamint Kiss János táncművésszel, koreográfussal, a Győri Balett igazgatójával.

2015. május 15. • Kocsis István: *Az áldozat* című, Szent Margit legendáját feldolgozó drámájának bemutatója nyitotta az Újszínház második *Keresztény Színházi Fesztiválját* (*KerFeszt*). A darabot Nagy Viktor rendező állította színpadra.

2015. május 29. • Megtartotta akadémiai székfoglalóját Mécs Károly színművész és Bede-Fazekas Csaba operaénekes.

2015. május 31. • Felavatták a Halhatatlanok Társulata idén megválasztott tagjainak, többek között Juronics Tamás koreográfusnak lábnyomát a Halhatatlanok Sétányán, a Nagymező utcában az Operettszínház előtt.

2015. június 4. • A Színházművészeti Tagozat támogatásával megrendezték a *Felolvasó-színházi Maratont* a kaposvári Csiky Gergely Színházban.

2015. június 5. • A *Pécsi Országos Színházi Találkozó*n színházművészeti tagozati programként nyílt meg a *Teátristák – „nagy játékosok” – két évszázad színházi alkotói* című kiállítás, amelynek további bemutató helyszíne volt a Tusnádfürdői Szabadegyetem.

2015. június 7. • Egész napos, kulturális programmal egybekötött jótékonyági adománygyűjtést szervez az MMA székházában, a Pesti Vigadóban a kárpátaljai magyarság megsegítésére. A Nagy Viktor rendezte *Irodalom és zene a színpadon* című programon Béres Ilona, Kubik Anna és Oberfrank Pál színművészeket láthatta a közönség, az esti gálakoncerten pedig Kiss-B. Atilla operaénekes lépett színpadra.

2015. június 8–9. • Jelentős színházművészeti tagozati támogatással valósult meg a több éves hagyományra épülő *Újvilág Passió* című produkció a kecskeméti Katona József Színház színművészei és kecskeméti önkéntesek előadásában, a kecskeméti Arborétumban a Mária kápolna melletti szabadterén. A bemutató előadás díszvendége Áder János köztársasági elnök volt.

2015. június 13. Fehér László, a Kaposvári Csiky Gergely Színház tagja kapta a Magyar Művészeti Akadémia különdíját, melyet Rátóti Zoltán színművész, rendező, az MMA Színházművészeti Tagozatának vezetője adott át a XV. POSZT Díjkiosztó Gálaesten a *Szigorúan ellenőrzött vonatok* című előadásban nyújtott alakításáért. A Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozata által alapított 250 ezer forintos szakmai különdíjjal járó jutalom a találkozó legjobb színházi alkotóját részesítette szakmai különdíjban. A budapesti Nemzeti Színház produkciója, Vidnyánszky Attila rendezése, az *Isten ostora* című előadás négy elismerést kapott a legrangosabb hazai szemlén.

2015. június 19. • Budapest díszpolgára lett Prof. emer. Ks. Marton Éva operaénekes.

2015. július 15. • Megújult a Szerzői Jogi Szakértő Testület tagsága és elnöksége. Trócsányi László igazságügyi miniszter a 2015. július 15-től 2020. július 20-áig terjedő időszakra a Szerzői Jogi Szakértő Testületbe többek között Cseke Péter színművészt, rendezőt is kinevezte.

2015. augusztus 6. • Sajtótájékoztatót tartottak Liszt Ferenc: *Szent Erzsébet legendája* című művének bemutatójáról, melyet 150 évvel az ősbemutatót követően ugyanazon helyszínen, a Pesti Vigadóban adnak ismét elő. Az MMA itt ismertette a produkció megszületésének részleteit, amin részt vett Prof. emer. Ks. Marton Éva operaénekes, az MMA elnökségi tagja; Domokos Zsuzsanna, a Liszt Ferenc Emlékmúzeum és Kutatóközpont igazgatója és Dr. Kucsera Tamás Gergely, az MMA főtitkára.

2015. augusztus 15. • Liszt Ferenc: *Szent Erzsébet legendája* – Hangverseny a Pesti Vigadóban az ősbemutató 150 éves évfordulóján. Liszt Ferenc nagyszabású zenei freskójának ősbemutatójára 1865. augusztus 15-én került sor a Pesti Vigadóban. A napra pontosan 150 évvel később, ugyanazon a helyszínen megvalósult produkció *Szent Erzsébet legendája* eredeti változatának rekonstruálására tett kísérletet.

2015. augusztus 28–29. • *Párbeszéd a magyar színház jövőjéről* címmel kétnapos színházi előadóművészeti konferencia zajlott a debreceni Csokonai Színház rendezésében, a Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozatának kezdeményezésére és támogatásával. A tanácskozás végén a résztvevők sajtótájékoztatón összegezték a hat szekcióban zajlott munkát a Kölcsey Központban. A 150 éves Csokonai Színházban rendezték meg idén az országos színházi évadnyitót is, ahol átadták a Kaszás Attila-díjat.

2015. szeptember 4. • Ünneplés keretében zajlott a 150. születésnapját ünneplő Színház- és Filmművészeti Egyetem tanévnyitója, ahol az MMA Színházművészeti Tagozatának jóvoltából egy hallgató ösztöndíjban részesült.

2015. szeptember 18. • Bemutatták Miguel de Cervantes: *Don Quijote* című darabját a Nemzeti Színházban. Az előadás címszerepét Reviczky Gábor játssza, Szarvas József pedig Nicholast, a borbélyt formálja meg.

2015. szeptember 21. • A zenét, a táncot és az operát ötvözte a Nemzeti Táncszínház Liszt Ferencet megidéző produkciója. A Magyar Nemzeti Balett Alapítvány rendezvénye, a Liszt-emlékest Pártay Lilla koreográfiáiból készült. A darabokat a Magyar Állami Operaház Balett Együttese, a Magyar Nemzeti Balett szólistái és tagjai adták elő a Művészetek Palotájában. Az esemény jelentős tagozati támogatással valósult meg.

2015. szeptember 24. Az MMA *Szó • színház • játékok* sorozatában *Figyelem! Színház az egész!* – *Színházi előadás két részben* címmel volt látható a kecskeméti Katona József Színház és a Magyar Művészeti Akadémia közös produkciója az MMA székháza, a Pesti Vigadó Sinkovits Imre Kamaraszínpadán.

2015. október 10. • Ettől a naptól volt látható az *Álomvilág* címmel megnyílt Csikós Attila építész, jelmez- és díszlettervező művészetét bemutató, a Magyar Művészeti Akadémia és a Magyar Állami Operaház közös kiállítása az MMA székházában, a Vigadó Galéria földszinti és alsó szinti kiállítótereiben.

2015. október 15. • Az MMA székháza, a Pesti Vigadó Sinkovits Imre Kamaraszínpadán került sor a *Liszt és a költészet* című előadásra többek között Mécs Károly színművész közreműködésével.

2015. október 16. • A *CAFe Budapest Kortárs Művészeti Fesztivál*on a Müpában a Magyar Művészeti Akadémia támogatásával csendült fel Balassa Sándor zeneszerző operája, a Kodolányi János drámája nyomán komponált *Földindulás*, amely másfél évtizede várt bemutatásra. Közreműködtek a Magyar Rádió Zenei Együttese, az opera főszerepében Kiss-B. Atilla operaénekest láthatták, vezényelt Medveczky Ádám.

2015. október 26. • Az MMA *Szó • színház • játékok* sorozatában *Tribunosok és költők* címmel került sor a következő előadásra.

2015. november 5. • A Magyar Művészeti Akadémia megtartotta idei második rendes közgyűlését az MMA székháza, a Pesti Vigadó Dísztermében. A meghívottak Márkus Béla irodalomtörténész, az MMA levelező tagja előadását hallhatták Nagy László költőről, közreműködött Rátóti Zoltán színművész, az MMA Színházművészeti Tagozatának vezetője. A 2015. évi Színházművészeti-díjat Lengyel György író, rendező a Színház- és Filmművészeti Egyetem professor emeritusa kapta.

2015. november 11. • Vidnyánszky Attila rendező kapta 15. Los Angeles-i Magyar Filmfesztivál legjobb rendezésért járó díját *A szarvassá változott fiú* című filmjéért.

2015. november 15. • Megyei Prima-díjat kapott Pregitzer Fruzsina színművész.

2015. november 20. • A kecskeméti Katona József Színházban bemutatták az *Isten pénze* című musicalt, az előadás rendezője Nagy Viktor volt.

2015. november 30. • Kemény Henrik bábművész tiszteletére emléktáblát avattak Budapesten, a Vörösmarty utca 20. számú ház falán, a bábművész 1963-tól egészen haláláig élt a házban.

2015. december 1. • Az ötödik alkalommal megtartott *Keddi kaleidoszkóp*ban Vidnyánszky Attila rendezőt, a Nemzeti Színház igazgatóját látták vendégül.

2015. december 3. • A Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozata szeptemberi ülését követően hirdette meg a *Színházbarát önkormányzat* elnevezésű programot, amelynek egyik célja az volt, hogy országosan felmérjék, melyik megyei jogú város képviselőtestületének tagjai között vannak legtöbben a színházkedvelők. A képviselők által vásárolt bérletek számát tekintve a szolnokiak végeztek az élen, elismerésképpen az önkormányzat oklevélben, a Szigligeti Színház pedig 3 millió forint támogatásban részesült a 2015/16-os évadban. Tatabánya és Nyíregyháza végzett a második helyen, e városok helyi színházai az elismerés mellett fél-félmillió forint támogatást kaptak a Tagozattól.

2015. december 10. • Átadták az Arany Medál kulturális közönségdíjakat a Bethlen Téri Színházban. Az életműdíjat Bánsági Ildikó színművész kapta.

2015. december 18. • Bemutatták Krúdy Gyula: *Szindbád* című regényének színpadi adaptációját a Nemzeti Színházban. Az előadás rendezője Vidnyánszky Attila volt, a főbb szerepekben Reviczky Gábor és Szarvas József színművészek is színpadra léptek.

2016. január 21. • Az MMA *Szó • szín • játék* sorozatában *Színházi legenda és emlékezet* címmel került sor a következő előadásra.

2016. január 22. • Fennállásának 45. évfordulóját Páskándi Géza: *A vigéc* című drámájának előadásával ünnepelte a Térszínház. Dr. Kucsera Tamás Gergely, az MMA főtitkára levélben köszöntötte Bucz Hunor igazgató-rendezőt és színművész kollégáit, az előadást megtekintette az író özvegye, Páskándiné Sebők Anna is. Az előadás az MMA támogatásával jött létre.

2016. január 23–24. • A vidéki, amatőr színházcsinálók örömmünnepe lett a magyar kultúra napja alkalmából a Nemzeti Színház stúdiószínpadain, a Magyar Művészeti Akadémia szakmai támogatásával megvalósult *Pajtaszínházi Szemle*, melynek két napja során több mint 350 színjátészó lépett színpadra.

2016. február 12. • Megtartotta akadémiai székfoglalóját Reviczky Gábor színművész.

2016. február 26. • *Közelképek írókról* címmel mutattak be monográfiákat a Pesti Vigadó Makovecz termében. Az esten Rátóti Zoltán színművész előadásában versek, illetve irodalmi részletek hangzottak el az írók műveiből.

2016. március 10. • A *Szó • színp • játék* sorozat keretében Dsida Jenő verseit keltették életre a Szatmárnémeti Északi Színház Harag György Társulatának színészei.

2016. március 11. • Megtartotta akadémiai székfoglalóját Marton László.

2016. március 17–20. • Megrendezték a *MONodráma és STúdiószínházi FESZTivált*, a *MOST FESZT*-et, amelyet a tatabányai Jászai Mari Színház 2015-ben hagyományteremtő szándékkal hívott életre. A fesztivál hiánypótló, kifejezetten a színházi műhelymunkákat és egyéni művészi teljesítményeket felvonultató szakmai mustra. Az esemény egyik fő támogatója a Magyar Művészeti Akadémia volt.

2016. március 18–25. • Tizedik születésnapját ünnepelte a debreceni *DESZKA Fesztivál*, a kortárs magyar drámákat összegyűjtő, tematikájában évről évre bővülő, a Csokonai Színház rendezésében megvalósuló szakmai találkozó. A fesztivál egyik fő támogatója a Magyar Művészeti Akadémia volt.

2016. március 21. • Megalakult a 2016-os *Pécsi Országos Színházi Találkozó (POSZT)* szakmai tanácsadó testülete, melyben az MMA-t Rátóti Zoltán, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja képviselte. Az elnökségbe választották Vidnyánszky Attilát rendezőt és Cseke Péter színművészt, rendezőt is. A 2016. évi *POSZT* versenyprogramjának Kiss-B. Atilla operaénekes volt az egyik válogatója.

2016. március 27. • Hevesi Sándor-díjat kapott Vidnyánszky Attila rendező.

2016. március 29. – április 3. • A Szegedi Nemzeti Színházban rendezett díjátadó gálával ért véget a centenáriumi *IX. Nemzetközi Simándy József Énekverseny*, amely az MMA támogatásával valósult meg.

2016. április 8. • *Tavaszi Irodalmi Gála* címmel a Pesti Vigadó Dísztermében ünnepelte az MMA a költészet napját. Az irodalmi gálán közreműködtek többek között Kubik Anna és Rátóti Zoltán színművészek. Megjelent a Tordai Hajnal jelmeztervező munkásságát reprezentáló Turnai Tímea: *Mesélő jelmezek* című könyve, a kötetet a Centrál Színházban mutatták be. A *Mesélő jelmezek* című kötet előzményei közé tartozik az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet által gondozott *Szcenika* című sorozat, amelynek egyik ötletgazdája Tordai Hajnal volt, és neves jelmeztervezők életművét dolgozza fel. A sorozat támogatói között szerepel a Magyar Művészeti Akadémia is.

2016. április 22. • Az MMA *Szó • színp • játék* sorozatának keretében Császár Angela színművész nagy sikerrel mutatta be *Játszva magyarul – Születésnapomra* című önálló estjét.

2016. május 5. • Az MMA *Szó • színp • játék* sorozatának májusi estjén Kányádi Sándor: *Kétszemélyes tragédia* című drámáját a Beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház társulatának előadásában láthatta a közönség.

2016. május 13. • A Művészetelméleti Tagozat szervezésében a Pesti Vigadó Makovecz termében *Magyarok francia földön a XX. században* címmel egynapos konferenciát rendeztek, amelynek központi témája a magyar–francia kulturális kapcsolatok széles körű bemutatása volt, elsősorban az irodalom, a képzőművészet, a zeneművészet, a színművészet, a fotóművészet és az építőművészet területén. A konferencián többek között Béres Ilona és Blaskó Péter színművészek is előadást tartottak.

2016. május 23. • A Pesti Vigadóban mutatták be *A Kemény Bábszínház képeskönyve* című kötetet, amely az elmúlt század egyik legnagyobb és legismertebb magyar bábosa, Kemény Henrik, az MMA néhai tagja születésének 91. évfordulójára jelent meg.

2016. május 24. • A debreceni Csokonai Színház előcsarnokának falán emléktáblát kapott Vámos László egykori főrendező. Az alkotást a 150. jubileumi évadot ünneplő sorozat záróestjén avatták fel. A domborműves emléktáblát Győrfi Ádám, Debrecenben élő szobrászművész alkotta, az anyagi támogatást a Magyar Művészeti Akadémia biztosította. Az avatáson Ráckevei Anna színházigazgató mondott köszöntőt.

2016. június 3. • Bemutatták a *Jászok* című nagyszabású produkciót Jászberényben, a Szabadtéri Színpadon. A Magyar Művészeti Akadémia támogatásával létrejövő előadást Mihályi Gábor rendező, koreográfus, a Magyar Állami Népi Együttes művészeti vezetője rendezte.

2016. június 9–18. • Megrendezték a *Pécsi Országos Színházi Találkozót (POSZT)*. A fesztivál programjába tizenhat produkció, köztük hét nagyszínpadi és kilenc stúdióelőadás került be. A találkozón átadták a Legjobb színházi alkotónak járó szakmai különdíjat, amelyet a Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozata alapított 2015-ben. A rangos színházi eseményre a Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozata *Arc/Álarc* címmel két részből álló maszktörténeti kiállítást szervezett.

2016. június 19. • Mécs Károly színművész átvette a II. kerület díszpolgára kitüntető elismerést.

2016. június 24. • A Szabad Tér Színház és a kaposvári Csiky Gergely Színház bemutatta Bereményi Géza író *Shakespeare királynője* című drámáját a Városmajori Szabadtéri Színpadon, amelyben Rátóti Zoltán színművész is látható volt.

2016. június 24–25. • Megrendezték a *Tündéerkerti Napok Viszákon* elnevezésű hagyományőrző programot. A Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozata és a Kaszás Attila Kulturális Hagyatékörző Egyesület támogatásával létrejövő eseményen az MMA tagjai is részt vettek. A rendezvény házigazdája, az összejövétel megálmodója Szarvas József színművész.

2016. július 5. • Huszti Péter átvette a Hegyvidék díszpolgára kitüntetést.

2016. július 19–24. • Megrendezték a *Bálványosi Szabadegyetem és Diáktábor* tusnádfürdői rendezvényét, amelyen a Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozata évről évre színháztörténeti kiállítással, ebben az évben maszk-történeti tárlattal képviselteti magát. A Magyar Teátrumi Társaság sátrában a színházi maszktörténet minden mozzanatát megismerhették a látogatók.

2016. augusztus 20. • A legmagasabb állami kitüntetésben, a Magyar Szent István-rendben részesült Prof. em. Ks. Marton Éva Kossuth-díjas operaénekes. Áder János köztársasági elnök a Sándor-palotában Kövér László, az Országgyűlés elnöke jelenlétében adta át a kitüntetést.

2016. augusztus 26. • A kecskeméti Katona József Színház adott otthont az *Országos Színházi Évnyitónak*, amely keretében átadták a Kaszás Attila-díjat. Ehhez kapcsolódóan a Magyar Művészeti Akadémia harmadik alkalommal hívta össze a színházi szakma képviselőit, hogy a magyar színházi élet aktuális kérdéseit megvitassák. A kecskeméti Katona József Színházzal közösen szervezett *Párbeszéd a magyar színház jövőjéről 3.* elnevezésű konferencián a résztvevők három szekcióban tanácskoztak. Az esemény házigazdájaként részt vett többek között Prof. emer. Ks. Marton Éva operaénekesnő, Dr. Kucsera Tamás Gergely, az MMA főtitkára; Cseke Péter színművész, rendező, a Kecskeméti Katona József Színház igazgatója, és Oberfrank Pál színművész, rendező, a Veszprémi Petőfi Színház igazgatója.

2016. szeptember 1. • Átadták a Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozatának pályakezdő szakmai különdíját a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem évnitóján. A Színház- és Filmművészeti Egyetem fiatal díjazottja, szintén az SZFE évnitó ünnepségen kapta meg az elismerést.

2016. szeptember 4. • Jubileumi okleveleket adtak át az Urániában a Színház- és Filmművészeti Egyetem tanévnyitóján, amelyen Huszti Péter színművész átvette aranydiplomáját. A Magyar Művészeti Akadémiát Dr. Kucsera Tamás Gergely főtitkár képviselte.

2016. szeptember 11. • Az Operaházban hagyományteremtő estet rendeztek az Operaház és az MMA együttműködésében. Az *OperaVacsorán* a 75 éves Medveczky Ádám karmestert köszöntötték. Az eseményen a Magyar Művészeti Akadémia elnöksége részéről részt vett Prof. emer. Ks. Éva operaénekesnő is., Dr. Kucsera Tamás Gergely főtitkár pedig a köztestület nevében mondott köszöntőt.

2016. szeptember 15. • Az MMA *Szó • szín • játék* sorozatának keretében a Beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház *Igazán a puszta* című előadását láthatta a közönség.

2016. szeptember 16. • Szarvas József színművész, a kezdeményezésére megszületett közösségteremtő Pajtaszínház eddigi tevékenységéért átvette a Szalay Annamária Média Alapítvány díját.

2016. szeptember 17. • Kubik Anna színművész a magyar kultúra szolgálatában nyújtott magas színvonalú és odaadó munkásságáért Tolnay Klári-díjban részesült.

2016. szeptember 19–24. • A székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor Színház, a Pro Theatrum Alapítvánnyal közösen rendezte meg, immár nyolcadik alkalommal a *dráMA* kortárs színházi találkozót. A rendezvényt a Magyar Művészeti Akadémia támogatta.

2016. szeptember 24. • A Zeneakadémián tartott döntővel lezárult a *II. Nemzetközi Marton Éva Énekeverseny*. A Magyar Művészeti Akadémia jóvoltából a Magyar Állami Operaházban megrendezett szeptember 25-i gálakoncerten átadásra került Prof. emer. Ks. Marton Éva operaénekes személyes külön elismerése is.

2016. október 20. • *A magány változatai – '56 után* címmel a Soproni Petőfi Színház előadása volt látható Hamvas Béla és Márai Sándor írásaiból, napló- és esszériszletekből az MMA székházában, a Pesti Vigadó Sinkovits Imre Kamaraszínpadán, az MMA *Szó • színpad • játék* sorozatának keretében.

2016. október 21. • *Tóth Ilonka – tanúságtétel két részben*. A Nemzeti Színház ezzel az előadással ünnepelte az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulóját. Az előadásban színpadra lépett mások mellett Mécs Károly színművész. Az előadás ősbemutatója – a hazai előtt – Varsóban, a Teatr Polski színpadán zajlott.

2016. október 23. • A Juronics Tamás koreográfus művészeti vezetésével működő Szegedi Kortárs Balett *Táncszvit* és *Rítus* című produkcióival, a Nemzeti Balett-tel közösen mutatkozott be Bulgáriában, az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc 60. évfordulóján. Az emlékévé fontos táncművészeti eseményét a Magyar Művészeti Akadémia is támogatta.

2016. október 25–27. • Prof. emer. Ks. Marton Éva operaénekes nyilvános mesterkurzust tartott az MMA támogatásával a Pesti Vigadó Sinkovits Imre Kamaraszínpadán. A kurzuson Bartók Béla: *A kékszakállú herceg vára* című darabjának operáriáit dolgozták fel közösen a növendékekkel. A mesterkurzust gálahangverseny zárta.

2016. november 3. • Átadták a Nemzet Művésze díjakat. A Nemzet Művésze díj Bizottság 2016-ban többek között Mécs Károly színművésznek ítélte meg a díjat. Az elismeréseket Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere és Prof. em. Fekete György, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke nyújtották át az MMA székháza, a Pesti Vigadó Dísztermében.

2016. november 18. • A Magyar Művészeti Akadémia az 1956-os Emlékévhez kapcsolódva két új kiadványt jelentetett meg. „*Támadó tűz voltunk*” – *Kortárs magyar írók antológiája 1956-ról*, valamint a *Vers és Próza '56* – hangos szöveggönyv CD-t. Az előbbit Mezey Katalin költő, műfordító, az antológia társszerkesztője, az Irodalmi Tagozat vezetője, az utóbbit Rátóti Zoltán színművész, a Színházművészeti Tagozat vezetője mutatta be az MMA Könyvtára előtt a Pesti Vigadóban sajtótájékoztató keretében. Este az *Őszi Irodalmi Gálán* a nagyközönség is megismerhette az 1956-os forradalom és szabadságharc emléke előtt tisztelgő antológiát és hangoskönyvet. A gálaest rendezője Rátóti Zoltán volt, közreműködtek Császár Angela, Oberfrank Pál, Pregitzer Fruzsina, Rátóti Zoltán és Szarvas József színművészek, valamint Kiss-B. Atila operaénekes.

2016. november 22. • A Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozata szakmai különdíjjal tüntette ki Karikó Teréz operaénekest.

2016. november 27. • A *Szó • szín • játék* sorozat részeként Görgey Gábor: *Komámasszony, hol a stukker?* című művét az MMA székházában, a Pesti Vigadó Sinkovits Imre Kamaraszínpadán mutatta be a zalaegerszegi Kvártélyház Színház.

2016. november 28. • A hazai premier előtt hatalmas sikerrel mutatta be a Nemzeti Színház társulata *A szarvassá változott fiú* című előadás új változatát Vidnyánszky Attila rendezésében a Világ Kultúráinak Háza fesztiválján, a Festival de l'Imaginaire-en, a Théâtre de l'Atelier-ben, Párizsban.

2016. november 30. • A Pesti Vigadóban mutatták be Bertalan Tivadar festő, grafikus, látványtervező, író *Félcédulák* című könyvét. A kötetből Császár Angela és Mécs Károly színművészek olvastak fel részleteket.

2016. december 5. • A Magyar Művészeti Akadémia megtartotta évi második rendes közgyűlését az MMA székházában, a Pesti Vigadó Dísztermében. A 2016. évi Színházművészeti-díjat Gyöngyössy Katalin színművész kapta.

2016. december 13. • Az év utolsó *Keddi kaleidoszkópján* Rátóti Zoltán színművésszel, az MMA Színházművészeti Tagozatának vezetőjével rendeztek beszélgetést a legújabb színházi feladatokról. Ugyanezen a napon a Nemzeti Színházban volt a bemutatója az MMA által támogatott *Színpad és kánpad 1956–1958* című pódiumműsornak.

2016. december 15. • Az MMA *Szó • szín • játék* sorozatának keretében a *KalauzJutka* című előadást láthatta a közönség.

2017. január 18. • Az Országházban a kulturális intézmények vezetőinek részvételével a nemzeti kultúráról rendeztek szakmai konferenciát, ahol Balog Zoltán miniszter, valamint a kormány több tagja mellett felszólalt Prof. em. Fekete György és Vidnyánszky Attila rendező, a Nemzeti Színház igazgatója is.

2017. január 20. • Madách Imrére emlékeztek Balassagyarmaton, Huszti Péter színművész átvette a Madách-díjat.

2017. január 22. • A magyar kultúra napján rendezett ünnepségen az MMA székházában, a Pesti Vigadóban Mécs Károly színművész Nagy Gáspár és Kölcsey Ferenc műveiből olvasott fel.

2017. január 25. • Az Arany János-emlékévhöz kapcsolódó *Versünnep Fesztivál* sajtótájékoztatóján Dr. Kucsera Tamás Gergely, az MMA főtitkára köszöntötte az érdeklődőket, hangsúlyozva, hogy a Magyar Művészeti Akadémia köztestületté válása óta támogatja az ünnepségsorozatot. A korábbi években volt már a rendezvény fővédnöke Prof. em. Fekete György, valamint a zsűrielnök Huszti Péter színművész, akik mindketten hitvallásként álltak és állnak a több mint egy évtizeddel ezelőtt indult kezdeményezés mellé.

2017. január 28–29. • Megtartották a második *Pajtaszínházi Szemlét* Budapesten, a Nemzeti Színházban, ahol 19 megye egy-egy amatőr színtársulata mutatta be előadását a Nemzeti Művelődési Intézet és a Magyar Teátrumi Társaság által 2015-ben létrehozott programsorozat keretében. A Magyar Művészeti Akadémia és az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatásával 2015 őszén indult mintaprogram célja elsősorban a vidéki amatőr színjátszás hagyományainak felélesztése.

2017. február 9. • Az MMA *Szó • szín • játék* sorozatának keretében *Nem viccelek, csak játszom* címmel tartotta meg előadóestjét Pregitzer Fruzsina színművész, az MMA székházában, a Pesti Vigadó Sinkovits Imre Kamaraszínpadán. Az est második részében a színművésszel Nagy Gábor költő, irodalomtörténész beszélgetett.

2017. március 15. • Kossuth-díjat kapott Sass Sylvia operaénekes és Bertalan Tivadar látványtervező, festő- és grafikusművész, író, Magyarország Kiváló Művésze kitüntetést kapott Szarvas József színművész és Tordai Hajnal jelmeztervező.

2017. március 21–25. • Immár nyolcadik alkalommal rendezte meg a kecskeméti Katona József Színház a *Színművészeti Egyetemek Találkozóját*, vagyis a *SZÍN-TÁR*-t. Az eseményen a hagyományoknak megfelelően három ország öt egyeteme képviseltette magát: Kecskeméten mutatták be vizsgaelőadásukat a budapesti, kaposvári, marosvásárhelyi, kolozsvári és újvidéki színművészetisek. A találkozó fő támogatói a Nemzeti Kulturális Alap és a Magyar Művészeti Akadémia voltak. Az MMA Színházművészeti Tagozata évről évre támogatja a kecskeméti találkozót, a fesztiváltámogatás részét képezte a legjobb előadás díjazása is.

2017. március 22. • Együttműködési megállapodást írt alá a Pesti Vigadóban a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) és a Szlovén Tudományos és Művészeti Akadémia (SAZU). Az MMA elnöke, Prof. em. Fekete György meghívására ebből az alkalomból Budapestre érkezett Tadej Bajd professzor, a SAZU elnöke. Az együttműködés aláírásakor jelen volt Ksenija Škrilec, a Szlovén Köztársaság Budapestre akkreditált nagykövete, Dr. Kucsera Tamás Gergely, az MMA főtitkára, Kiss-B. Atila operaénekes, az MMA Határon Túli Bizottság elnöke.

2017. március 27. • Elkezdődött az április 2-ig tartó *DESZKA Fesztivál*. A debreceni Csokonai Színház a színházi világnapra időzítette a kortárs magyar dráma seregszemléjének nyitó programját. A programba huszonhat előadás került be. A fesztivált a Színházművészeti Tagozat támogatja.

2017. március 31. • Bemutatták Dubrovay László: *Faust, az elkárhozott* című balettjét a Pécsi Balett és a Zuglói Filharmónia előadásában a pécsi Kodály Központ hangversenytermében. A zeneszerző táncdrámájának a 2016. évi Budapesti Tavaszi Fesztivál keretében tartott ősbemutatója is hatalmas sikert aratott.

2017. április 4. • A Vígszínház művészei 75. születésnapja alkalmából köszöntötték Jánoskúti Márta jelmeztervezőt és bemutatták Turnai Tímea: *Szenvedélyem a hivatásom* című kötetét.

2017. április 12–30. • Megrendezték a *IV. Madách Nemzetközi Színházi Találkozót* (MITEM), amelynek célja volt az európai színházi előadások legjavából válogatva körképet nyújtani a kortárs színházi előadásokról.

2017. április 29. • Díjátadóval egybekötött gálaesttel ünnepelte a tánc világnapját a Zsuráfszky Zoltán vezette Nemzeti Táncszínház és a Magyar Táncművészek Szövetsége a Müpában.

2017. május 15. • Arany János előtt is tisztelgett az MMA *Tavaszi Irodalmi Gálája*. A Pesti Vigadóban az Arany-évforduló megünneplése és a születésnapjukat ünneplő költők köszöntése mellett a gálán láthatta először a nagyközönség a *Támadó tűz voltunk* című 1956-os irodalmi antológia angol nyelvű kötetét. Az est második részében kortárs írók és költők műveivel, valamint Arany János költeményeiből készült versszínpadi összeállítással emlékeztek a 200 éve született költőfejedelemre többek között Kubik Anna, Oberfrank Pál, Ráckevei Anna és Rátóti Zoltán színművészek előadásában. A gála rendezője Rátóti Zoltán színművész, az MMA Színházművészeti Tagozatának vezetője volt.

2017. május 18–19. • *A tánc jövője* címmel rendeztek konferenciát az MMA intézményében, a Műcsarnokban. Az átképzési programokról és az aktív tánc utáni jövőről szóló kétnapos konferenciát a Magyar Táncművészek Szövetsége, a Színházi Dolgozók Szakszervezete, a Nemzetközi Színészszövetség (FIA) és a Hivatásos Táncosok Átképzésének Nemzetközi Szervezete (IOPTD) rendezte meg az MMA támogatásával.

2017. május 27. • A Magyar Művészeti Akadémia megtartotta 2017. évi első közgyűlését, amelyen odaítélték az MMA köztestületi díjait is. A Magyar Művészeti Akadémia Nagydíját Törőcsik Mari, a Nemzet Művésze díjjal kitüntetett színművész kapta, az elismerést Törőcsik Mari nevében Vidnyánszky Attila rendező, a Nemzeti Színház vezérigazgatója vette át.

2017. június 8–17. • Megrendezték a *Pécsi Országos Színházi Találkozót*, ami három alappillérrre épült: a *Versenyre*, a *POSZT bemutatja* rendezvénysorozatra, illetve a *POSZT Fesztiválka*. Ebbe a programsorozatba illeszkedett az összművészet jegyében az a *Bobócok és bolondok* címet viselő színháztörténeti kiállítás, amely az MMA támogatásával az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet szakmai segítségével volt látható a Pécsi Nemzeti Színházban. Az MMA kiemelten fontosnak tartotta a találkozót, mint a legrangosabb magyar nyelvű hazai színházi fesztiválon, az eddigieknél hangsúlyosabb szerepvállalását. A zsűri tizennégy szakmai díjának egyenként 250 ezer forintos pénzüsségét a Magyar Művészeti Akadémia biztosította. A díjátadó gálán az MMA képviseletében Dr. Kucsera Tamás Gergely főtitkár és Nagy Viktor rendező vettek részt.

2017. június 23. • Győrben a Magyar Művészeti Akadémia, a Független Előadó-művészeti Szövetség, valamint a Magyar Koreográfusok Társasága képviselőinek bevonásával szakmai konferenciára került sor, melyen egyebek mellett a professzionális táncművészek számára nyújtható méltányos és biztonságos átképzési lehetőségről folyt értekezés.

2017. július 14–16. • Szabadtéri koncertek, irodalmi műsorok és szakrális előadások várták a látogatókat Magyarföldön, a *Fatemplom Fesztiválon*, melyet immár hatodik alkalommal rendeztek meg. A Rátóti Zoltán színművész, az MMA Színházművészeti Tagozatának vezetője kezdeményezésére megépült szakrális építményt 2010-ben szentelték fel, azóta minden esztendőben megrendezik a fatemplom ünnepét. A programsorozat idén is a Magyar Művészeti Akadémia támogatásával valósult meg.

2017. július 17–23. • Az elhunyt kolléga és jó barát iránti tiszteletből Kaszás Attila Pajta Színház néven működik tovább a Szarvas József színművész által megálmodott művészeti társulás Viszákön, ahol ebben az évben is megrendezték az immár hagyománnyá vált művészeti programsorozatot.

2017. augusztus 20. • Bogács díszpolgára lett Császár Angela. A színművészt 2013-ban Tata városa is díszpolgárává választotta.

2017. szeptember 8. • A közös jövőért való együtt munkálkodás jegyében zajlott a negyedik *Párbeszéd a magyar színház jövőjéről* című előadó-művészeti szakmai konferencia a Győri Nemzeti Színházban. A szakmai konferenciát az MMA Színházművészeti Tagozatának támogatásával az MMA és a Győri Nemzeti Színház közösen szervezte. A konferencián többek között a művészeti kultúrmissziós feladatokról és a gazdasági szempontok kapcsolatáról, a táncművészeti előadóművészeti szervezetek működési, finanszírozási és foglalkoztatási sajátosságairól, és a táncművészek átképzési modelljének hazai megvalósíthatóságáról is kicserélték gondolataikat a résztvevők.

2017. szeptember 19. • Az MMA által rögzített színházi előadásokat tűzött műsorára a köztelevízió M5 nevű oktatási-kulturális csatornája. Elsőként Csehov: *Sirály* című művének Sorin Militaru által rendezett előadásának felvétele került képernyőre, melyet a Szatmárnémeti Északi Színház Harag György Társulata adott elő 2016-ban a Magyar Színházak Kisvárdai Fesztiválján.

2017. szeptember 30. • Mások mellett Béres Ilona színművész vehette át a Tolnay Klári Művészeti-díjat Mohorán, a Tolnay Klári Emlékházban. Ugyanezen a napon színháztermet neveztek el és avattak fel Kemény Henrik Kossuth-díjas bábszínészről, a Magyar Művészeti Akadémia néhai tagjáról a Budapest Bábszínház új játszóhelyén.

2017. október 1. • A zene világnapján az MMA Színházművészeti Tagozata *A vidéki operajátzás népszerűsítése a kulturális alapellátás szellemében* címmel a gyöngyösi Művelődési Házban tartott operagálát, amely Miller Lajos operaénekes kezdeményezésére és szervezésében jött létre.

2017. október 10. • Tisztújító közgyűlést tartott a Magyar Művészeti Akadémia az MMA székházában, a Pesti Vigadó Dísztermében, az MMA új elnöke Vashegyi György karmester lett. A 2017. évi Színházművészeti-díjat Orosz Adél táncművész kapta.

2017. október 31. • Az MMA közgyűlése elnökségi tagnak választotta többek között Kiss-B. Atilla operaénekest.

2017. november 3. • Oberfrank Pál színművész főszereplésével Európában elsőként állította színpadra a *Holt költők társaságát* a Veszprémi Petőfi Színház. Oberfrank Pál színművész, rendező, a színház igazgatója a darabban John Keating irodalomtanár szerepét formálja meg. A színház vezetésének régi vágya teljesült a darab színpadra állításával, amelyet a jogok megszerzését illetően többéves munka előzött meg. Az előadás később látható volt a budapesti Nemzeti Színházban és a veszprémi teátrum erdélyi turnéján is nagy sikerrel mutatták be.

2017. november 7. • A Zeneakadémia 2017-ben harmadik alkalommal hirdette meg a *Nemzetközi Marton Éva Énekversenyt*. A neves versenyre az MMA különdíjat ajánlott fel.

2017. november 8. • A Szegedi Kortárs Balett a 2017/2018-as évadban ünnepelte fennállásának harmincadik évfordulóját. Az együttest alapító Imre Zoltán születésnapján, a Műpában nagyszabású gálaműsorral és fotókiállítással elevenítették fel az elmúlt három évtized emlékezetes pillanatait, a Juronics Tamás táncművész, koreográfus vezette társulat művészi útját.

2017. november 9. • Tamás Menyhért író, költő és Rátóti Zoltán színművész, az MMA Színházművészeti Tagozatának vezetője vallottak a művészetten keresztül életükről, hitvallásukról a magyarkanizsai József Attila Könyvtárban a *Vallomások a művészetéről* elnevezésű rendezvényen. A műsorvezető Pécsi Györgyi irodalomtörténész volt.

2017. november 11. • A Magyar Művészeti Akadémia delegációja Dr. Kucsera Tamás Gergely MMA-főtitkár vezetésével az Amerikai Egyesült Államokba, Los Angelesbe utazott a 17. Los Angeles-i Magyar Filmfesztiválra, amelyen életműdíjat kapott Reviczky Gábor színművész.

2017. november 12. • Arany János-dalestet rendeztek „... *de legszebb virág a hazza szent szerelme!*” címmel. Az est művészeti vezetője Prof. emer. Ks. Marton Éva operaénekes volt.

2017. november 18. • A Petőfi Irodalmi Múzeumban rendezték meg a *Gyurkovics Tibor országos vers-, prózamonddó és verséneklő verseny* döntőjét, ahol a zsűri tagjai voltak többek között Császár Angela és Ráckevei Anna színművészek. A verseny egyik fő támogatója a Magyar Művészeti Akadémia volt.

2017. november 19. • Kubik Anna színművész nyerte a legjobb színésznőnek ítélt díjat a *28. brassói Nemzetközi Kortárs Dramaturgiai Fesztiválon*.

2017. november 29. • Az MMA Színházművészeti Tagozatának szervezésében a Pesti Vigadóban részletek hangzottak el Szabó Magda író-nő életművéből születésének 100. évfordulója alkalmából, Piros Ildikó színművész, az MMA köztestületi tagja előadásában.

2017. december 4. • Pregitzer Fruzsina színművész Mécs László papköltő műveiből rendezett estjét mutatta be a Pesti Vigadó Sinkovits Imre Kamaraszínpadán.

Forrás: A Magyar Művészeti Akadémia Emlékkönyvei, Évkönyvei és honlapja, valamint a Tagozat üléseinek jegyzőkönyvei és határozatai